

‘Het ging goed’

Een onderzoek naar de communicatie tussen ouders en
pedagogisch medewerkers over het pedagogisch
handelen

Onderzoek en Innovatie

Bijlagen

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Mei 2016

Yael Smit

Tessa Soudant

Titelpagina

Titel:	'Het ging goed'. Een onderzoek naar hoe de communicatie verloopt tussen ouders en pedagogisch medewerkers over het pedagogisch handelen. Omslagfoto: Jabadoe kinderopvang, z.d.
Opdrachtgever:	SKAR kinderopvang, locatie Arnhem Zuid, De Speeldoos. Mevrouw I. Smits.
Auteurs:	Yael Smit en Tessa Soudant
Onderwijsinstelling:	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Kader onderzoek:	Dit onderzoek is verricht ten behoeve van het studieonderdeel "Onderzoek & Innovatie" van de opleiding Pedagogiek. Faculteit Gezondheid, Gedrag & Maatschappij.
Plaats van uitgave:	Arnhem Mei 2016

Inhoudopgave

Titelpagina	1
Bijlage 1 – Tijdsplanning	3
Bijlage 2 – Uitnodiging ouderbijeenkomst.....	6
Bijlage 3 – Interviewleidraad ouderbijeenkomst.....	7
Bijlage 4 – Interviewleidraad pedagogisch medewerkers	8
Bijlage 5 – Interviewleidraad mevrouw Smits	9
Bijlage 6 – Interviewleidraad mevrouw Tromp	10
Bijlage 7 – Transcripties groepsinterview (ouderbijeenkomst).....	11
Bijlage 8 – Transcripties interviews mevrouw Smits en mevrouw Tromp	29
Bijlage 9 – Transcripties interviews pedagogisch medewerkers	41
Bijlage 10 – Enquête pedagogisch medewerkers.....	67
Bijlage 11 - Enquête ouders	70
Bijlage 12 – Observaties.....	73
Bijlage 13 – Schema horizontale vergelijking	74
Bijlage 14 – Horizontale vergelijking interviews mevrouw Smits en mevrouw Tromp.....	75
Bijlage 15 – Horizontale vergelijking interviews pedagogisch medewerkers	81
Bijlage 16 – Observaties overdrachtsmomenten	109
Bijlage 17 – Resultaten ingevulde enquête pedagogisch medewerkers.....	119
Bijlage 18 – Resultaten ingevulde enquête ouders.....	133
Bijlage 19 – Horizontale vergelijking groepsinterview	146

Bijlage 1 – Tijdsplanning

Week	Wanneer	Wat	Wie
5	1 februari 5 februari	Kennismaken op De Speeldoos H2.1.1 en 2.1.3 & literatuur onderzoek & HC1	Samen Yael, Tessa, Samen
6	8 tm 14 februari	Carnavalsvakantie	
7	15 februari 16 februari 17 februari 19 februari	Vergadering De Speeldoos Inleiding & 2.1.8 & literatuur H2.1.4 & 2.1.7 H2 aanpassingen en toevoegingen & conclusie HC2 & probleemstelling 7S model	Samen Tessa Yael Samen Samen Samen
8	22 februari 23 februari 24 februari 25 februari	HvB & 2.1.2 & pedagogische visies onderzoeken Pedagogische visies onderzoeken HC3 Begeleidingsles	Samen, Tessa, Yael Samen Samen Samen
9	29 februari 1 maart 2 maart	HvB & 2.1.5 & 2.1.6 H3 Methode van onderzoek Aanvulling H2 & planning en taakverdeling & inleiding & HC4	Samen, Yael, Tessa Samen Samen, Tessa, Yael, Samen
10	7 maart 8 maart 9 maart	HvB, afspraak De Speeldoos; feedback PvA Spellingscontrole Feedback PvA verwerken Begeleidingsles presentatie PvA HC5 & PvA inleveren	Samen Yael Tessa Samen Samen, Yael
11	15 maart 16 maart 17 maart	Interview maken HC6 & interview pm'ers maken Enquête voorbereiding maken	Samen* Samen Samen*

12	21 maart	HvB & Interview/enquête voorbereiding bespreken op De Speeldoos	Samen*
	22 maart	Begeleidingsles	Samen
	23 maart	Feedback PvA verwerken & interview pm'ers	Samen*
	24 maart	afmaken Feedback PvA verwerken	Samen*
13	28 maart	HvB & eerste 2 interviews De Speeldoos	Samen
	29 maart	afnemen Verwerking interviews	Tessa & Yael (allebei 1 interview)
	30 maart	Verwerking interviews	
14	4 april	Laatste 2 interviews De Speeldoos afnemen, verwerking interviews	Samen, Tessa & Yael
	5 april	Interview mevrouw Smits	(allebei 1 interview)
	6 april	Enquête maken	Samen*
	7 april	HvB presentatie	Samen* Samen
15	11 april	Ouderbijeenkomst De Speeldoos + enquêtes pm'ers versturen	Samen
	12 april	Verwerking ouderbijeenkomst	Samen*
	13 april	Resultaten deelvragen	Yael
	14 april	Resultaten deelvragen	Samen*
16	18 april	Yael op vakantie	Yael
	19 april	Resultaten deelvragen	Tessa
	20 april	Resultaten deelvragen	Tessa
17	28 april	Conclusie	Samen*
	29 april	Concept onderzoek inleveren	Tessa
18	2 mei	Feedback verwerken	Samen*
	3 mei	Feedback verwerken	Samen*
	4 mei	Feedback verwerken	Samen*
19	9 mei	Onderzoeksrapport afronden	Samen*
	10 mei		
	11 mei		
20	16 mei	Productverantwoording en het	Samen*
	17 mei	implementatieplan	

	18 mei 19 mei		
21	23 mei 24 mei 25 mei	Onderzoeksrapport en projectresultaat inleveren	Samen*
22	30 mei 31 mei 1 juni 2 juni	Verantwoording schrijven	Individueel
23	6 juni 7 juni 8 juni 9 juni	Presentatie onderzoeksrapport	Samen

* = Samen onder voorbehoud, nader te bepalen wie wat precies doet

Bijlage 2 – Uitnodiging ouderbijeenkomst

Beste ouders/verzorgers van de kinderen van De Speeldoos,

Wij, Tessa en Yael, zijn zoals u weet bezig met ons afstudeeronderzoek op De Speeldoos. Het onderzoek gaat over de communicatie tussen u en de pedagogisch medewerkers. Het belang van het onderzoek is dat de communicatie over uw kind zo optimaal mogelijk is. Hierbij is uw inbreng natuurlijk heel erg belangrijk, omdat deze communicatie ook zo goed mogelijk afgestemd moet worden op uw behoeften en belangen.

Wij willen u dan ook van harte uitnodigen om 11 mei deel te nemen aan de ouderbijeenkomst over communicatie tussen u en de pedagogisch medewerkers. De bijeenkomst zal plaatsvinden op De Speeldoos van 20.00 uur tot 21.45 uur. Uiteraard verzorgen wij een lekker hapje en drankje. Tijdens deze bijeenkomst zullen wij in gesprek gaan met u over hoe de communicatie en overdracht momenteel verloopt en hoe u deze het liefst zou zien. De bijeenkomst zullen wij met een videocamera opnemen, zodat wij het achteraf goed kunnen beluisteren en bekijken. Echter zal er niets worden gedaan met de camerabeelden en blijft u in het onderzoek volledig anoniem. U heeft dus geheel de vrijheid om alles te vertellen en uw mening te laten horen.

Op de deur in de groepen hebben wij inschrijflieden opgehangen. Om de avond zo goed mogelijk te kunnen organiseren, willen we u vragen om u in te schrijven op een van deze lijsten. Dit mag eventueel ook per e-mail. Het e-mail adres is tda.soudant@student.han.nl. Als er vragen zijn over de ouderbijeenkomst, dan mag u deze natuurlijk ook stellen in een e-mail.

Naast de ouderbijeenkomst hebben wij ook een korte enquête ontworpen. Dit hebben wij gedaan, omdat wij weten dat het voor sommigen niet mogelijk is om aanwezig te zijn op de ouderbijeenkomst. Om uw stem en mening toch mee te kunnen nemen, vragen wij degene die niet kunnen komen deze korte enquête in te vullen. De link naar de enquête ziet u onderaan deze e-mail. Wanneer u wel op de ouderbijeenkomst aanwezig bent, maar ook graag de enquête in wilt vullen, is dit natuurlijk ook mogelijk.

Wij hopen zeer dat u allen komt. Samen met u kunnen wij uw tijd en die van uw kind op De Speeldoos zo prettig mogelijk maken.

Met vriendelijke groet,

Tessa Soudant en Yael Smit

Link enquête: <http://www.survio.com/survey/d/C3K4N8O6W3G9E3Y2Q>

Bijlage 3 – Interviewleidraad ouderbijeenkomst

Interview ouderbijeenkomst, 11-05-2016	
Vraag 1	Hoe vind je dat de communicatie tussen jullie en de pedagogisch medewerkers verloopt?
Vraag 2	Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek?
Vraag 3	Hoelang duurt een overdrachtsgesprek meestal?
Vraag 4	Ben je hier tevreden over, of moet dit langer of korter?
Vraag 5	Wat wordt er allemaal besproken tijdens een overdracht?
Vraag 6	Is er een verschil in overdracht wanneer er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen?
Vraag 7	Wordt het meteen verteld wanneer er zich een vervelende of lastige situatie heeft voorgedaan?
Vraag 8	Wat is volgens jou de perfecte overdracht?
Vraag 9	Wat vind je van de andere overdrachtsvormen?
Vraag 10	Heeft u nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm?

Bijlage 4 – Interviewleidraad pedagogisch medewerkers

Interview pedagogisch medewerkers, 11-03-2016	
Vraag 1	Hoe vind je dat de communicatie tussen jou en de ouders momenteel verloopt?
Vraag 2	Op welke momenten ben je (on)tevreden over de communicatie tussen jou en de ouders?
Vraag 3	Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek, jij of de ouder?
Vraag 4	Hoe belangrijk vindt jij de ouders in de overdracht?
Vraag 5	Wat vind je daar dan belangrijk in/aan?
Vraag 6	Hoelang duurt een gesprek gemiddeld tijdens de overdracht wanneer het kind wordt opgehaald?
Vraag 7	Zou je de overdracht liever korter of langer willen?
Vraag 8	Hoe ga je ermee om als er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen?
Vraag 9	Hoe ga je ermee om als er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen?
Vraag 10	Wordt er naast een gebeurtenis van die dag ook een ontwikkeling van het kind waaraan is gewerkt/stapje vooruit is gegaan specifiek benoemd?
Vraag 11	Hoe ga je om met lastigere/complexere situaties.
Vraag 12	Heb je training gehad over hoe je het beste kunt communiceren met ouders?
Vraag 13	Heb je training gehad over hoe je het beste kunt communiceren met ouders? → Zo ja: welke trainingen zijn dit geweest? Wat heb je geleerd/onthouden van deze training? Pas je dit nog steeds dagelijks toe?
Vraag 14	Wat heb je nodig om je daarin verder te ontwikkelen?
Vraag 15	Hoe zou, volgens jou, de perfecte overdracht er uit zien tijdens het halen van de kinderen?
Vraag 16	Denk je dat deze ideeën van de perfecte overdracht realistisch zijn?
Vraag 17	Naast het overdrachtsgesprek zijn er ook nog andere middelen van overdracht, zoals het krabbelboekje, de facebookpagina en de nieuwsbrief. Hoe denk jij hierover?

Bijlage 5 – Interviewleidraad mevrouw Smits

Interview met mevrouw Smits, 29-03-2016	
Vraag 1	Hoe wordt de visie en missie van SKAR vertaald in het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers van De Speeldoos?
Vraag 2	Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?
Vraag 3	Wat is er belangrijk in de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders op kinderdagverblijf De Speeldoos?
Vraag 4	Wordt er gecommuniceerd via bepaalde richtlijnen of gesprekstechnieken?
Vraag 5	Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?
Vraag 6	Welke vormen van overdracht zijn er precies?
Vraag 7	Hoe verloopt volgens u de overdracht momenteel tijdens het brengen van de kinderen?
Vraag 8	Hoe verloopt volgens u de overdracht momenteel tijdens het halen van de kinderen?
Vraag 9	Wat zou een overdracht inhoudelijk moeten bevatten?

Bijlage 6 – Interviewleidraad mevrouw Tromp

Interview met mevrouw Tromp, 30-03-2016	
Vraag 1	Hoe zou u het pedagogisch handelen definiëren binnen een kinderdagverblijf van SKAR?
Vraag 2	Hoe wordt deze definitie vertaald in de visie en missie van SKAR?
Vraag 3	Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?
Vraag 4	Wat is er belangrijk in de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders binnen een kinderdagverblijf van SKAR?
Vraag 5	Wordt er gecommuniceerd via bepaalde richtlijnen of gesprekstechnieken?
Vraag 6	Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?
Vraag 7	Welke trainingen heeft u gegeven omtrent de onderwerpen communicatie en pedagogisch handelen, aan pedagogisch medewerkers van de kinderdagverblijven?
Vraag 8	Wat is het doel van deze trainingen?
Vraag 9	In welke vorm(en) worden de trainingen gegeven?
Vraag 10	Communicatie: Wat zijn de belangrijkste inzichten en technieken waaraan gewerkt wordt binnen deze trainingen?
Vraag 11	Pedagogisch handelen: Wat zijn de belangrijkste inzichten en technieken waaraan gewerkt wordt binnen deze trainingen?
Vraag 12	Hoe zou er binnen een kinderdagverblijf van SKAR gewerkt moeten worden aan de vier pedagogische basisdoelen? (zes interactievaardigheden)
Vraag 13	Wat zou een overdracht tijdens het brengen en halen van een kind, binnen een kinderdagverblijf van SKAR, inhoudelijk moeten bevatten?

Bijlage 7 – Transcripties groepsinterview (ouderbijeenkomst)

Transcriptie groepsinterview, respondent 1

[Zullen we maar gewoon gaan beginnen? De eerste vraag is eigenlijk heel breed. Namelijk hoe je vindt dat de communicatie tussen jullie en de pedagogisch medewerkers verloopt, in de algemene zin. Want hoe vinden jullie dat het verloopt nu? Gewoon communicatie breed gezien, dus alle contacten. En bij jou?] Ja, bij mij is het best wel hetzelfde. Alleen ik breng A niet, ik haal haar wel op zeg maar. Meestal op maandag nu. Komt ook omdat ik de enige van de twee ben die werkt. Dus als je thuis bent, is het ook makkelijker om op te halen zeg maar. Ik heb een tijdje gewoon niet opgehaald. Maar dan merk je natuurlijk wel dat het jammer is dat het contact er helemaal niet meer is. Dus dat was voor mij een van de redenen om gewoon weer te komen halen. En dan blijf ik wel een kwartiertje plakken en dan heb ik een gesprek met de medewerker over 'Goh, hoe ging het vandaag?' en, ja. Dat soort dingen. Dus ja, dat vind ik altijd best wel leuk. En waar wij altijd best wel wat werk van maken, is het boekje. [Het krabbelboekje bedoel je?] Ja het krabbelboekje. Meestal schrijven we erin hoe het weekend was, wat ze gedaan heeft, of ze ziek is geweest. Dat zijn allemaal dingen die je mee kunt geven. Ik weet zeker dat S dat ook wel doet als hij haar brengt. Dat hij vertelt hoe de vlag er bij hangt die dag, wat ze kunnen verwachten. En dan zie je dat ze daar ook wel op kunnen anticiperen. En wat ook wel gewoon heel fijn is, dat als ze zich niet heel lekker voelt, dat het niet gelijk is van 'Kom d'r maar halen'. Dat vind ik wel heel positief, want er zijn ook crèches waarbij het gelijk is van 'Pfoe, kom haar maar halen', dat het gelijk is, meteen naar huis. Voor werkende ouders is dat best wel lastig. Ik heb een overheidsbaan, dan is het best wel makkelijk om acuut weg te gaan, dat wordt ook allemaal getolereerd. Maar er zijn ook branches waar dat niet kan. Dus, dus dat is wel, dat vind ik wel positief. En wat wij altijd leuk vinden, is als er aan het eind van de dag iets in het boekje terug staat. Wij bewaren die boekjes wel, leuk als aandenken. [Leuk om terug te lezen?] Ja, leuk om terug te lezen. En je ziet ook gewoon de ontwikkeling van zo'n kind en uit de gesprekken. Ik bedoel, is daarover, ik bedoel het welbevindengesprek dat hier elk halfjaar plaatsvindt, om maar iets te noemen. Wij halen daar wel heel veel uit, hoe gaat het nou eigenlijk met haar ontwikkeling. Als je ziet wat daar allemaal uitgehaald wordt, nou dan denk ik 'Poeh poeh..', dat is heel veel. Dat is veel meer inderdaad dan dat een consultatiebureau constateert die haar elk half jaar maar zo'n 10 minuten ziet. Dus wij halen daar wel heel veel informatie uit. En dat soort dingen. En wat wij ook heel fijn vinden, is dat zij gewoon een vaste begeleider heeft hier die haar helemaal volgt van a tot z. En als er toevallig iemand anders is geweest die dag, laatst toen ging ik haar ophalen en toen kwam ik een leidster van de molletjes tegen. Die heeft dan de overdracht verzorgt. Dan heb ik wel het idee dat men met elkaar heeft gepraat van 'Goh het was zo en zo die dag'. [Dat het gewoon goed

was overgedragen aan de andere collega.] Ja, ja. Dus wat dat betreft is dat heel positief. [Fijn. En als je kijkt naar degene die meestal het initiatief neemt tot een gesprek als je binnenkomt, zijn jullie dat dan zelf, of is dat vaker een medewerker? Of verschilt het weer per keer. Oke. En bij jou dan, als je eraan denkt wie het initiatief neemt?] Hmm, dat is een beetje hetzelfde. Ik ga niet zeg maar als een leidster toevallig met een ouder aan het praten is over 'Hoe was de dag' er naast staan van 'Ik ben ook aan de beurt', dan ga ik iets met A doen en dan wacht ik mijn beurt af en dan heb ik dat gesprek. Dat vind ik ook helemaal niet erg. Dus ehm... [Dan is het ook dat jij het initiatief neemt als je eerst bij A bent geweest?] Ja, in principe wel. Mijn ervaring is dat het meestal gewoon vanzelf gaat. Dat de leidster dan ziet oh ik ben nu klaar met het gesprek en ik zie haar toevallig, dan lopen ze meestal op je af. Ja. Of als ik binnenkom en die leidster is toevallig met niemand in gesprek, dan komt ze automatisch wel. [En hoe is het als je binnenkomt en de leidster is wel in gesprek, laat ze dan zien dat ze jou gezien hebben door goedendag te zeggen, te knikken of iets van een signaal? Of loop je naar binnen en is er helemaal geen contact?] Ik denk dat ze je wel gezien heeft. [En hoelang duurt een gesprek meestal? En dan voornamelijk gericht op de middag. Ja, bij het ophalen. Bij de enquêtes hebben we een schatting gedaan van 0 tot 5 minuten, 5 tot 10 en 10 tot 15.] Soms is het ook wel wat korter. Naar mijn idee. Ja. Ik weet niet hoe het precies in elkaar zit. Soms kom ik een leidster tegen die langer werkt dan half 7, volgens mij is het ploegjessysteem zeg maar. Dus ik heb weleens de indruk dat als de leidster zelf graag naar huis wilt en zelf ook nog twee kinderen op moet halen bij haar eigen crèche, dat de overdracht misschien wat korter is, maar, maar het is niet onplezierig ofzo. Je haalt altijd wel de informatie eruit die, die er is, dus eeh. Maar dan merk je wel dat zo'n gesprek wat haastiger verloopt. Over het algemeen is er gewoon voldoende tijd en zit ik hier minstens 10 minuten tot een kwartier vaak wel. [Dat is dan alles bij elkaar, het gehele ophalen?] Dat is dan het hele gesprek (lacht). Want daarvoor, in het kader van efficiëntie, heb ik dan al haar jasje opgehaald, boekjes opgehaald en kleertjes, want ja, ze komt hier met andere kleren dan ze weg gaat (lacht). [Lekker vies zeg maar (lacht).] Ja, dat is, ja. Dat heb ik dan meestal al gedaan en dan pas kom ik op de groep. Dan heb ik al alle spullen, anders gaat dat niet lukken met haar, dat weet ik nu al. Maar eh, uiteindelijk ben ik hier toch wel 20 minuten of zo, best wel lang. [Ben je hier tevreden over, of zou je het liever korter willen, liever langer?] Nee, ik vind het prima, ja. [Oke. Wat wordt er allemaal besproken tijdens een overdrachtsgesprek tijdens het ophalen?] (Stilte) Over het algemeen krijg ik vrij veel te horen naar mijn idee. Uhm. Toen zij nog heel klein was, toen hoorden we heel veel over haar ontwikkeling, dus bijvoorbeeld wat ze wel of niet at, motorische ontwikkeling, ook omdat je er zelf dan naar vraagt, omdat je weet zij liep gemiddeld twee maanden achter met wat andere kinderen deden, dus dan heb je het er zelf ook iets meer over. Maar zij gaven

ook heel veel aan. Goh, in dit stadium verkeerd zij nu, of dit heeft zij gedaan. Dus ik kreeg daar wel heel veel van mee. En ook inderdaad in het begin heb je ook heel veel overdracht van goh wanneer heeft ze geslapen, hoe ging het slapen, ook dingen die ze met haar, uhm, bijvoorbeeld, soms wil ze niet slapen omdat ze het waarschijnlijk veel te leuk vindt met al die kinderen om haar heen. Dus dan zeggen ze 'Goh, wij hebben haar apart gezet, in een aparte slaapruijnte, dat kon dan net op dat moment, waar geen andere kinderen slapen'. Want als zij niet slaapt, dan slapen andere kinderen ook niet. Dat zijn van die dingen die hoor je dan allemaal wel. En uhm, dat is ook prima. Ze geven dan wel een soort van verantwoording van wat ze gedaan hebben die dag. En uhm, dus in de eerste periode was het voornamelijk eten, drinken, slapen en ontwikkeling. En nu heb je nog steeds wel ontwikkeling, laatst uhm, bijvoorbeeld M is haar vaste begeleider en die zij 'Hee ik merk dat ze begint na te praten en uhm ze kent ineens onze namen', dat zijn van die dingen dat je denkt 'Oke!!'. Nou zij bedoelt dus best wel veel over hoe zij het doet. En ook van eeh. Het verschilt ook wel per leidster. M zegt bijvoorbeeld 'He wat lekker assertief is ze', maar dat heeft natuurlijk ook z'n keerzijde, ze kan ook iets te assertief zijn, R zegt bijvoorbeeld dan 'Ze had vandaag twee kinderen geslagen', dan denk ik 'Ja, ja', dat is soms wel verwarrend. Wat de een lekker assertief en huppakee vindt, vindt de ander van 'Goh mag wel wat minder'. [Is ook de interpretatie die ze eraan geven.] Ja. Bij de een denk je (opgewerkt) 'Ooh, nou ze is lekker bezig' en bij de ander denk je misschien 'Nou daar moeten we wel even wat aandacht aan besteden', wij vinden het natuurlijk ook niet goed als zij andere kinderen slaat. Wij vragen dan ook weleens tips van 'Goh zij doet dat bij ons ook weleens, wat kunnen we nou doen om dat gedrag te stoppen' bijvoorbeeld, dus dat zijn van die dingen waar je het dan over hebt ja. Maar ik merk tenminste wel dat er over de ontwikkeling veel verteld wordt. [Vind je dat ook prettig?] Ja ik vind dat heel prettig. Ja. En in het boekje staat ook best wel veel inderdaad over wat ze gedaan hebben. Ik vind het bijvoorbeeld ook heel fijn dat ze hier heel veel buiten kan spelen. Je hebt ook crèches waarbij dat echt niet kan. Daar heb je bij wijze van twee tegels en dan mogen ze zich daarop voortbewegen. Hier heb je bijvoorbeeld wel heel veel speelruimte, ik denk dat dat heel goed is voor de ontwikkeling van het kind. [Dat was ook een van de eerste dingen die mij op viel toen we hier voor het eerst kwamen, van 'Wauw wat een mooie buiten ruimte!'. Dat zie je echt niet overal nee, dat is ook zo.] Ja. We hebben ook weleens een andere, die locatie bestaat nu niet meer, maar vroeger zat er ook een SKAR locatie in het Ohra gebouw, minora, dat was te klein eigenlijk. Dan zie je ook dat het speelgoed woep opgepropt staat in die gangen en kleine buitenruimte en wat ik ook een groot voordeel hier vindt, nou dat kan je ook anders vinden, maar hier heb je echt 0 tot 2 en 3 tot 4 en daar zaten alle kinderen van 0 tot 4 in een groep. [Ja, de oudste zijn naar boven he.] Ja. Maar je ziet wel een kind van 0 tot 2 is heel

anders dan een kind van 0 tot 4. Uhm, wij vonden het alleen maar positief dat ze in kleine groepjes zitten en met kinderen van hun eigen leeftijd. Ja, dat vroeg ik me weleens af, zou elke leidster op elke groep kunnen staan? [In principe wel. Alhoewel ik wel vind dat sommige medewerkers meer hebben met oudere en sommige meer met baby's. En uuh, sowieso zijn er ook nog BSO's, kinderen van 4 tot 12. Dat vind ik echt een ander type medewerker dat daar staat. Maar hier vind ik dat dat ook wel is. Ik vind voornamelijk de bovengroep erg moeilijk om die beneden te laten staan. Er zijn daar veel meer activiteiten, ja, het oogt drukker, is ook wel weer groter, ja. Zou wel kunnen, zeker voor een 1 of 2 dagen is dat geen probleem. Maar echt om een groep op te bouwen daar met die groep, denken we er wel over na wie dat doen en wie vindt het ook weer leuk? Maar vaak is het ook zo dat mensen kiezen voor de doelgroep die ze het meest ligt. Dat voelt dan het beste.] Omdat we ook weleens zien, of ik zie ook wel hoe de kinderen op sommige leidsters reageren, dat vind ik wel belangrijk. Op een gegeven moment was A nog een baby en toen kwam volgens mij, even kijken hoor, hij was volgens mij toen anderhalf of twee en hij kwam binnen en had R drie weken niet gezien want hij was op vakantie geweest, hij kwam binnen met zijn armen open en riep R (haar naam, blij). En dan denk ik als een leidster niet goed functioneert en een kind heeft daar problemen mee dan krijg je niet zo'n reactie zeg maar. En dat, ze zijn heel verschillend als ik bijvoorbeeld kijk naar R en M, ze zijn totaal verschillend en toch op de een of andere manier is het een hele mooie combinatie. M is heel ingetogen en rustig en R is woouou, weet je wel, het hele uitbundige. Nu gaat ze dan die speciale groep doen, ik vind haar daar echt het type voor. Die krijgt zo die kinderen los. Op de een of andere manier lukt haar dat wel. Zij heeft wel iets dat ze die kinderen aan de praat krijgt. [Is dat dan vrijwilligerswerk?] [Nee, nee. Wij gaan de kinderen van het asielzoekerscentrum ... , dat is hier vlakbij, wij zijn het dichtstbijzijnde kinderdagverblijf. En die kinderen krijgen natuurlijk allemaal een VVE indicatie en die hebben meer dan alleen taalproblemen dus uhm, die gaan hier opgevangen worden, de peuters dan!] [Leuk!] [Ja, maar ook wel een uitdaging. Nu zijn ze er allemaal inmiddels en toevallig heb ik daar morgen weer een overleg over.] [Even op het terug te pakken op eerder, jij zei dat je weleens adviezen vraagt aan de groepsleiding. Is dit ook weleens andersom? Bijvoorbeeld dat als er iets is gebeurt dat ze vragen hoe jullie er thuis dan mee omgaan?] Nee, denk het niet. [Als je kijkt naar het ophalen. Merk je dat er een verschil is bij de pedagogisch medewerker als er meerdere ouders tegelijk in de groep zijn? Met name of je verschil merkt in de overdracht. De inhoud, korter of langer, dat.] Wisselend. Als ik iets wil weten, dan zorg ik wel dat ik het aan het eind van het gesprek weet, ja. Dan vraag je het gewoon. Ik denk ik heb maar heel kort de tijdsspanne om iets te vragen, dus dan doe ik dat ook gewoon. [Dus je merkt niet echt verschil, alleen bij jezelf dat het iets korter wordt omdat er andere mensen staan te

wachten.] Ja, ja. [Merk je dat 's ochtends wel dan? Want je zegt dat je 's middags niet echt dingen hebt die je nog wilt vragen, maar als je 's ochtends iets kwijt wilt of wilt vragen en er zijn meerdere ouders, doe je dat dan wel of ... ?] Ja, het wordt meteen vertelt als er een sla-incident is geweest of zo, want A vertelt dat niet thuis uit zichzelf. Die vertelt wel bijvoorbeeld, uhm, uhm, in de weinige woordenschat die ze dan heeft, ze begint nu wel met praten natuurlijk, maar ja ze kan je geen heel verhaal vertellen. Dan moet je uit de flarden maar opmaken wat er allemaal gebeurt is die dag. Dus dan vertelt ze wel bijvoorbeeld 'S en J aan de kant', dat is dan ongeveer wat ze vertelt en dan heb ik het verhaal erbij van R die zegt dat ze twee kinderen heeft geslagen, misschien zijn het die twee geweest. Ja en dan vind ik het wel prettig om te horen, want dan probeer ik, ik weet niet in hoeverre het bij haar aankomt, maar dan thuis toch een verhaaltje vertellen dat dat niet de bedoeling is, dat dat vervelend is en pijnlijk is en daarbij proberen we toch wel op haar aan te sturen, of vragen we gewoon, we hebben het aan R gevraagd wat nou hoort bij de leeftijd. In mijn generatie zeiden mijn ouders gewoonpas de pedagogische tik maar toe, zo hebben zij ons ook opgevoed met dat idee en zij weten ook niet beter, maar ja, heeft een kind van twee het begrip wat dat voorstelt of inhoud? Nee, waarschijnlijk niet. En het zou ook nog kunnen dat ze denk: 'Oh dit is normaal, dit ga ik bij een ander kind ook doen'. Dus dan vragen wij wel wat we er aan kunnen doen. Dus inderdaad afleiden, of gewoon zeggen, wat ik bijvoorbeeld bij haar doe, uhm, dan zet ik haar in haar bedje en dan zeg ik 'Doei, ik ben even weg' en dan op een gegeven moment krijg ik nu de fase dat ze doorheeft dat haar gedrag niet acceptabel is. Dus dan wilt ze ineens knuffelen, dat soort dingen, dat zie ik bij haar wel gebeuren. Maar ik vind het wel prettig om te horen dat het hier ook gebeurt, want het gebeurt bij ons thuis ook. Dan kun je er wel actief op in spelen. [Oke. En het wordt wel in de groep vertelt dan gewoon?] Ja hoor, dan sta ik daar of daar, of buiten. Ik heb niet het idee zeg maar, ook al sta je op een groep, dat iedereen jou verhaal mee hoort zeg maar. Je staat toch wel ergens zo in een bepaalde beslotenheid dat je het met iemand daarover kan hebben ondanks dat er heel veel mensen om heen zijn misschien. [Dus je hebt wel een soort van privacy?] Jawel, zo voelt het wel ja. Ik heb ook niet de indruk dat iedereen met mij mee luistert. Ik denk dat het ook wel iets is wat wij ook wel heel vaak hebben, is dat wij, uhm, een heel concreet voorbeeld een jaar of een half jaar geleden had A iets van een ander kindje krentenbaard gekregen, wij hadden dat nog nooit gezien, dus wij, dus toen had ze op een gegeven moment twee dingen, toen had ze krentenbaard en schimmelinfectie. Dan is het heel fijn dat een leidster schijnbaar zo onderlegd is, of het vaker gezien heeft dat ze zegt: 'Oh dit is het!'. Dan kan je ook naar de huisarts en die, uuh, nja, die zei dat ze waterpokken heeft, dus toen zei ik: 'Nou ja dit is het verhaal' en dan klopt het ook uiteindelijk. Dus dat is heel fijn, dat ze het hier bij het rechte eind hebben, omdat ze het al zo

vaak gezien hebben. En de huisarts die, ja, die geeft soms een verkeerde diagnose, dus dat vind ik wel heel handig soms. [Ja, dat is wel fijn dat je ook gelijk weet hoe of wat.] Ja. [Als je zou kijken naar de perfecte overdracht, dit mag ook gewoon zo onrealistisch mogelijk zijn, maar echt wat jij het allerfijnst zou vinden. Hoe zou dat er dan uit zien voor jullie?] (Stilte) Alles is gewoon prettig. [Je zou het niet anders willen?] Nee. [Dat is fijn, dan kunnen we er snel klaar mee zijn.] Moreel verwerpelijk (lacht). De een vind het niet goed en de andere zegt: 'Goed bezig, lekker assertief!'. Het brengt je soms als ouder wel een beetje in verwarring. Wat is het nou? Lekker assertief of moet ik mij, dat is het gevoel dat ik ook een beetje krijg, zo is het niet bedoelt denk ik, maar dan moet ik als ouder thuis nog wel even aan de slag, want dit moeten we aanpassen. [Het is wel grappig dat je dit zegt, want ik ken natuurlijk allebei de leidsters heel goed en ik kan het wel plaatsen. Maar ik denk dat ze in feite allebei, want ik denk dat R, ze corrigeren allebei als er geslagen wordt, maar R vind dat het gewoon past bij de leeftijd en vind dat echt niet zo'n heel groot probleem. Net zo min als M, maar ze koppelen het allebei anders terug, waardoor jij in verwarring raakt.] Ja bij M krijg je het idee van nou, lekker pittig dagje gehad, prima zo. En bij R krijg ik dan het idee dat ik nog wel wat werk te doen heb. [Dat zal ze nooit bedoelen.] Nee, maar dat gevoel kreeg ik wel een beetje. [Het is misschien wel goed om dat een keer te zeggen, want dat is niet wat ze bedoelt. We zijn er juist altijd heel duidelijk in dat we het heel vervelend vinden dat hetgeen wat hier gebeurt dat ze daar thuis nog straf voor geven, omdat kinderen dat tijdsbesef tussen het moment dat het gebeurt hier en thuis, die snappen er helemaal niks van. Er zijn ook ouders die krijgen gewoon nog een preek, een kind van 1,5 kan dat totaal nog niet plaatsen. Dus dat vinden we helemaal niet fijn dat dat gebeurt, dus op die manier zal ze het ook nooit bedoelen. Maar ik snap wel de verwarring, daar moeten ze wel mee opletten.] [Goed om daar alert op te zijn, ja.] [Ik vind dit toch wel heel interessant. Daar moeten ze ook echt wel op opletten ja. Dat zijn dingen die ...] [Het is maar net hoe je het interpreteert inderdaad. De een die het misschien als vervelend ziet, dan ziet de andere leidster het misschien inderdaad als assertief of uitdagend.] [Misschien vind de ene leidster het helemaal niet erg dat het kind niet slaapt, want hij was hartstikke gezellig, terwijl het van de ander wel had gemoeten.] [Ik heb al genoeg voor een hele teamvergadering (lacht).] (gelach) En dat van maar twee mensen! [Jullie zijn best heel erg tevreden en toch komen er allerlei dingen naar boven waarvan ik denk 'Ojaa!'] [Het is wel fijn dat jullie er gewoon kritisch over zijn en ook gewoon durven te zeggen. En het hoeft niet altijd heel erg te zijn, het kunnen ook kleine dingen zijn. Dus dat is wel fijn! De andere overdrachtsvormen, we hebben het al over het krabbelboekje gehad. Vinden jullie dit een fijne manier van overdracht? Hoe vinden jullie dit?] [Zou een digitale overdracht mogelijk iets oplossen of iets toevoegen?] Ik vind het boekje fijner. Ik ben een fossiel. Ik kan niet eens appen met mijn

telefoon. Ik ben gewoon heel ouderwets. Nee ik niet, ik heb een telefoon uit 2008. [Dat was ook een van de opmerkingen die in de enquête naar voren kwam dat de facebook nu openbaar staat. [Je kan hem ook eehm ... Maar dat mogen wij niet. Het mag niet gesloten?!] [Nee wij mogen dat niet. Dat is vanuit Korein bepaald. Vanaf het begin af aan dat wij facebook hebben is dat zo bepaald, in alle papieren staat ook dat hij openbaar is.] [Nee precies, ik wou al zeggen. Want stel hij is gesloten en echt alleen wij, nou ja, de mensen van de speeldoos, ...] [Het is ook een stukje PR vanuit de Speeldoos naar buiten toe, dat mensen het gaan liken want weet je dan zien vrienden dat. Er zit nog een gedachte achter.] [Nee, precies!] [Dan is het echt voor intern gebruik. Ik had het ook echt prima gevonden, maar het is gewoon een stukje PR. Kijk als iemand het lijkt, dan krijgen die vrienden natuurlijk ook weer een berichtje en dat is de achterliggende gedachte.] [Want stel dat zo'n facebook pagina wel gesloten zou zijn, zou je dan wel toestemming geven?] Ja. Wij hebben er ook voor gekozen, wij willen dat ook niet. Zij kan niet kiezen of zij op facebook komt ja of nee. Wij nemen dat besluit natuurlijk. [Heel veel ouders hebben daarvoor gekozen, ik denk dat maar 20% het goed vindt. Je ziet altijd dezelfde kinderen.] [Maar als je over het algemeen kijkt naar de facebook pagina, want er staan ook foto's van dingen die zijn gebeurd en dat soort dingen, vind je dat dan wel leuk om het daarop terug te zien of kijk je er niet zoveel naar om?] Wat ik wel leuk vind is, volgens mij maandag was dat, als A jarig is dan word er hier wel een hele happening van gemaakt en dan krijg ik ook foto's van hoe het was. En dat vinden wij wel heel erg leuk. Een soort van extra service. Maar dat vinden wij wel heel erg leuk om die foto's te krijgen. [Want hoe krijgen jullie die foto's dan?] Ik krijg je via het privé adres, via de mail, toegestuurd.] Ja op zich, volgens mij heb ik het er laatst nog in de oudercommissie over gehad. Mijn ervaring is wel dat je er zelf wel naar moest vragen, over het algemeen om zo'n gesprek te hebben. Ja bijvoorbeeld de laatste keer hoor je 'Alles is goed!', maar ik bedacht me later pas dat ik de vorige keer ook een boekje heb gezien en daar wordt dan van alles ingevuld, maar ik meen niet te herinneren dat ik het de laatste keer heb gezien. Terwijl ik dat boekje juist wel heel erg leuk vind, want dan ja, de meest gekke dingen staan erin. Bijvoorbeeld bij de taalontwikkeling hoe vaak zij ma, ma, ma, ma en pa pa pa pa zegt, al dat soort dingen. Dat vind ik wel leuk om te zien. Hier wordt er met een hele andere blik naar haar gekeken dan dat wij thuis naar haar kijken. Dus ik vind dat wel een belangrijk gesprek. Maar ik denk niet dat, misschien zou het ook nog wel, pas, misschien is het ook afhankelijk van de leeftijdsgroep. Ik weet niet in hoeverre kinderen van 0 tot 2 veel sneller ontwikkelen in een veel hoger tempo dan een groep van 3 tot 4. [Het ligt er maar aan waar je naar kijkt he. Een kind van 0 tot 2 veel grotere stappen maken, maar qua taalontwikkeling, sociaal emotioneel, het ligt er maar net aan waar je naar gaat kijken. [Maar heb je er ook niet naar gevraagd later R?] Nee, nee. Had ik eigenlijk moeten

doen. Maar ik dacht er niet aan. [Als het goed is is het namelijk wel gewoon ingevuld.] Ja. [Er komt een nieuw systeem aan, het wordt nu al pilot gedraaid op een paar locaties en dat is echt heel anders dan wat we nu hebben. En of dat positief of negatief gaat uitpakken, dat weet ik niet. Ik merk wel dat het welbevinden zoals het was, niet altijd tot ieders tevredenheid was. Maar ze gaan andere woorden in gebruiken, naar andere dingen kijken. Ik heb geen idee hoe dat er volgend jaar uit gaat zien.] Wat ik wel vind, is dat het een vorm van luxe is dat je zo'n gesprek kan hebben. Ik heb zoiets van ja... [Voor jou is dat dus niet iets vanzelfsprekends dat dat gebeurt?] Nee, nee. [Zou jij zo'n gesprek eigenlijk vaker in een jaar willen?] Ik zat daar over na te denken of dat, ja, in een halfjaar kan er best wel veel gebeuren in deze leeftijd, 0 tot 2 zeg maar, gebeurt er best wel veel. Maar het moet ook haalbaar zijn. Kijk als het voor leidsters niet haalbaar is om gezellig een kopje thee met mij te drinken, dan is het gewoon een keer in de 6 maanden, dan is dat ook prima. Nou ja. Sowieso ook als je bijvoorbeeld A is enig kind en de verwachting is zeer groot dat zij dat ook zal blijven, dus je hebt ook geen kind ernaast waar je eerst mee hebt geoefend, je hebt alles voor het eerst zeg maar. Ja dat maakt het ook wel anders. Als je meerdere kinderen hebt dan denk je 'Oooh'. [Ja als je meerdere kinderen hebt, dan kan je het een beetje vergelijken.] Ja, ik kan het niet vergelijken. Ik kan alleen zeggen dat ik bepaalde dingen in haar zie die ik zelf als kind ook had, of dat mijn partner dat als kind ook had. Maar dat is dan ook het enige zeg maar. Ik kan niet naast haar een broertje of zusje zetten van 'Ojaa, hee'. Dat is echt heel anders zeg maar. Of dat lijkt op elkaar. [Daarvoor vind jij die gesprekken dus fijn om te horen hoe of wat.] Ja, het ondersteund je wel als ouder in een stukje van de opvoeding, omdat je niet beter weet en je alles voor het eerst doet zeg maar. [Ja, ja. Als je kijkt naar andere ideeën voor een overdracht, nu wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan Lokin. Hebben jullie ook nog ideeën over wat je prettig zou vinden naast alles wat er nu is? Ja, nou wat we net bijvoorbeeld al zeiden: 'Stel we zouden foto's ophangen in de gang', of iets hier foto's opgehangen, of opschrijven, zo'n dingen.] Nee het enige wat ik misschien wel leuk zou vinden is als we misschien met sinterklaas of wat dan ook, als de ouder dan wat meer mee zou kunnen helpen, bij een activiteit of iets dergelijks. Ik weet helemaal niet hoe de participatie dan is. S. heeft de vorige keer meegelezen tijdens de voorlees weken. Maar ik weet niet of hij de enige was of dat meerdere hebben voorgelezen. [Opa en oma's. Nou weet je de dagen dat het kind komt is de ouder aan het werk. En je komt op een dag voorlezen dat je kind er is. dus dan moet je als ouders er vrij voor willen nemen of in staat zijn om eerder van het werk terug te komen of thuis te werken. Maar de groep ouders die echt op pad moet, daarvoor is het gewoon heel lastig. En opa's en oma's lukt dat vaak wel. En het is ook heel leuk, maar het is wel anders ja. [Dat was eigenlijk onze laatste vraag. Ik weet niet of jullie zelf nog iets hebben wat jullie kwijt willen.] De vraag is meer van: geven

ouders ook redenen aan waarom ze niet naar zo een avond komen. [Wat ik net allemaal heb gehoord is toch veel van 'we kunnen geen oppas krijgen'. Ja, geen tijd. Ik snap dat ook wel. Als je kijkt naar andere avonden, bijvoorbeeld zo een thema bijeenkomst, wat zijn dan overwegingen om wel of niet te gaan.] Zeker het onderwerp, misschien ook wel het tijdstip. Ik denk ook dat je iets moet verzinnen, wat dat weet ik niet, dat het laagdrempelig is. je moet er een beetje een feestje van maken, dat klinkt een beetje raar. Wat bij mij op het werk bijvoorbeeld heel goed werkt zijn lunchlezingen. Je moet thema's eruit proberen te vissen waar mensen actief mee zijn. [Iets waarmee je ze prikkelt.] Ja waarmee je ze aanspreekt. Die lezingen zaten hartstikke vol. Je moet een bepaald onderwerp zien te vinden wat mensen interessant vinden, waardoor ze denken nou ik kom vanavond wel van de bank af. [Je zei ook het tijdstip, wat zou dan een goed tijdstip zijn?] [Ja en wat ik nog voorstelde is een vrijdag ochtend, en de kinderen mee laten komen. Ik denk dat ik dat nog eens ga proberen.] [Ja ik zit te denken aan onderwerpen, maar wat zijn dan onderwerpen die wel interessant genoeg zijn.] Ik weet niet of dat hier heel erg speelt, maar er zijn bijvoorbeeld hier behoorlijk wat kinderen met overgewicht. Dan hoor je iemand van buiten in die komt, en die zegt mevrouw uw kind is zoveel kilo te zwaar. Bent u zich daar bewust van, wat daar de gezondheidsrisico's van zijn. Je ziet ook bij bepaalde groepen mensen die het heel lastig vinden om hun kind op te voeden omdat ze dat van thuis uit ook niet mee hebben gekregen. Bijvoorbeeld bij mensen van Marokkaanse afkomst, daar voedt de gemeenschap het kind op. In deze wijk is het percentage allochtone gewoon heel laag. Het wordt wel meer heb ik de indruk. [Het is ook wel meer geweest. Eerst denk ik 10 tot 15%, met de krimp is die groep weggefallen. Die hebben schijnbaar toch veel last gehad van dat ze geen baan meer kregen. Dat zie je nu wel weer terugkomen maar dan van Oostblok landen, Polen, dat zien we nu meer gebeuren. En dat zie je niet want die zijn ook blank en blond.] Het heeft wel heel veel effect. [Nou, hartstikke bedankt.]

Transcriptie groepsinterview, respondent 2

[Zullen we maar gewoon gaan beginnen?] Ja dat lijkt me goed. [De eerste vraag is eigenlijk heel breed. Namelijk hoe je vindt dat de communicatie tussen jullie en de pedagogisch medewerkers verloopt, in de algemene zin. Want hoe vinden jullie dat het verloopt nu?] En dan niet specifiek de ophaal- en breng momenten, maar alles? [Gewoon communicatie breed gezien, dus alle contacten.] Ik heb, ik heb. Mijn kinderen zijn hier een dag in de week, dus ik ben hier elke maandag. Dan zie ik ze bij het brengen, dan is het meestal heel kort. Ook omdat ik dan snel naar het werk moet, ook omdat ik snel naar het werk moet. Dan breng ik de kinderen naar binnen, dan vraagt ze 'Hoe was het weekend?' en dan zeg ik 'Alles goed', meestal vertel ik geen bijzonderheden of zo. En dan zet ik S zijn melk in de

koelkast en dan is het kus kus en dan ben ik weg. En bij het ophalen dan ben ik altijd wat langer. Dan is J er vaak en die komt dan altijd even vertellen hoe het was, hoe het met T ging en met S ging en dat vind ik leuk. [Oke, dus jij bent positief?] Ja, ja. [Fijn. En als je kijkt naar degene die meestal het initiatief neemt tot een gesprek als je binnenkomt, zijn jullie dat dan zelf, of is dat vaker een medewerker? Of verschilt het weer per keer?] Ik denk dat het verschilt. En dat is denk ik ook afhankelijk of dat de medewerker nog met een andere ouder in gesprek is. Want ik denk dat als ik binnenkom en bijvoorbeeld J die is niet met een ouder bezig, dan zal J het zijn, maar als ik binnenkom en zij in gesprek is, dan ben ik natuurlijk met de kinderen bezig. Dus dan ben ik het vaak die J aan spreekt, omdat zij denk ik ook niet zomaar inbreekt als ik iets aan het vertellen ben of zo. Ik denk dat het daar vooral van afhankelijk is, of de medewerker in gesprek is als ik binnen kom of dat ze gewoon vrij zijn. [Dus als jij eerst naar de kinderen toe gaat, dan komt het vanuit jou kant en anders andersom?] Ja, ja. Als ik het zo goed terug haal hoor, want ik let er natuurlijk meestal niet zo op wie bewust wie wie aanspreekt. [En hoe is het als je binnenkomt en de leidster is wel in gesprek, laat ze dan zien dat ze jou gezien hebben door goedendag te zeggen, te knikken of iets van een signaal? Of loop je naar binnen en is er helemaal geen contact?] Ik durf het niet te zeggen, het voelt in ieder geval niet als onplezierig als het niet zou gebeuren, maar ik durf het niet te zeggen. [Oke, ja.] Ik kan er volgende keer op letten voor je (lacht). Maar ik kan dat zo achteraf niet terug halen. [Oke. Als het inderdaad maar niet onplezierig is, dat je het gevoel hebt dat je niet wordt gezien.] Nee, nee. [En hoelang duurt een gesprek meestal? En dan voornamelijk gericht op de middag? Ja, bij het ophalen.] Een paar minuutjes (twijfelend). [Bij de enquêtes hebben we een schatting gedaan van 0 tot 5 minuten, 5 tot 10 en 10 tot 15.] De overdracht van 0 tot 5 en soms blijf je dan nog eventjes kletsen over... Over het weer of wat dan ook en dan duurt het wel iets langer, maar ik denk de overdracht zelf 0 tot 5 minuten. [Oke, ja. En wat jou betreft, vind jij het ook fijn zo de tijd?] Ja, ik vind het zo prima. Ik moet zeggen, ik kom ook op een moment dat je naar huis gaat en gaat eten met de kinderen, dus wat dat betreft binnen 10 minuten weg gaan vind ik prima, qua de tijdsplanning voor de avond. [Dat je lekker naar huis kan gaan, kan gaan eten.] Ja, ja precies. [Wat wordt er allemaal besproken tijdens een overdrachtsgesprek tijdens het ophalen?] (Stilte) Ja uhm, ik heb twee kinderen hier, S een baby van bijna 7 maanden, dus dat is flessen, wanneer hij heeft geslapen, of dat hij goed heeft geslapen of niet. Uhm, dat is denk ik bij S wat er aan bod komt. Bij T, die is ruim twee en een half, denk ik meestal iets dat zij gedaan heeft. Bijvoorbeeld dat ze buiten is geweest, maar ze vindt het niet heel leuk, dus ze is weer binnen gaan spelen. Zoiets denk ik. [Een situatie, een gebeurtenis van de dag.] Ja. Of ze hebben verjaardag gevierd, M was bijvoorbeeld afgelopen maandag jarig en er is getrakteerd en gezongen. [Wordt er ook weleens iets over de ontwikkeling verteld

naast de dingen die zij gedaan hebben.?) Uuuuhm, nee, nee, nee. Misschien in heel bedekte termen of zo, maar niet dat ik het er specifiek uit op maak. Het gaat meer over wat ze heeft gedaan die dag, of ze wel of niet hebben geslapen of zo dan dat het echt over de ontwikkeling gaat. Behalve dat, eeh, L die merkt regelmatig op: 'Ze kan toch zo goed praten al, zo gezellig kan ze kletsen'. Dus dat dan wel (lacht). [Dat wel, dat hoort bij de taalontwikkeling. Leuk! Zou je willen dat zoiets vaker gebeurt? Dat je daar iets over te horen krijgt?] Over de ontwikkeling? [Ja.] Ja op zich zou ik, ja de sociale ontwikkeling, hoe ze met andere kinderen omgaat, zoiets. Ja dat zou ik wel leuk vind om te horen hoe dat hier op de groep gaat. [En bijvoorbeeld bij S, wordt er dan bijvoorbeeld wel verteld of hij is omgerold, of kruipen.] Nee. Maar dat doet hij ook allemaal nog niet (lacht). Hij ligt voornamelijk nog in zijn wipstoel of in de box, hij kan wel net omrollen, maar nee, nee, nee. [Dat is in dat geval misschien ook nog niet van toepassing.] Nee, nee. Het is misschien ook wel zo, ze zijn maar een dag in de week hier. [Ja.] Dus dan wordt het misschien ook, dan is hij wat minder vertrouwd met de leidsters hier en de leidsters met hem dan als je hier 4 tot 5 dagen in de week rondloopt. [Dat zou kunnen ja. Stel dat er thuis iets is gebeurd dat belangrijk is voor de ontwikkeling, bijvoorbeeld dat hij wel is gaan kruipen, is dat dan iets wat je ook zou vertellen 's ochtends?] Ik zou het in het boekje schrijven. [Ojaa.] Ik bedacht me net vandaag hij mag een boterham zonder korstjes opeten en hij is twee keer omgerold in zijn bedje, oh dat moet ik even in het boekje schrijven voor de volgende keer. Maar ik zou dat dan eerder in het boekje schrijven, want mocht het heel druk zijn bij het wegbrengen, er zijn veel ouders, ik moet zelf snel weg en ik spreek niemand, dan kunnen ze het teruglezen. Dan zou ik als ik tijd heb het wel vertellen, maar in ieder geval in het boekje schrijven. Dat ze het in ieder geval zien. [Slim. Kan je het ook niet vergeten natuurlijk.] [Ervaar jij dat ook als positief dat de leeftijden zo zijn ingedeeld?] We hebben mede daarom wel voor deze locatie gekozen, ja. Dat je niet 0 tot 4 bij elkaar hebt. Alhoewel T die zegt nu: 'Ik ga niet naar boven'. [(lacht) Ja dat geloof ik meteen.] 'Ik blijf beneden', dus dat gaan we nog zien straks. [(lacht) Als het zo ver is.]

[Er zijn meer kinderen die dat gezegd hebben. Echt heel heftig is het bij sommige. Daar moeten we iets mee doen.][Gewoon rustig aan naar boven toe gaan.] Ja, eerst een keertje kijken boven. [Of met een leidster.] Ze weet ook niet wat daar is, ze is nog nooit naar boven geweest. [Dan is het ook wel heel spannend.] Onbekend ja. En hier heeft ze A en J en zo, die kent ze allemaal. [Ze is ook heel erg afhankelijk aan vertrouwde mensen he. Heel erg. Sommige kinderen maakt dat iets minder uit.] Ja, ja! Iets anders bijvoorbeeld, A zou er een keer op een donderdag niet zijn of een donderdag extra komen dat we er maandag niet zouden zijn, maar toen zei A al: 'Ik ben er over twee weken niet op maandag en I is er ook niet', dus toen heb ik die maandag met de donderdag geruild, zodat er wel een vertrouwd

gezicht er was. Dat vond ik echt heel goed dat ze dat van te voren aan gaven, dat ik zeg dat ik specifiek. Want I zei zeg het maar tegen de moeder van T. [Ja T die heeft daar gewoon heel veel moeite mee al er andere mensen zijn, andere kinderen hebben het daar veel makkelijker mee dan T en dat weet je.] Ja, ja precies. [Maar wel handig dan dat ze alvast kan leren hoe het is om over te gaan naar een andere groep, want ze gaat ook naar een hele andere school.] Ja, ja! Dat is een hele overgang. [Ja, voor T is dat een hele overgang. [Dan heeft ze het in ieder geval al een keer gehad.] Ja daarom. En het is ook gewoon goed voor haar. Ze moet dat gewoon leren dat dat erbij hoort. [Dat kun je ook heel voorzichtig doen. Een keer een leidster mee naar boven. Dat je een keer wisselt, dat of A of I een keer een halve dag mee naar boven gaat. Als het echt moeilijk gaat, dan kunnen we zoiets doen.] Ze vragen wel eens thuis of ze thuis ook dingen doen. Bijvoorbeeld S die huult weleens in zijn slaap, of hij dat thuis ook weleens doet. En T die had een baby in de hand gebeten. Dus of ze dat thuis ook bij S weleens deed. Dus dat wel. Of het gedrag is dat thuis ook voor komt. Ja. [Maar niet hoe jullie daarmee om gaan.] Nee. [Als je kijkt naar het ophalen. Merk je dat er een verschil is bij de pedagogisch medewerker als er meerdere ouders tegelijk in de groep zijn?][Met name of je verschil merkt in de overdracht. De inhoud, korter of langer, dat.] Bij het ophalen he? Qua inhoud durf ik niet te zeggen, denk het niet. Maar ik weet ook niet wat ze anders hadden gezegd als de situatie anders was geweest. Maar het valt me niet op dat het heel anders is dan een andere keer. En ja, als er nog meer ouders staan te wachten op een overdracht, dan hou je het zelf natuurlijk ook wat korter. [Doe je dat uit jezelf al altijd?] Ja. [Oke. Ja. Krijg je dan wel te horen, of kan je dan wel bespreken wat je wilde bespreken? Of is het echt van ik hou het kort, ik moet gaan, er is geen tijd? Terwijl je eigenlijk nog iets kwijt wilde.] Nee, dat heb ik niet. Maar meestal bij het ophalen is het meestal niet dat ik zelf iets kwijt wil. Het is meestal dat je hoort wat er die dag is gebeurt. In ieder geval bij mij, ik weet niet hoe dat bij jou is? [Dus je merkt niet echt verschil, alleen bij jezelf dat het iets korter wordt omdat er andere mensen staan te wachten. Merk je dat 's ochtends wel dan? Want je zegt dat je 's middags niet echt dingen hebt die je nog wilt vragen, maar als je 's ochtends iets kwijt wilt of wilt vragen en er zijn meerdere ouders, doe je dat dan wel of ... ?] Dat is ook meer mijn eigen planning, want dan moet ik dus gewoon weg met de trein. Dus als er veel ouders zijn, dan denk ik tja... maar het staat ook in het boekje. [Je bent er op voorbereid (lacht)] Ja. [Als zich een lastige situatie heeft voorgedaan, bijvoorbeeld met het bijten in de hand van de baby, of het slaan bijvoorbeeld, wordt dat meteen verteld die dag of hoor je dat dan morgen.] Bij mij wel meteen die dag, maar anders is het ook gelijk weer een week verder, omdat ze alleen op de maandag komen. Ik denk ook wel dat het heel goed is om het meteen te zeggen, want als ze er thuis op terug komt, met zo'n kinderverhaal, daar snap je de helft van als je dan geen

referentiekader hebt van wat er de rest van de dag gebeurt is. Ik denk dat het ook aan te bevelen is om dat meteen te doen. [Wordt dat dan in de groep gedaan, of apart?] Nee, gewoon in de groep. Ik ben nog nooit naar de gang gegaan om iets te bespreken of zo. Nee. [Is dat voor jou hetzelfde dat je een beetje privacy hebt?] Hmmm, nee. Maar het stoort me ook niet dat iemand het misschien wel zou kunnen horen, want de groep hiernaast is misschien dan ook dat als je op de bank zit en dan heb ik S op mijn school, dan zit je midden in de groep. De privacy is er dan niet echt. [Oke. Maar het stoort je dan ook niet echt?] Nee, nee. Wat ik me net dan wel bedacht, toen vroeg je als je dan nog iets wilt vertellen. Laatst wilde ik nog wel iets vragen en dat had ik niet in het boekje opgeschreven en bij het brengen was het toen inderdaad zo druk dat je daar dan niet aan toe komt. Want T die zei laatst in bed van ja L wilde mijn hoofd eraf trekken, een heel raar verhaal... Dus ik dacht: 'Laat ik eens vragen wat daar zich voorgevallen heeft'. Dat komt er dan inderdaad niet van. En toen was het 's avonds bij het ophalen degene die er de week daarvoor was niet, dus toen dacht ik voor de volgende keer is het drie weken geleden, dat weet die leidster echt niet meer. Ik bedoel het zal waarschijnlijk heel onschuldig zijn, maar soms komt het weleens voor wat je dan niet in het boekje schrijft, maar ja dat kan ook bijna niet anders. [Je kan altijd bellen he. Je kan vanaf je werk of als je al in de trein zit en het was te druk hier, dat je denkt ooh dat had ik toch even willen weten, maar het was te druk, dat je het dan gewoon even telefonisch doet. Er zijn zat ouders die overdag gewoon even bellen om toch nog even iets te vragen. Of in je pauze, ik bedoel als je met je werk bezig bent, maar als je ergens een half uurtje hebt, dat je dan even denkt go ik ga even bellen, even horen hoe het precies zat. Dan weet je het wel, ondanks dat je die druk hebt dat je de trein moet halen.] Oke, oke! Goed om te weten. [Als je zou kijken naar de perfecte overdracht, dit mag ook gewoon zo onrealistisch mogelijk zijn, maar echt wat jij het allerfijnst zou vinden. Hoe zou dat er dan uit zien voor jullie?] (Stilte) Ik denk uhm, mocht gewoon... [Out of the blue.][Mag alles!] Nou een korte beschrijving van de dag wat ze gedaan hebben. En vooral wat ik dan wel graag zou willen weten, is hoe T met de andere kinderen is, of ze lief is geweest of dat ze lekker heeft samengespeeld, omdat ik zelf merk dat ze dat soms best wel lastig vindt het samenspelen. En dan is het ook als ik met haar in de speeltuin ben en ze zit op de glijbaan en er komt een ander kindje aan, dan is het 'Ikke eerst!!', dus ik ben wel heel benieuwd hoe het hier eigenlijk is en hoe daar mee omgegaan wordt, daar zou ik wel heel benieuwd naar zijn. En ja, of er incidenten zijn geweest. Maar dat is toch wat meestal wel naar voren zou komen. En bij S omdat hij nog zo klein is, een beetje hoe hij zich voelde en of hij goed geslapen heeft en of hij een beetje in zijn hum was. [En qua setting gewoon hier in de groep?] Ja ja. Want anders zou je ook de kinderen weer mee moeten nemen naar een andere ruimte. Want ja als ze me net hebben gezien dan kan ik ze niet meer hier

achterlaten, dus dan moet ik hun mee nemen naar een kamertje waar ze niets te doen hebben. Dat vind ik soms wel lastig, als het over T gaat en zij begrijpt dondersgoed wat er gezegd wordt, dat T het altijd mee krijgt, ook mijn reactie. Dat vind ik dan soms hmm, soms zeg ik dan iets, ook een beetje cryptisch en dan denk ik wil ik dit nou hier in het bij zijn van T dit nog een keer herhalen. Dat vind ik soms wel lastig, maar daar zie ik zelf ook niet zo snel een oplossing voor. [Maar dat zou je dan eigenlijk liever een op een met de begeleider bespreken zonder T erbij?] Met sommige dingen wel. Vooral als het over haar gaat over bijvoorbeeld gedrag wat je kwalijk vindt of, ja. [En het wordt natuurlijk steeds erger. Ze begrijpt natuurlijk steeds meer, want hoe groter ze worden. Want boven zijn ze natuurlijk al 3 / drie en een half en dan begrijpen ze nog meer. Maar dan ga je ook proberen om het kind bij wijze van spreken in de overdracht te betrekken. Het kind bijvoorbeeld vragen stellen van: 'Goh weet je nog wat we gedaan hebben?' En nu kan dat nog niet, want T is natuurlijk heel slim, dus die pikt dat nu al op.] Ja die pikt dat zeker op! [Niet iedereen doet dat. Maar T doet dat wel. Ja.][Wel een pienter meisje?] Ja. [Dus eigenlijk wat je dan zegt als perfecte overdracht, is alles van de dag, wat er een beetje gedaan is, de loop daarvan. Bijzonderheden of het iets goeds of negatiefs was. En in sommige gevallen apart met de leidsters zonder T.] Dat zou het meest ideale zijn. Bijvoorbeeld laatst toen ze dat kindje had gebeten, daar wordt dan vertelt, de manier waarop het gebracht wordt dan denk ik: 'Jaaa...', dan had ik haar liever niet ernaast gehad. [Daarnaast ook dat het voor haar te lang geleden is.] Ja. En toen was ik ook zwanger van S, of toen was hij net geboren. En toen zei ze: 'Ik ben heel benieuwd of dat thuis of hoe het straks gaat als S er is, of ze dat dan thuis ook doet'. Toen dacht ik wel van ooh ik wil niet dat zij dit mee krijgt! En dan vervolgens denk ik: 'Ooh dat gaat T helemaal niet doen'. Maar thuis zag ik er toch wel tegenop omdat ze daar denken dat T S heel de tijd gaat bijten. Dus ergens zat dat me toch wel dwars dat dat dan gezegd is. [Is het dan de opmerking die je dwars zit, of de opmerking in het bij zijn van ..] Allebei. Eerst dacht ik alleen dat T erbij was, maar later merkte ik aan mezelf dat het me toch wel dwars zat dat ze dachten dat T dat ging doen, dan dacht ik: 'dat doet mijn T helemaal niet, S bijten!' (lacht). Gelukkig heeft ze het ook nog nooit gedaan. [Ik vind het ook eigenlijk niks voor T om eerlijk te zeggen.] Nee. [Dus de vraag is waarom zij het die dag wel heeft gedaan.] Ze heeft een keer gebeten en toen was ze een leeuw en toen heeft ze per ongeluk een keer echt gebeten. [Dat is spelen natuurlijk en dat ze dan net iets te ver is gegaan.] Misschien was dat hier ook wel, maar dat weet je niet, ik ben er niet bij geweest. [Ja, oke. En qua tijd? Gewoon zo als het nu ook is?] Ja ik denk dat dat prima is zo hoor. Het is vijf minuten, dan zou je toch denken. Ja het is prima. [Ja, oke.] Er is nog iets anders. Ik merk wel dat bijvoorbeeld uhm, en dat is denk ik ook dat wat jij ook hebt dat het een verschil is tussen pedagogisch medewerkers, dat de een, dat sommige mensen een positievere

insteek hebben en de ander een negatievere over hoe de dag was en op een gegeven moment weet je dat dan ook, dus dan schat je het zelf op waarde wat die een zegt. Dus als die ene die vaak negatievere dingen benadrukt wat positiefs zegt, dan heeft het meer waarde. En als die wat negatief denkt dan denk ik 'Ooh oke', maar als die andere negatief denkt dan denk ik 'Oh ooh, oke'. Dus op de een of andere manier krijg je een bepaald verwachtingspatroon van wat iemand zal benadrukken. [Is dat iets wat je vervelend vind, of juist fijn? Of hoe denk je erover?] Ja, het is natuurlijk lastig want je weet niet hoe het is geweest. Ik heb het idee dat dezelfde situatie door beide verschillend beschreven zou worden. Maar ik weet dan natuurlijk niet wat een meer reële situatie is. Ik kan natuurlijk wel een beetje schatten omdat je je eigen kind natuurlijk ook wel kent, hoe dat dan zou zijn geweest?] Wat vind je er dan van als je dat merkt dat je het niet goed in kan schatten, omdat de een veel negatiever is en de ander juist veel positiever?] Ja het gaat dan niet om dezelfde situatie, want je krijgt natuurlijk maar van een de overdracht. Maar meer dat als de een er is merk je gewoon dat iets meer de negatieve kant benaderd wordt en bij de ander dat die misschien wel weg blijft. Maar soms, maar ja ik weet het niet zo goed. Ik kan me ook voorstellen dat als die negatieve kanten weg blijven, is er nou niets gebeurd of vind je het lastig om te zeggen? Bij die andere leidster weet ik gewoon dat als er iets negatiefs gebeurd, krijg ik het gewoon te horen. En dat vind ik eigenlijk ook wel prettig, dat ik het gewoon weet. Als iemand gebeten heeft, wil ik dat ook gewoon weten, ook al is het iets negatiefs. Laatst was er iets, ik weet niet eens meer wat het was. En toen had ik een hele positieve overdracht gehad en toen kwam die andere leidster en die zei: 'Oja, dit en dit is ook gebeurd', dit was iets heel negatiefs. En toen zei die andere leidster: 'Oja, oja dat was ook gebeurd, dat was ik even vergeten'. Dat kan natuurlijk ook. Je ziet natuurlijk zo veel kinderen op een dag en er zijn genoeg incidenten, maar ja... [Niet iedereen is hetzelfde natuurlijk he.] Nee. [Nee precies. Precies wat jij ook zegt, de een is extravert, de een is introvert. Maar ik kan wel inschatten wie wat gezegd heeft (lacht)] [Het kan natuurlijk beide zijn positieve en negatieve kanten hebben.] Ja, naja dat is ook zo. Het is natuurlijk altijd leuk als mensen het positieve benadrukken in gedrag. Als je zegt lekker assertief of he wat vervelend, ze heeft iemand geslagen. [Goed om daar alert op te zijn, ja.] Ik denk dat je het ook merkt dat je in verwarring bent. Soms heeft de een het boekje geschreven en de ander doet dan de overdracht. De eerste keer toen ik S op kwam halen en toen kwam ik binnen en toen was het dat hij helemaal niet goed had geslapen en toen stond er in het boekje dat het zo'n heerlijk manneke was en dat het zo goed ging, maar toen ik weg ging dacht ik wel van ojee hij moet volgende keer weer en het ging helemaal niet goed vandaag! Dat was het gevoel toen ik weg ging en toen ik het boekje las, dacht ik 'huh, is dit hetzelfde kind op dezelfde dag?'. [Ik vind dit toch wel heel interessant. Daar moeten ze ook echt wel op

opletten ja. Dat zijn dingen die ...] [Het is maar net hoe je het interpreteert inderdaad. De een die het misschien als vervelend ziet, dan ziet de andere leidster het misschien inderdaad als assertief of uitdagend.] [Misschien vind de ene leidster het helemaal niet erg dat het kind niet slaapt, want hij was hartstikke gezellig, terwijl het van de ander wel had gemoeten.] Volgens mij is het ook zo dat het boekje 's ochtends wordt geschreven. [Ja 's middags na de boterham.] Maar dan zit er natuurlijk nog een heel eind na. Misschien was hij met daarna veel lastiger. Ja je weet het niet! Of in ieder geval toen ik de eerste keer met S hier weg ging, toen dacht ik echt 'Ojee, hij moet volgende week weer'. [Het waren echt twee verschillende overdrachten zeg maar?] Ja. Jullie zijn best heel erg tevreden en toch komen er allerlei dingen naar boven waarvan ik denk 'Ojaa!'. [Het is wel fijn dat jullie er gewoon kritisch over zijn en ook gewoon durven te zeggen. En het hoeft niet altijd heel erg te zijn, het kunnen ook kleine dingen zijn. Dus dat is wel fijn! De andere overdrachtvormen, we hebben het al over het krabbelboekje gehad. Vinden jullie dit een fijne manier van overdracht? Hoe vinden jullie dit?] Ik vind het heel leuk! Thuis het eerste wat ik doe is het even lezen. Ik vind dat heel leuk ja. Maar ik moet zeggen, ik schrijf er niet een heel verhaal in zoals jullie dat doen. Ik schrijf er alleen in als er iets bijzonders is geweest in de negatieve zin. Dus bijvoorbeeld als ze een super leuke dag hebben gehad in het zwembad, zal ik dat er niet in schrijven. Maar als ze heel moe is, omdat ze heel de dag bij opa en oma is geweest en daardoor moe is, dan zal ik het er wel inschrijven. Ik gebruik het als communicatie hiernaartoe alleen maar voor aandachtspunten, iets waar ze eventueel iets mee moeten. [Zou een digitale overdracht mogelijk iets oplossen of iets toevoegen?] Ik zou dat niet prettig vinden, omdat ik dan, voor S schrijf ik bijvoorbeeld op over zijn voeding, hoe laat het was. En dan moet ik bijvoorbeeld een computer aan zetten of op mijn telefoon iets gaan doen. En weet je het ligt gewoon als ik aan het kolven ben hier en S hier en dan is het gewoon even snel hoe de voeding is geweest. Voor mij is dat heel prettig. Maar voor de mensen die veel meer digitaal zijn en veel hun telefoon gebruiken is dat misschien fijn. Maar bij mij ligt die nu ook thuis ergens daar (lacht). Dat verschil heb je natuurlijk ook! Ik denk dat sommige mensen het wel heel fijn zouden vinden. Wij zijn gewoon niet representatief wat dit betreft. Nou ik kan wel appen hoor (lacht). Nou weet je, bij die vorige vergadering had jij het erover dat er iets op facebook stond. Ik wist niet eens dat er een facebookpagina was. [Daar wilden we zo ook naar vragen (lacht).] Nou toen jij een paar weken geleden zei dat er iets was, had ik er op gekeken, en toen was het 'Kijk, een traktatie!'. En dan zeg ik tegen T 'Hebben jullie eieren gezocht?' 'Jaaa!'. [Maar vind je het wel leuk dan om het er allemaal op terug te zien?] Ja ik vind het wel leuk hoor! Alleen wij hebben gezegd dat wij geen foto's van T erop willen, dus er zal nooit iets van T op staan. [Er staan ook algemene dingen op.] [Dat was ook een van de opmerkingen die in de enquête naar voren kwam dat de facebook nu

openbaar staat.] [Dat is altijd...][Je kan hem ook eehm ...][Maar dat mogen wij niet.][Het mag niet gesloten?!] [Nee wij mogen dat niet. Dat is vanuit Korein bepaald. Vanaf het begin af aan dat wij facebook hebben is dat zo bepaald, in alle papieren staat ook dat hij openbaar is.][Nee precies, ik wou al zeggen. Want stel hij is gesloten en echt alleen wij, nou ja, de mensen van de speeldoos, ...] [Het is ook een stukje PR vanuit de Speeldoos naar buiten toe, dat mensen het gaan liken want weet je dan zien vrienden dat. Er zit nog een gedachte achter..] [Nee, precies!][Dan is het echt voor intern gebruik. Ik had het ook echt prima gevonden, maar het is gewoon een stukje PR. Kijk als iemand het lijkt, dan krijgen die vrienden natuurlijk ook weer een berichtje en dat is de achterliggende gedachte.] [Want stel dat zo'n facebook pagina wel gesloten zou zijn, zou je dan wel toestemming geven?] Dan zou ik wel toestemming geven. [Het is dus echt het feit dat mensen buiten de ...] Ja en dat je denkt wie weet wat iemand er over 20 jaar mee doet. Baat het niet dan schaad het niet, als het eraf is, is het eraf. Niet dat jullie er namen bij zetten, maar toch. [Heel veel ouders hebben daarvoor gekozen, ik denk dat maar 20% het goed vindt. Je ziet altijd dezelfde kinderen.] [Maar als je over het algemeen kijkt naar de facebook pagina, want er staan ook foto's van dingen die zijn gebeurd en dat soort dingen, vind je dat dan wel leuk om het daarop terug te zien of kijk je er niet zoveel naar om?] Ik kijk er zelf niet naar, omdat ik geen facebook heb, maar mijn vriend kijkt er wel naar, die heeft wel facebook. Maar T is hier alleen op maandag, dus bij bijna alle activiteiten is zij niet aanwezig geweest. [Ja, dan is het bijna niet van toepassing.][Want hoe krijgen jullie die foto's dan?] Je kan ook je eigen camera mee geven, dan maken ze met jou camera gewoon de foto's en dan krijg je die camera gewoon mee terug, daar staan dan alle foto's op. [Ooh, handig! Stel dat er foto's gemaakt zouden worden en die worden bij wijze van op de gang getoond, zou je daar wel toestemming voor geven voor jou kind?] Ja, ja, ja. [Dus het is echt gewoon binnen het kinderdagverblijf, dan is het prima en daar buiten niet.] Ja! [En de welbevindengesprekken, wat vinden jullie daarvan.] Nou ik heb hem nog nooit gehad, dus ik weet het niet. [A is de mentor van T en voordat zij met verlof ging heeft zij alle welbevindenboekjes geschreven, maar ze heeft schijnbaar de ouders niet meer uitgenodigd. Dus die formulieren zijn wel netjes in het dossier, maar die heb jij dus niet gezien.] Nee nog geen enkelen. T zit hier al twee jaar... (lacht) [A die eeh, die heeft zo'n hekel aan dat stukje, ik kan het niet mooier maken.][Dus dat is mis gelopen in dit geval] Ja, ik wist eigenlijk ook niet precies dat dit moest plaatsvinden, dus achteraf hoorde ik het wat meer dat dat had moeten plaatsvinden, ik las het een keer in dat pedagogisch document wat we toen moesten doorlezen of zo. [Ja in de oudercommissie is het wel eens ter sprake gekomen.] Kennelijk is dat toch wel iets dat, maar goed, dat moet jij maar eventjes leveren. [Zou jij zo'n gesprek eigenlijk vaker in een jaar willen?] Het is voor ouders altijd leuk natuurlijk, hoe andere over jou kind denkt.

Ook hoe jou kind is ten opzichte van de meeste kinderen. Je weet natuurlijk hoe je kind is, maar het is wat je zegt, is dit nou normaal, of is dat nou anders? Dat is voor ons natuurlijk lastiger in te schatten dan voor leidsters die al honderden kinderen hebben gezien. Dus dan is het natuurlijk leuk om te horen hoe of wat. [Ja, ja. Als je kijkt naar andere ideeën voor een overdracht, nu wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan Lokin. Hebben jullie ook nog ideeën over wat je prettig zou vinden naast alles wat er nu is?] Iets extra's bedoel je? Nog een vorm van overdracht. [Ja, nou wat we net bijvoorbeeld al zeiden: 'Stel we zouden foto's ophangen in de gang', of iets hier foto's opgehangen, of opschrijven, zo'n dingen.] Nou we hebben het in de oudercommissie er weleens over gehad dat er een whatsappgroep zou kunnen zijn, waar dan foto's of zo in gedeeld kunnen worden, dat is leuk. Dan doe je eigenlijk in feite de overdracht. Een digitale overdracht. Ik weet niet of ze het ook digitaal doen van ouder naar medewerkers toe. (onverstaanbaar) Het is altijd leuk als je ergens op een besloten hebt waar de foto's opgezet worden en dan mogen wij de foto's van die dag zien. Mijn moeder heeft voorgelezen (lacht) [Nou weet je de dagen dat het kind komt is de ouder aan het werk. En je komt op een dag voorlezen dat je kind er is. dus dan moet je als ouders er vrij voor willen nemen of in staat zijn om eerder van het werk terug te komen of thuis te werken. Maar de groep ouders die echt op pad moet, daarvoor is het gewoon heel lastig. En opa's en oma's lukt dat vaak wel. En het is ook heel leuk, maar het is wel anders ja.][Dat was eigenlijk onze laatste vraag. Ik weet niet of jullie zelf nog iets hebben wat jullie kwijt willen.][Nee, ik vond het een hele complete vragenlijst. [Wat ik net allemaal heb gehoord is toch veel van 'we kunnen geen oppas krijgen' Ja, geen tijd.] Ja ik dacht ook als er niemand komt dan kom ik wel, maar als er 5 mensen zijn dan vind ik het ook fijn om gewoon thuis te blijven. [Ik snap dat ook wel. Als je kijkt naar andere avonden, bijvoorbeeld zo een thema bijeenkomst, wat zijn dan overwegingen om wel of niet te gaan] [Je zei ook het tijdstip, wat zou dan een goed tijdstip zijn?] Ja voor mij vanaf acht uur. [Ja en wat ik nog voorstelde is een vrijdag ochtend, en de kinderen mee laten komen. Ik denk dat ik dat nog eens ga proberen.][Ja ik zit te denken aan onderwerpen, maar wat zijn dan onderwerpen die wel interessant genoeg zijn.] Ik denk ook dat het eraan ligt wat je ermee wil bereiken. Maar je moet ook een link hebben met hier, het kinderdagverblijf. [Ja precies, (onverstaanbaar)] [Nou, hartstikke bedankt.]

Bijlage 8 – Transcripties interviews mevrouw Smits en mevrouw Tromp

Transcriptie interview mevrouw Smits 28-03-2016

[Hoe wordt de visie en missie van SKAR vertaald in het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers van De Speeldoos?] De visie en missie van de organisatie is eigenlijk als je hem heel kort samenvat: het kind is de motor van de eigen ontwikkeling. Daar komt het in de kern op neer. Dat betekend eigenlijk dat je begeleidend bent, je bent bezig met maatwerk. Wij spraken net over I., die heeft de komende jaren iets anders nodig dan D. Hij komt wel voor zichzelf op en staat waarschijnlijk meteen vooraan in de rij. Maar een I. daar moet je het komende jaar iets anders mee, dus ik denk dat als je kijkt naar het kind, daar gaat het om. Ieder kind heeft iets anders nodig. Je moet kijken naar wat het kind nodig heeft en dat proberen ook af te stemmen. Natuurlijk zijn er groepsregels, maar deze geven kinderen ritme in de dag en die kinderen duidelijkheid geven en het hanteerbaar maken om in de groep te zijn. Je kan daarin heel veel individuele nuances brengen, maar je moet ze wel stimuleren om iets te doen. Dat zie je de hele dag door. De basis van het pedagogisch handelen is heel goed kijken naar het kind. Heel goed kijken. Dat het eerste wat medewerkers moeten leren. [En daar je handelen op aanpassen?] Ja, want als je niet kijkt dan zie je niet wat een kind nodig heeft. Aangezien ieder kind anders is moet je ieder kind zien en zorgen dat je niet op de automatische piloot gaat handelen. Dat is natuurlijk een risico bij mensen die al lang in het vak zitten. [Dan ga je ook al snel in routine werken hé]. Als je zegt: wat maakt een leidster nu goed of waar zou je je kind bij afzetten, is als ik merk dat een medewerker nog steeds ieder kind ziet en niet op de automatische piloot gaat zitten dan denk ik van dan zit je nog steeds heel goed in je passie voor dit werk. Als je merkt dat je op de automatische piloot zit, dan moet je op de rem of dan moet ik op de rem, dan moet er iets gebeuren. Ik denk dan van ja, dat zit niet goed. Ik denk dat hij zich vertaald naar het goed kijken en daar naar handelen en kijken wat elk kind individueel nodig heeft, ook al ben je in de groep. [Duidelijk]. Dat is de manier waarop ik er tegenaan kijk. Vraag 2 is hiermee ook al grotendeels mee beantwoord. [Ja klopt.][Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?] Goed kijken en ook luisteren. Bij een baby moet je vooral kijken, maar vooral bij de oudere kinderen kun je goed naar ze luisteren, wat ze zelf aangeven of ideeën. Dit moet wel binnen de kaders en veiligheid. Kinderen weten zelf ook wat ze willen of waarom ze iets willen. [En bij die regels is er genoeg ruimte op daarop in te spelen?] Ik denk het wel. Het gaat om normen en waarden bij brengen. Je mag elkaar niet slaan, je doet elkaar geen pijn, als je iets niet wil dan ga je het zeggen. Dan moet je natuurlijk wel gaan ingrijpen en dat heeft dus te maken met het bijbrengen van normen en waarden. En soms moet je wachten op elkaar, maar je kunt er wel rekening mee houden. Als je merkt dat een kind wat moeite heeft met wachten dan laat je zo een kind wat vooraan in de rij wat

dingen pakken en dan ga je oefenen om steeds langer te wachten. Dan kan je binnen de regels een beetje spelen. [Dat daar dan ook voldoende ruimte voor is.] Het ritme van de dag is heel belangrijk. [De structuur]. Dat een kind weet wat er gebeurt. De tijdperceptie van een kind is heel anders dan die van ons. Dus zij houden zich vast aan de gebeurtenissen van de dag. Daar moet je mee opletten als je zegt van ah dit doen we een keertje niet, daar kan een kind helemaal van op hol slaan. [Je haalt ze dan uit hun structuur natuurlijk.] Je haalt ze dan uit de structuur ja, dat is toch een soort veiligheid voor het kind. Bijv. als we fruit hebben gegeten dan komen papa en mama. Dat het dan 's middags 17u is, dat weten ze niet. Heel veel kinderen ervaren daar ook wel druk, met name kinderen die iets mankeren die hebben dat nog veel meer nodig. Bijvoorbeeld bij kinderen met ADHD. Ik denk dat je terug zou moeten zien dat een medewerker goed kijkt, luistert en inspeelt op wat een kind aangeeft. [Wat is er belangrijk in de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders op kinderdagverblijf De Speeldoos?] Onder de communicatie ligt een stukje vertrouwen en veiligheid. In feite wat we kinderen bieden moet je ook ouders bieden. Als je voor het eerst je kind komt brengen geef je je kind in feite af aan een vreemde. Dat is nogal wat. Als eerste moet je dus werken aan veiligheid en vertrouwen. Je moet dus ook goed kijken en luisteren naar wat een ouder fijn vind. In feite is het allemaal een beetje van hetzelfde. Maar de ene ouder wil dat je het meteen overpakt, de ander wil erbij blijven, een derde ouder die wil de hele tijd met je praten over het kind een vierde ouder helemaal niet. Ook daar moet je afstemmen, maatwerk. Ook daar hebben we een protocol voor, met een aantal dagen wennen en terugkoppelen. Iedere ouder vindt natuurlijk iets anders fijn. Een ouder moet zich ook veilig voelen en weten dat het kind hier veilig is. [En als je kijkt naast de veiligheid, naar de communicatie zelf?] Echt gekeken naar de communicatie zelf: een welkom gevoel geven. Een ouder moet ook gezien worden. Dus goedemorgen zeggen, vragen hoe het is en of er misschien iets speelt. Dat moet je ook aanvoelen als medewerker. Dus afstemmen op wat de ouder wil en daarop inspelen. We proberen medewerkers aan te leren om zelf naar de ouder toe te lopen. Sommige ouders die komen binnen en lopen wel naar jou toe, maar sommige ouders blijven ook bij de deur staan. Dat zie je met name ook met niet westerse ouders veel gebeuren. Die zijn misschien verlegen. Dus ze moeten daar zelf naar toe lopen en actief vragen hoe het is. Tenminste in de ochtend. [En als je kijkt in de middag?] In de middag lopen ouders vanzelf naar het kind toe. Dan komen ze wat eerder naar je toe omdat zij hun kind al hebben gebracht, maar 's middags kom je ze halen. Dan komen ze actiever naar je toe. Dan moet je dat ook zien. Dan is het vooral zaak om een soort samenvatting van de dag te geven aan ouders of korte momenten van de dag te vertellen. Probeer echt een situatie te vertellen waaruit blijkt dat het kind echt gezien is. Soms is het heel druk en speelt een kind heel lekker, dan heb je aan het eind van de dag

het risico dat je eigenlijk niet goed weet wat een kind gedaan heeft. Je moet voorkomen dat je niet weet wat een kind precies heeft gedaan. Voor elke ouder is wat een kind gedaan heeft bijzonder. Niks bijzonders, wordt wel eens gezegd, maar voor een ouder is alles van een kind bijzonder. Die medewerker is zich dan niet bewust van wat ze nou zegt. Want voor die medewerker is het niet meer bijzonder, die heeft alles al gezien. Wat ik me ook realiseerde, wij zeggen dat zo makkelijk van alles is goed, niks bijzonders, maar er zijn ouders die denken van het gaat om mijn kind. Er is altijd wel iets bijzonders gebeurd. Maar dat was wel een eyeopener. Ik dacht oja [Dus als je kijkt is het 's ochtend vooral vanuit de ouders, en 's middag vooral vanuit de medewerkers] Ja, ja. Maar als een ouder weinig vragen stelt is het toch belangrijk dat je veel vertelt. Er is iemand die hier 25 jaar werkt, 36 uur in de week. Dus die moet steeds weer alert blijven. Juist omdat je met kinderen werkt is dat wel heel belangrijk. Goeie vragen stellen en open vragen stellen is belangrijk. (Onverstaanbaar). 's Middags vertel je ook echt iets op de ontwikkeling gericht. [Worden ontwikkelingen ook benoemd naar ouders, of alleen wat er gebeurt is?] Over het precieze ontwikkelingsgebied wordt niet snel iets vertelt. Meer over de gebeurtenis zelf ja. Bij een welbevindengesprek of een rondleiding ga je hier wel meer op in. Je moet ook een goede balans vinden in wat je zegt over de ontwikkeling en over de dag. Dat moet op een natuurlijke manier vertelt worden. Je hoeft dat ook niet met die woorden te benoemen, het gaat er meer om dat je het moment vertelt en wat is gebeurd is.. [Wordt er gecommuniceerd via bepaalde richtlijnen of gesprekstechnieken?] De gesprekstechnieken die pedagogisch medewerkers ooit gehad hebben, is al lang geleden. Deze hebben ze waarschijnlijk bij de opleiding gehad en waarschijnlijk nog bij een training. R kan deze vraag mogelijk wat meer beantwoorden. Qua richtlijn is het: loop altijd naar ouders toe, probeer iets te vertellen waardoor je aangeeft dat je het kind hebt gezien. Ook al zegt een ouder niks, probeer toch iets te vertellen. Ze hebben vast wel ooit een slecht nieuws gesprek geoefend maar dit zal lang geleden zijn. [Een vorm van overdracht is ook het krabbelboekje toch?] Ja, je hebt ook het krabbel boekje. Hier wordt wisselend gebruik van gemaakt. Sommige ouders vinden dit wel fijn en belangrijk en sommige ook niet. Pedagogisch medewerkers schrijven hier in en ouders ook. Anders neem er straks meer even een mee, om in te kijken. Ik ben zelf niet zo enthousiast hierover. We hadden eerst een ander systeem met losse blaadjes en dit werkte beter. Maar er komt ook iets nieuws wat jullie aan R kunnen vragen. Ze zijn bezig met Lokin, dit is weer een heel ander systeem. Maar R zit hiervoor in de pilot. [Dat zou ook iets moois zijn dat bij ons als resultaat eruit zou kunnen komen, iets digitaals.] Ja, vraag maar eens aan R. Er zal altijd iets van overdracht moeten zijn, al is het maar voor iets kleins. In het ouderportaal kunnen ouders ook werken, maar kind-informatie doen de pedagogisch medewerkers er zelf in zetten. Eigenlijk zou het ideaal zijn als ouders hier ook wat meer in

kunnen zetten. Je wil ouders ook verantwoordelijkheid geven. Maar er zijn ook ouders die vinden het allemaal wel best. [Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?] Dit hebben we in de vorige vraag ook al beantwoord. Ja, en vraag dat nog even na aan R. Dat is wel jammer dat ik dat niet weet, inhoudelijk. Maar ik kan natuurlijk ook niet overal bij zijn. [Welke vormen van overdracht zijn er precies?] Deze vraag hebben we eigenlijk ook al beantwoord. Dat is het schriftje, welbevindengesprek en peuteroverdracht. Van KOV naar basisschool. Dus als ze bijna 4 zijn. Er zijn twee afnames, een in het midden van het jaar en een aan het einde. Eigenlijk gaat het dossier ook naar de basisschool toe, mits ouders hiermee instemmen. Sommige ouders willen dit niet, maar dit komt bijna niet voor. Ouders tekenen bij intake ook een formulier voor toestemming voor informatie naar derden, het is wel fijn dat dit gebeurt. Ook dat je wat dingen kunt checken. Een warme overdracht is voor de basisschool ook belangrijk, maar als een ouder echt niet wil, dan gebeurt het niet. (Wordt gebeld). [Hoe verloopt volgens u de overdracht momenteel tijdens het brengen van de kinderen? Krijg je de indruk dat het goed gaat? Of waar liggen verbeterpunten?] Bij het brengen gaat het denk ik redelijk goed. Ook omdat medewerkers ook op dat moment vragen moeten stellen, dus eigenlijk is het is een terugkerend ritueel. Ook in wat je dan vraagt. Je hoeft zelf nog geen overdracht te geven of terugkoppeling, dus het vraagt ook minder intensief nadenken over de inhoud van het gesprek. [Alleen welkom heten.] Het is alleen nog ontvangen ja, welkom heten. Het enige waar het nog wel eens mis kan gaan, is dat het druk is en dat je maar een paar handen hebt en dan misschien niet genoeg kunt checken wat iedere ouder nodig heeft. [Ja, dat hoorde ik ook terug van I. beneden, dat dat soms nog lastig is. Je kan natuurlijk ook niet overal tegelijk zijn.] Nee, want anders zou je meerdere medewerkers om half 8 moeten laten beginnen, maar er moeten er ook tot 7 uur doorwerken. Dus dat gaat daardoor niet, dan worden het te lange diensten. Maar de ene keer lukt het niet en de andere keer wel. Het kan ook nog zo zijn dat is iets aan de hand is met een ouder, maar dat de ouder haast heeft. Dan moet die ouder gewoon gaan, je kunt wel zeggen van goh bel dan even ofzo. Daarin heb je nog wel escapes. En een situatie zoals met die vader van vanochtend, die heeft misschien wel behoefte om erover te praten, maar dat is dan niet het moment. [Ja dat is dan iets om later op terug te komen.] Ja. Wat ook nog wel eens mis kan gaan is het actief naar mensen toe lopen, als het druk is dan is dat nog wel eens lastig. Soms los je het ook op door een stagiaire mee te laten beginnen. En ik denk dat ervaren medewerkers daar nog redelijk mee zijn, maar dan kun je wel aangeven van goh ik ben even druk. [Dat is ook een leuke vraag om eens aan medewerkers te vragen. Van hoe ga je ermee om als er meerdere ouders tegelijk komen.] Ja dat is inderdaad een goede vraag, want ik denk dat het daar nog wel eens een keertje mis kan gaan. [Hoe verloopt volgens u de overdracht momenteel tijdens het halen van de kinderen?]

Het halen van de kinderen is over algemeen voor medewerkers ongeveer hetzelfde als net. Je bent niet altijd alleen, soms ben je wel met z'n tweeën. Het risico is wel als je met 2 of 3 bent, dat je net bezig bent met iets anders of met elkaar of in gesprek met iemand. En dat een ouder dan binnenkomt en dat je meteen weer actief naar die ouder toe gaat in plaats van afmaken waar je mee bezig bent en een balans daarin zoeken en daarna naar die ouder toe gaat. [En dat is voornamelijk als je met meerdere staat?] Nee, deze situatie kan eigenlijk ook als je alleen bent. Er wordt ook verwacht in de overdracht dat je ook iets vertelt over de dag van het kind. Als je het druk hebt en je weet dat er ouders wachten dan ben je denk ik sneller geneigd om te zeggen dat de dag goed ging, goed gegeten, goed gedronken, lekker gespeeld, heel kort door de bocht. Maar dat is denk ik wel het gevaar, dat je daarin dan toch veel probeert iets te vertellen van de dag. Want soms is het heel lastig, want dan heb je het heel druk, dan zul je toch een andere oplossing moeten zoeken. [Denk je dat het vaak voorkomt? Dat het erbij inschiet door drukte?] Ik denk dat het ook per medewerker verschilt. Ik denk dat het wisselend is, per medewerker en per dag. Want vanmorgen in de beneden-groep die was bijvoorbeeld best wel druk hé T, waar jij was. [Ja klopt, want op een gegeven moment zaten er bij ons nog 7 en was er op de andere groep maar 1.] Ja precies. Op een vrijdagochtend is dat heel anders. Dan heb je het veel minder druk dan op een dinsdagochtend. Dinsdag is de drukste dag. Dus dat maak wel uit. Als het rustig is heb je alle tijd voor iedereen. En als je dat van te voren precies wist, dan zou je zeggen oké dan doen we meteen een tweede leidster erbij. Maar het kan de ene dag anders uitpakken dan de andere. Zo heb je dat in de winter met ophalen ook, als het regent en druk is op de weg. Dan zijn ouders gehaast en is het ook weer anders. Maar ik denk dat het iedereen overkomt hier. Ik ben ook heel benieuwd hoe ouders dat ervaren. Het is ook mijn blinde plek. Ouders weten zelf natuurlijk niet hoe druk het is, die hebben zoiets van ja maar ik wil dit. Dus ik ben wel heel benieuwd wat ouders daarover zeggen. [Snap ik, of het ook zo gezien wordt of dat zij het wel vinden meevallen]. Ja precies. [Wat zou een overdracht inhoudelijk moeten bevatten?] Ik denk dat het per leidster verschilt hoeveel er gezegd wordt. En ook over wie er nog meer op de groep is, dit heeft met privacy te maken. Soms kun je niet alles vrijuit zeggen. Op het moment dat er andere ouders bij staan wordt daar natuurlijk wel rekening mee gehouden. Dat is natuurlijk wel terecht, als jij wat intensiever door wil praten over een kind en er staan nog 2 andere ouders. Op dat moment heb ik zo iets van maak even een afspraak met die ouder. Maar een afspraak is gelijk heel serieus, dan denken ouders dat er echt iets aan de hand is. En ik moet zeggen ik ben er ook lang niet altijd bij, ik ben op verschillende locaties en het zijn momentopnames. Dus ik ben ook benieuwd naar jullie observaties. Want ik merk ook dat ik het niet goed weet. Ik zie hele goede dingen en ik zie dingen dat ik denk ik zou het zelf anders zeggen, en alles ertussenin.

Maar het zijn steeds kleine momenten. [En als je kijkt naar wat jij denkt dat het zou moeten bevatten kort samengevat?] Ja, de inhoud moet zijn: een gevoel van welkom geven, ook altijd beginnen met wat wél goed ging want er is altijd wel iets goed gegaan. Wat het ook is, probeer altijd een verbinding met ouders te maken. Als je gelijk met iets slechts begint is dat ook lastig voor ouders. Dus probeer eerst iets goeds te zeggen en een verbinding te maken en daarna kun je zeggen van dat en dat waren wel moeilijke momenten. En dan ook zeggen hoe je daar mee bent omgegaan en hoe je het hebt opgelost. [Dat je als leidster ook je handelingen kan verwoorden bij die situatie?] Ja, vertel even hoe simpel het ook is. Daar gaat het soms misschien wel eens mis, omdat je sommige handelingen zo vanzelfsprekend doet dat je ze niet goed kan benoemen of vergeet. Dat is dan het automatische. Terwijl voor hele onzekere nieuwe ouders is het heel goed om te horen en is het belangrijk. Want sommige ouders weten niet, voor ons, hele simpele situaties geen raad. En als dingen wel goed gaan is het denk ik ook goed om uit te leggen wat je deed. [Oké, maar dat zou het dus volgens jou allemaal moeten bevatten?] Ja, het klinkt heel veel, maar dat valt wel mee. En misschien ook nog uitleggen wat je gestimuleerd hebt bij het kind. Maar dat is misschien erg veel gevraagd, maar dat zou je ideale situatie zijn. Ik doe wat aannames hierin dus. Maar het is wel heel interessant. [Ik ben ook wel benieuwd wat eruit gaat komen, vooral omdat we ook in gesprek gaan met de medewerkers.] Ja, bij medewerkers kan ik het wel inschatten, maar bij ouders niet zo. [Ja, nou we zijn door de vragen heen. Dankjewel.]

Transcriptie interview mevrouw Tromp, 29-03-2016

[Hoe zou u het pedagogisch handelen definiëren binnen een kinderdagverblijf van SKAR? En hoe wordt deze definitie vertaald in de visie en missie van SKAR? Wat ik ook al zei, de missie en visie, ook dat hij er natuurlijk wel staat op de site, maar hoe vertaald zich dat op de werkvloer.] Het pedagogisch beleid zoals op de site is die zoals we dat bij SKAR hanteren. Alleen iedereen heeft zijn eigen woorden en het gaat ook mee met de tijd. Wat er wel staat is dat de pedagogische ontwikkelingen en vernieuwingen zijn kritische succesfactoren binnen onze organisatie. Dat blijft, hoe je het verder ook doet. Op de site klopt hij wel nog steeds hoor. Wat was de vraag ook al weer? [Hoe zou u het pedagogisch handelen definiëren binnen een kinderdagverblijf van SKAR?] Dan heb je het over in het algemeen, ja. Nou kijk als je vind als organisatie dat je draait om kinderen en ouders, we zijn partners in de opvoeding. We hebben eigentijdse methodieken. Dat zijn eigenlijk allemaal al voorwaarden waarvan je hoopt dat medewerkers dat in hun basishouding verwerkkelijken. Wat lastig daaraan is, is dat het woorden zijn en wat betekenen woorden? Ik ben in mijn trainingen heel erg bezig met wat betekend dit nou? Wat is een basishouding? Hoe ziet dit eruit? Ik ben altijd heel erg van de verbinding leggen van dat zijn de woorden en

hoe ziet dit er dan uit. Vorige week zei ik tegen een manager: je gebruikt allemaal woorden, maar die zeggen de medewerkers helemaal niks. En dat is de kunst van wat we doen, alles wat we willen en doen, hoe vertaald zich dat in de praktijk? En dat moeten de managers uitvoeren en wat ik bij trainingen uitvoer en bij ouderavonden. Hoe geven we vorm aan de dag van een kind. En tegenwoordig zeg ik het zo: eigenlijk is de taak van de medewerker en daarmee van de organisatie, nee, iedere dag moet je de vraag stellen wat heeft dit kind, van mij, vandaag, op deze plek nodig? Hoe zorg ik dat ik bewust handel. I.p.v. tuurlijk moeten ze een leuke dag hebben, maar we willen ook opvoeden en dat ze iets mee krijgen en dat ze ontdekken en onderzoeken. Dat betekent dat jij als medewerker die vraag iedere dag moet stellen en bewust handelen is eigenlijk dat je nadenkt van wat ben ik aan het doen. Dus die missie vertaald zich voor mij heel erg in het dagelijkse werk. [Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer?] Kijk als we zeggen dat we kinderen spelenderwijs leren, dat staat in bijna ieder pedagogisch beleid. Dan zeg je daarmee dat je de ruimte zo moet inrichten dat kinderen ook de ruimte krijgen om te spelen. Als medewerker moet je deze kansen aanbieden aan kinderen en ze altijd een stapje voor zijn. Dat valt niet mee. Je ziet het in de ruimte, in het dagritme, in het speelgoed. Je ziet het in medewerkers die beschikbaar moeten zijn voor de kinderen. en dat is lastig omdat op organisatie niveau ook andere dingen van ze worden gevraagd. Ik zeg wel eens jullie zien collega's soms meer als je partner. Samenwerking is een van de grote valkuilen in dit vak omdat daar te weinig aandacht aan wordt besteed. Je wil het leuk hebben, maar het moet ook niet te gezellig zijn. Want dan hebben we het niet meer over de kinderen. Je moet wel gedisciplineerd werken. Terwijl het werk roept ook wel om gezelligheid. [Er moet een bepaalde sfeer zijn, maar er moet ook gewerkt worden] Ja, de dingen die per dag moeten gebeuren, moeten ook echt gebeuren en zeker ook de beschikbaarheid voor kinderen. hoe bied ik nou dat kind wat hij nodig heeft. En dat kan zijn dat je soms alles opzij moet gooien voor je plan omdat er een groep is, die niet loopt. En daar ben je voor. Dus de last van de pedagogen is dat op de werkvloer moet die vertaald worden en dat moet je kunnen zien. We zijn nu bezig met hoe geven we woorden aan de dingen die kinderen doen, en dat vertellen aan de ouders. Maar ouders willen soms alleen maar weten, lekker gegeten en lekker geslapen? En dan zegt de pedagogisch medewerker daar sta ik dan met mijn mooie woorden en leuke verhaal. Met ouders moeten we nog iets, de ouderbetrokkenheid vergroten. We hebben allemaal vormen, maar toch komt de boodschap van kijk wat wij als plek kunnen bieden voor je kind, om die naar ouders te vertalen is een lastige. Want ouders hebben gewoon opvang nodig. [Merk je dat vaak bij ouders, dat die alleen dat gedeelte willen weten, van goed gegeten en geslapen?] Weet je ik zeg altijd, ik vergelijk altijd. Ik ben ook moeder en toen mijn kind klein was, wist ik dat ik nog ver moest rijden, boodschappen moest doen en ze op tijd in bed

wilde hebben. Dus dan stond ik zelf mijn kinderen snel mee te trekken. [Dat klopt, dat zag ik bij de observaties gister ook vaak. Dat ze even snel willen weten hoe het ging en dan alweer snel verder gaan.] Het leuke is dat we andere manieren hebben, de facebookpagina's. er zijn een paar locaties met fantastische pagina's. die zijn ook bedoeld om tuurlijk over de marktwerking. Maar ook dat ouders daar kunnen lezen wat ze gedaan hebben. Ouderavonden, foto's , de boekjes. Het is echt wederzijds. Want als ik drie keer in de week hoor 'lekker geslapen' dan denk ik ja het zal wel. Maar ouders zouden nog wel iets meer de tijd mogen nemen voor een goede overdracht, zo van wat doen jullie nou op een dag. En dat is die plek die we eigenlijk willen innemen als basisvoorziening. Dat het veel gewoner is dat je kind naar een dagverblijf gaat. Omdat je daar spelenderwijs ontwikkeld. I.p.v. ik heb opvang nodig. De directeur noemt dat: we willen van een arbeidsinstrument naar een basisvoorziening. Daar gaat het eigenlijk over. Maar dat is echt nog een lange weg. In andere landen is het heel gewoon dat je kind van 1 jaar of een half jaar weg brengt. Daar zit nog wel heel veel wat we kunnen veranderen. Daarom moet je als organisatie vertellen: wat zijn we nou de hele dag aan het doen? [Die middelen zijn dus de facebookpagina's, foto's.] Ja, op veel locaties hebben ze ook een scherm waar foto's op getoond worden. Wat ouders het liefst willen is horen of het goed gaat met hun kind en of we hun kind hebben gezien. En als het dan goed gaat, leuk meegenomen. Tegelijkertijd denk ik, de meeste ouders weten ook niet wat een dagverblijf is, hoe ziet een dag eruit? Daar valt nog veel winst te halen. In scholen verdiepen ze zich, maar dagverblijven is echt een ander verhaal. Dat is ook de taak van de organisatie zelf denk ik. [Hoe spelen jullie daar nu op in dan?] Managers hebben de keuze in wat zij doen, ze kunnen ouderavonden organiseren. Bijv. als er een logopedist komt, dat trek ouders, dat vinden ze leuk. Onderwerpen waarbij hun kind in beeld komt, de facebookpagina, de nieuwsbrief, een jaarfeest. Dat heeft SKAR altijd gedaan, 1 keer per jaar en dan zijn ouder altijd erg.. maar dat gaat vooral om gezelligheid. In onze ideale situatie is een dagverblijf een plek waar je ook andere ouders kan ontmoeten. Maar de praktijk is veel lastiger. [niet iedereen heeft tijd.] [Wat is er belangrijk in de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders binnen een kinderdagverblijf van SKAR?] Wat ik zelf heel erg belangrijk vind is dat je je opstelt als partner. Dus dat ik niet degene ben die tussen de regels door komt. Ouders willen ook gezien worden. Dus dat je open staat voor wat een ouder van jou wil. Dat is ook je klant. Dus hoe blijf je en vertel je over een bepaald kun. Stel het kind heeft gewoon een lullige dag gehad. Een medewerker zegt dan ik heb de ouder er even op aangesproken. Nou dat is sneu want die ouder kan daar toch niks aan doen. Dus hoe vertel je over het kind, zonder dat die ouder het gevoel krijgt van wat gebeurt hier allemaal. Het gaat heel erg over klantgerichtheid. Maar wel vanuit pedagogisch denken. Mijn ideale medewerker was toen mijn kind klein was. En ik hoorde ieder keer je kind is

druk, druk, druk. Totdat ze zei je kind deed dit en dit en weet je wat ik gedaan heb, ik ben met hem naar buiten gegaan, gaan voetballen en dat hielp. Dat wil ik horen, ik wil als ouder horen hoe gaat het met mijn kind en wat doe jij? Wat voeg jij toe? Als je dat hebt, dan zit je goed. [Dus dat je ziet wat een kind nodig heeft wat je gedaan hebt en dat naar een ouder vertellen.] Precies. Dat is voor een ouder prettig om te weten dat ze je kind hebben gezien. Dan ben je ook gelijkwaardig. Dat vind ik heel belangrijk. Je bent als pmer niet altijd de deskundige. En je moet ook het belang van privé, je moet ook tegen een ouder kunnen zeggen van joh als je een keer langer wil praten, maak een afspraak. Gaan we een keer zitten. Die klantvriendelijkheid en het dagelijkse leven om dat met elkaar te combineren. Is best lastig. Als die ouder ook nog eens haast heeft. [Wordt er gecommuniceerd via bepaalde richtlijnen of gesprekstechnieken?] Ooit hebben alle medewerkers een training gehad. Hoe heette die ook alweer. Maar die tijd is een beetje voorbij. Een aantal jaar geleden konden we heel veel trainen en konden we alle medewerkers laten scholen. En er is toen wel een training geweest over ouderbetrokkenheid. Maar dat ging heel erg uit van die gelijkwaardigheid. Als we merken dat dat een zwak punt is dan kunnen we daar nog wel wat in doen. Tegelijker tijd weten we ook, we moeten het gewoon doen. Er zijn wel techniekjes en handvaten voor. Maar en dat is ook een zaak waar de locatiemanager nu de aandacht aan zou kunnen geven, om dat weer eens op te frissen. Ik doe het ook wel kort in de trainingen. [I had het gister ook over lokin, toen we het hadden over communicatiemiddelen, ze zei dat jij daar misschien meer over kon vertellen] Ik vind het een fantastisch systeem, als het gaat werken. Maar dat gaat heel erg uit van de kracht van het kind. We zijn ook nogal geneigd om als een kind een dag niet lekker speelt, te denken van wat zou er aan de hand zijn en dan vooral te zeggen wat er niet goed gaat op een dag. En met lokin kijk je heel erg naar hoe ziet het welbevinden van een kind eruit, hoe is de betrokkenheid op het spel, de kinderen en op mij als medewerker. En wat zie ik dan, waar dit kind goed in is en hoe zorg ik dan dat ik daar op in ga. Een voorbeeld was vorige week een jongetje waarvan je echt dacht van hmm hij bewoog anders, hij liep wat lomp, motorisch was hij wat lomp. Dus dan leer je te kijken van, wat kan hij wel. Hij vond buitenspelen fantastisch. Dan ga je een bepaald systeem hanteren en ontdek je wat is nou zijn kracht. Weet je wat als je nou eens aanbied om de zandbak te vegen en weer vol te scheppen. Dan waardeer je dus zijn talent, je gebruikt er wat taal bij en dan hoop je dat hij zich daar versterkt in voelt. Het mooiste is dan dat je dat met ouders gaat bespreken. Het is heel erg gericht op, het is onze taak straks om het welbevinden en betrokkenheid te vergroten en daar moet je met ouders over in gesprek. Nu hebben we het welbevinden en in principe hebben ouders daar 2 keer per jaar de kans voor. [Dat is met het welbevindenboekje hé?] Ja, maar daar komt ook een verandering in. Korein is bezig om dat te ontwikkelen, samen

met een onderwijsinstelling. Ik denk dat het een heel prachtig systeem is. Het ervaringsgericht onderwijs is voor pedagogen heel interessant. [Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer? Deze vraag hebben we eigenlijk ook al beantwoord. Uhm, welke trainingen heeft u gegeven omtrent de onderwerpen communicatie en pedagogisch handelen, aan pedagogisch medewerkers van de kinderdagverblijven?] Ik heb de afgelopen 4 jaar samen met E. zijn we begonnen met het Puk project. Dat zijn 8 bijeenkomsten geweest en ik zit nu in de laatste serie. De BSO hebben allemaal de training knap lastig gehad. Dat gaat over hoe je om gaat met wat lastig gedrag. Maar in wezen gaat het altijd uit van de wet kinderopvang, de 4 basisdoelen en de 6 interactievaardigheden en de competenties van de kinderen. en hoe gaat dat samen. Dat zijn je voorwaarden die je schept zodat je dat kunt uiten of op die manier kunt gaan werken. Die komen altijd weer terug. Kijk als je zegt ik wil dat mijn kind lekker leert spelen en je hebt een bouwhoek, dan weet je dat ze daar werken met bouwen, sorteren en ordenen. Maar dan moet je wel het materiaal hebben waarmee ze dat kunnen doen. Dat vind ik wel een verschil met vroeger toen ik 20 jaar geleden in de kinderopvang kwam. Toen was het gewoon van we gaan er een leuke dag van maken. We hadden niet zoveel materialen, ze speelden toch wel. En nu zijn dat wel voorwaarden. [En bij uk en puk, wat staat daar nou voorop?] Bij uk en puk wat daar eigenlijk de hamvraag is; het is een VVE training, wat heeft dit kind van mij, vandaag, op deze plek nodig? Er zijn kinderen die wat extra's nodig hebben. En dat is die VVE. Alleen de meeste organisaties zeggen; we doen 16 kinderen bij elkaar in de groep, we bieden die methode aan en dan hopen we dat het goed komt. We weten uit onderzoek dat kinderen het meest leren in kleine groepjes. 5 jaar geleden hebben wij heel bewust gekozen om iedereen hierin te scholen. Dus dat een kind altijd kinderen van andere niveaus om zich heen hebben. Je zou eens moeten kijken naar het dagritme en wat er van ze verwacht wordt. Stel dat een kind die extra indicatie heeft gekregen, dan zouden eigen twee of drie andere kinderen en een medewerker even een opdrachtje moeten doen. Dat je even een boekje leest of een liedje over het onderwerp zingen. Het puk systeem zit fantastisch in elkaar, maar je moet wel de voorwaarden scheppen. Dus je moet die dag in een bepaalde routine gaan draaien. Maar je hebt ook de baby's, de ouders die binnenkomen, een manager die wat van je wil. [Ja klopt, dat heb ik gister ook wel gemerkt bij die observatie, daar zaten ook 7 baby's in de groep, dan kom je überhaupt handen te kort.] Dus dat is soms lastig ja. Waar je het heel goed zou kunnen zien is bij de oudere groep. Daar zou je eens een dag moeten kijken van wat zie je daar nou van die puk methode. De kunst is om de kinderen te ruimte te geven om zelf te onderzoeken en op een eigen wijze te ontwikkelen. Eigenlijk ondersteunend. [In welke vormen worden de trainingen gegeven?] Ik heb altijd 3 uur, en in het begin kwamen ze in een vaste groep. Maar nu heb ik 13 keer een bijeenkomst. Dus ik

heb 8 bijeenkomsten gegeven in 13 groepen. Iedere woensdagochtend heb ik de training. Wat ik doe is heel erg de theorie vertalen in praktijkopdrachten. Dus ik geef ze dat mee of ik laat ze dat in de les doen. Ik laat het ze zelf bekijken of uitvoeren en aan elkaar presenteren. [Is dit locatie gebonden?] Het is niet locatie gebonden. Het kan wel zijn afhankelijk van de hoeveelheid vve kinderen dat iedere groep het wat anders invult. Maar iedereen is daar vrij in zolang ze maar met de thema's werken. Nu zeggen ze naar 4 jaar, het is gewoon onze werkwijze en het is helemaal geautomatiseerd. We kunnen niet anders. [Mooi dat het dan zo geïntegreerd is. En wat zijn de belangrijkste inzichten en technieken waaraan gewerkt wordt binnen deze trainingen?] Je hebt spectrum, dat is de grote provinciale steunorganisatie. En die bieden aan mensen trainingen. En zij hebben dus ooit een training over iets met ouders gegeven en daarmee hebben ze heel erg geoefend. Dat zijn ook tips en trucjes. Bijv. laat je OMA thuis, oordeel mening en advies. Die hoor je overal weer terugkomen. Het vraagt soms echt dat je je eigen mens even achter de deur zet en als professional daar staat. Het is ook leuk om aan medewerkers te vragen wat ze daar nog van weten. Ze komt hier nog op terug. Je moet steeds die vraag weer stellen; wat heeft dit kind vandaag van mij nodig? [Hoe zou er binnen een kinderdagverblijf van SKAR gewerkt moeten worden aan de vier pedagogische basisdoelen? (zes interactievaardigheden)] Kennen jullie de tekening van het huis? Dat is de basis, dat is waarvoor we hier zijn. Die 4 doelen zijn ze al vanaf de introductie tot nu mee bezig. Dat is waarmee we werken, aan die basisdoelen. Ik print die straks nog wel even voor jullie uit. [Dat zei I inderdaad ook al. Wat zou een overdracht tijdens het brengen en halen van een kind, binnen een kinderdagverblijf van SKAR, inhoudelijk moeten bevatten?] Eigenlijk dat ze vertellen dat ze het kind gezien hebben. Een trucje is dat ze een moment van de dag even denken 'dit ga ik vertellen tegen de ouder'. Dat kan over de ontwikkeling gaan, een woord wat het kind ineens gezegd heeft, dat ze ruzie maken. Dus niet alleen lekker geslapen en lekker gegeten. Maar ik zag je kind vandaag.. dat is wat je wil horen als ouder. Dan kan je zeggen dat is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en dan denk de ouder dat zal wel. Maar dat is toch waar we op trainen. We willen die plek als basisvoorziening, dus wij zullen degene moeten zijn die dit vertellen. Zodat ouders zich ook bewust worden van oh dat is niet niks wat ze daar doen. [En die ontwikkeling er ook bij doen?] We willen toch wel dat medewerkers wel iets vertellen over de ontwikkeling en dat ze die koppeling maken. [Dat is precies waar wij nu mee bezig zijn ja.] Het zou prachtig zijn als jullie daar iets in vinden, een vorm of iets wat makkelijk uit te voeren is voor de medewerkers. Dat overdracht moment blijft een lastig moment. Soms zal je moeten vragen, joh ik wil je graag meer vertellen, zullen we een afspraak maken? Daar zit die opening. [Zijn dat dingen die nu ook al gebeuren?] Het is echt verschillend ook per locatie. Het is ook welke ruimte pakt de locatie. en dat heeft ook met de situatie te

maken en de verschillen daarin. Maar ik vind dat een van de belangrijkste dingen. Ik denk echt dat als we ouders veel meer vertellen van wat er allemaal gebeurt op een dag en welke sprongen de kinderen maken en als die dat gaan verspreiden, van kinderopvang is niet alleen een opvang, maar dat is meer. Ik adviseer ook dat kinderen minstens 2 dagdelen per week komen. Toen ik begon was het twee hele dagen of drie hele dagen. Alle pedagogen in het hele land zeggen 'dit is niet goed'. Één middag in de week. Hallo zeg. Maar dat is ook de keuze van ouders. Maar als je puur kijkt naar het kind, is twee dagdelen echt het minimum. Maar je moet het natuurlijk altijd zo goed mogelijk doen, ook al is het kind er maar een halve dag. Juist die welbevindengesprekken ook aanbieden, dan krijg je ook contact. Het aantal kinderen neemt toe, maar minder dagdelen. [Nou dan hebben we alle vragen wel gehad ja, dankjewel.]

Bijlage 9 – Transcripties interviews pedagogisch medewerkers

Transcriptie pedagogisch medewerker, respondent 1, 11-04-2016

[De eerste vragen gaan over hoe jij vindt dat het verloopt en daarna gaat het over hoe jij de ideale situatie zou schetsen. Dus hoe jij vindt dat het eigenlijk zou moeten. Misschien is het al zoals het nu gaat, misschien denk je dat dit of dat ideaal zou zijn. Als je nu dan kijkt naar de communicatie tussen jou en de ouders hoe dat verloopt, wat vindt je daar dan van? In het algemeen.] In het algemeen. [Ja.] Het is wisselend met ouders. De een komt binnen, zegt 'Alles goed?' en gaat weer weg. En de ander die neemt uitgebreider contact, dat vind ik zelf wel prettiger moet ik zeggen. Maar je merkt dat sommige ouders daar geen behoefte aan hebben, die hebben haast en gaan weg. [Oke. Waaraan merk je dat dan bijvoorbeeld dat ze daar weinig behoefte aan hebben.] Omdat ze zelf weggaan. Ze komen binnen: 'Alles goed N?' en gaan weer weg, 'Fijn weekend gehad' of 'Lekker geslapen?', 'Jaaaa, alles goed' en dan zijn ze weg. En dan soms lees je in het overdrachtsschriftje dat een kind wel ziek is geweest of een paracetamolletje hebben gehad, en dan denk ik ja, [dan was het handiger geweest als] het was handig geweest als ze dat wel gezegd hadden. Soms lees je die schriftjes namelijk wat later op de dag en dan was het fijn als je dat toch even had gezegd. [Dat had je dan al wel willen weten.] Maar normaal nemen we wel de tijd ervoor. [En dat vind jij ook prettiger als er wat meer tijd voor is?] Ja ja, gewoon wat ze gedaan hebben, zodat je er met de kinderen ook over door kan praten. Bijvoorbeeld dat ze naar de dierentuin zijn geweest of dat er iemand jarig was, zijn ze verdrietig? Dan kan je ze net een beetje afleiden, goh had je een feestje gehad of ben je naar het zwembad geweest? Sommige kinderen hebben nog wat moeite met binnen komen. Je kan het dan net wat beter doorbreken als je wat meer informatie van de ouders hebt. [Eigenlijk heb je het een deel al benoemt op welke momenten je ontevreden bent over de communicatie] Als ze zo snel gaan ja. [Zijn er ook nog andere momenten?] Soms als het te snel gaat of als je toch wat informatie mist. Goh het kind, is het moe of is het niet lekker, en dan temp je ze 's middags en dan hebben ze koorts. Achteraf is het dan 'Ja hij is heel de week al ziek...' of een paar dagen ziek, dat het al 39 graden koorts had. Dat vind ik dan jammer. Dan zijn ze bang dat je te snel belt en daarom vertellen ze het vaak niet. Wat niet weet, wat niet deert. En dan denk je 'zijn ze nou moe?' en dan achteraf blijkt het kind ziek te zijn. En dat vind ik dan jammer. [Eigenlijk ook sneu voor zo'n kind.] Ja, inderdaad! Als je het weet, dan hou je het in de gaten en dan temp je het kind wat eerder. Vooral na een weekend. Als je hoort wat ze soms allemaal gedaan hebben, dan gooi je er gauw op moe zijn, omdat de ouders het dan niet zeggen. Dan hoor je 'Alles goed, lekker weekend gehad, lekker gespeeld' en dan achteraf hoor je 'Nou, hij had 39 graden koorts van het weekend'. [Op welke momenten ben je het meest tevreden?] Ja, als het gewoon gezellig verloopt, goed verloopt, je informatie kan

uitwisselen over het kind en ja een rustig, gezellig gesprekje kan voeren. Dat ze de tijd nemen, vooral dat. Dat ze gewoon even de tijd nemen. [Dat je het er bij wijze van niet zo snel uit moet gooien.] Nee, maar dat de kinderen ook kunnen wennen van oké, even kletsen, dan dit. Een vast ritme. Daarna gaan we zwaaien. Dan is het goed, dat ze merken dat er geen haast bij is. [En als je kijkt naar degene die meestal het initiatief neemt tot een gesprek, ben jij dat zelf dan meestal of de ouder?] Vaak wel. Vaak ga je er al op af en vraag je bijvoorbeeld of ze een goed weekend hebben gehad, of ze goed geslapen hebben, of alles goed gaat. [En 's middags bij de overdracht?] Dan ben ik vaak, ik ben meestal vroeg. [Je bent er meestal 's middags niet?] Nee. Soms komen de eerste al vroeg, een paar ouders. Maar meestal komen de meeste ouders pas na vijf uur en dan ben ik al klaar. Meestal begroet de ouder eerst het kind, en dan vertel ik wat we hebben gedaan. Dan betrek je het kind erbij, zodat zij het zelf ook kunnen vertellen. Ja, ja. [Deze vragen zijn wel voornamelijk gericht op de overdracht 's middags, neem dan even die paar ouders die wel al wat eerder komen. Hoe belangrijk is zo'n ouder in de overdracht?] Ja, best wel. Sommige willen naar huis toe, die ben je wat aan het vertellen met het kind. En die ouder is al thuis bezig met het koken met z'n gedachten. Ook als het kind enthousiast wilt vertellen, of je wilt zelf vertellen, je doet toch een hele hoop op een dag, en soms is het kind hulpje geweest wat heel belangrijk is voor het kind en soms wordt daar overheen gewalst. En dan soms is het dan een soort overwinning als je ze wel weet te pakken, dat ze toch gaan luisteren en er wel de tijd voor nemen. Dat probeer je dan wel voor elkaar te krijgen. Toch nog even wat tussendoor te gooien, 'Goh wat heb je gedaan? Was je trots?' en dan luisteren ze meestal wel. Door het enthousiasme van het kind dan. [Dus als je kijkt naar wat je belangrijk vindt aan ouders in de overdracht is dat ze ook echt horen wat hun kind gedaan heeft en dat ze weten hoe de dag is verlopen.] Ja, ja. [En dat ouders er ook de tijd voor nemen.] Ja, even de tijd, even belangstelling tonen. [Als je kijkt naar een gemiddeld overdrachtsgesprek, hoe lang duurt dit dan ongeveer?] Nou, meestal niet zo lang. Soms wat langer, maar dat ligt ook aan het kind. Die kan soms heel lang vertellen. Dan krijg je daarover vragen van de ouders en daar ga je dan weer op in. Meestal duurt het een paar minuutjes. Soms blijven de ouders gewoon wat hangen, gewoon om te kijken, lekker rustig. Of wilt het kind nog een tekening laten zien. Of ze willen nog wat vragen, dan kunnen ze gewoon komen. [Maar gemiddeld duurt het dus een paar minuten?] Ja, een paar minuutjes, ja. Het is hier nooit zo lang moet ik zeggen. [Ben je hier dan tevreden over? Of zou je eigenlijk willen dat het wat langer zou duren?] Als ik mijn verhaal maar heb verteld, dan is het ook goed. Beter een paar minuten, dat je kan vertellen dat het kind trots was, dan dat je 5 tot 10 minuten hebt en dat er niet veel te vertellen valt, of dat je een beetje erbij staat met de hoop dat de ouder weggaat, zodat jij weer door kan met de kinderen. [Dus je bent eigenlijk tevreden met de korte

overdracht, mits je alles hebt verteld.] Ja dat het van beide kanten is van 'Ja het is goed', dus als je van beide kanten informatie hebt gegeven en gekregen en het kind er tussen door kon. Dan denk ik 'Ja het is goed'. [Hoe ga je ermee om als meerdere ouders tegelijk hun kind komen halen? Dat is voor jou misschien lastig. Ik weet niet of je dat wel eens is overkomen.] Ja dat heb ik weleens gehad. Dat is lastig. Daar hebben wij cursussen voor gehad. Dus gewoon even laten zien dat je ze gezien hebt, benoemen, ik ben even bezig. De een die heeft haast, dan zeg ik nog 'Alles goed?!' en de ander die blijft gewoon even wachten. [Dus eigenlijk wat je doet, is aangeven dat je ze gezien hebt en dat je er zo aankomt. Dan is het daarna aan de ouder of ze blijven of niet.] Ja. Weet je 's morgens is dit ook. Bij mij om acht uur heb ik er al heel veel en dan is het eigenlijk hetzelfde. Laten zien dat ik ze heb gezien, of ik kom er zo aan, maar wel dat je ze gezien hebt. En dat gaat goed. Dan wachten ze. Of als ze snel weg moeten, dan zeggen ze meestal nog: 'Ik moet weg N., maar alles is goed', dan is het ook goed. [Maar dan kiest de ouder er ook zelf voor, maar dan heb jij je best gedaan. [En als je kijkt naar alles wat er besproken wordt tijdens zo'n overdracht, voornamelijk 's middags, wat wordt er dan besproken?] Wat ze allemaal hebben gedaan. Was hij/zij lief, dat vragen ze meestal ook. Niet stout geweest (lacht), soms zijn ze thuis heerlijk aan het peuterpuberen en hier valt het vaak wel mee. Dan vragen de ouders nog of het vandaag te doen was en dan praten ze vaak wel over het gedrag. Dan koppel je het vaak wel aan het positieve. Soms heb je ook een dag met een kind dat echt niet gezellig was, dat wil je dan wel graag benoemen, bijvoorbeeld hoe zij er thuis mee om gaan en hoe hij thuis is. Dat bespreken we wel. Er zitten wel wat pittige kinderen tussen, dus af en toe is dat nodig. [Dit was inderdaad ook een aparte vraag, namelijk hoe ga je er mee om als zich een lastige situatie heeft voorgedaan. Dat bespreek je dan dus wel. Maar doe je dit dan in de groep, of neem je een ouder even apart?] Als het echt specifiek is, dan neem je ze even apart. Maar dit hoort bij de leeftijd. Ze gaan ook naar school. Ze zijn én op school aan het wennen, en ze zijn hier nog. Ze zijn al groot, dus eigenlijk willen ze hier dan niet meer zijn en kunnen dan dwars zitten. Ze zijn de grootste en de oudste en ze weten het dus wel. Of ze willen hier gewoon niet meer zijn, dat ze gewoon naar school toe willen. Dus dat is het dubbele van die leeftijd. De ene dag zitten ze op school, de andere dag weer hier. Het tijdsbesef is dan heel moeilijk. Ze gaan dan bijna naar school, maar wat is bijna? Ouders zeggen dan ook dat ze niet meer willen. Dan is het even moeilijk met afscheid nemen en daarna is het weer goed. Je merkt wel dat ze een plekje gaan krijgen. Van ik ben de grootste en naar af en toe naar andere een grote mond. Dat benoem ik dan wel. En dan overleg je hoe gaan jullie hiermee om, wat doe je thuis, wat doe je hier? [En als het te erg wordt, of als een te grote situatie zich heeft voorgedaan, dan zeg je apart?] Ja, ja. Dat zeggen we ook als je behoefte hebt aan een gesprekje. Soms zijn het wat lastige situaties.

[Wat zou dan zo'n situatie zijn waarvan je zeg 'Nou die bespreken we even apart?'] Als het gedrag bijvoorbeeld toch wat moeilijker is, of als ik een welbevinden maak. Dan kunnen we even rustig zitten. Dan maak ik een welbevinden en dan nemen we even tijd. Hebben we het pas gehad? Dat kan natuurlijk ook. Dat er dingen uitkomen bij het welbevinden. Dan nemen we wat eerder een gesprekje, van 'Goh hoe gaat dit/dat thuis. Meestal ben je wel heel open en kom je er toch wel tussendoor. Bijvoorbeeld even op de gang. Je doet het niet waar het kind bij staat. [Je hebt natuurlijk een beetje verteld wat er wordt besproken. Wij gaan het ook met name hebben over het pedagogisch handelen. We vroegen ons ook af of je een ontwikkeling waar het kind aan heeft gewerkt of een stapje in heeft gemaakt of je dat echt specifiek benoemt. Of hoe vertel je dat? Aan de hand van voorbeelden, of?] Naar aanleiding van werkjes. We laten het zien, het kind is meestal heel enthousiast. Vooral als ze net van beneden naar boven komen. Ze mogen bij ons alles pakken met prikpennen en scharen. Beneden wordt dit bijna niet gedaan en bij ons kunnen ze het zelf pakken. Dan zijn ouders heel verbaasd van 'Oh wat leuk!' en daar heb je het dan wel over, dus 'Ze was aan het knippen', of 'Ze was aan het prikken', of kleuren, ze benoemen de kleuren. We doen heel veel in de kring, qua activiteiten, ook wat betreft kleuren. Ze vinden op dit moment de letters heel erg leuk, dus daar zijn we ook mee bezig. Nu is het bij alles wat ze zien: 'Oh dit is de letter van jou N', dat ze het gaan koppelen. En met tellen, dat soort dingetjes. [Dit zijn ook dingen die je terugkoppelt naar de ouders toe?] Ja, ja. Dan hoor je bijvoorbeeld dat ze thuis ook alleen maar met letters bezig is. Of onderweg, in de auto, de M van McDonalds en van mama. Een kindje met de M mag dan bijvoorbeeld alvast koek pakken, de M van mama. Dit doen ze onderweg, of thuis. Dat is wel heel leuk om te horen. 'Ze zijn heel erg met kleuren bezig', oh leuk want daar werken we nu aan in de kring. [En benoem je dan ook echt de ontwikkelingen erbij? Want dit zijn dan gebeurtenissen. Maar de ontwikkelingen waar je dan aan werkt, wordt dat er ook bij benoemd? Als je het bijvoorbeeld over letters hebt, kan je bijvoorbeeld benoemen dat je aan de taalontwikkeling hebt gewerkt, of dat echt zo specifiek erbij wordt benoemd.] Ja, de ene keer wel de andere keer niet. Ligt ook een beetje aan de ouder. Dat is heel wisselend. Met tellen bijvoorbeeld, het voorbereidend rekenen, heel hoog bouwen, passen en meten, dus soms benoem ik het wel. Maar dat is af en toe dat ik bijvoorbeeld het voorbereidend rekenen er in gooi. [Ja precies. En als je dat wel doet, merk je dan dat ouders goed begrijpen waar je het over hebt?] Meestal wel dat als je zegt dat je voorbereidend bezig bent voor school, dat ze dan meer oppakken, dan wanneer je zegt dat hij een mooie toren heeft gebouwd. Of hij was met de kleuren alles aan het sorteren, dat is goed. Maar als je benoemt dat dat al goed is, want dat is echt al voor de kleuterschool, sorteren en groepjes maken. Dan zie je ze wel van 'Oh', dat het iets meer binnenkomt. We zijn heel veel voorbereidend bezig op de basisschool. Ouders zien dat niet

zo, dat wij daar net wat meer bewuster mee bezig zijn. Ik moet zeggen dat ik het af en toe wel benoem, maar niet altijd. Nee, nee eigenlijk is het voor ons gewoon dat we daar heel de dag mee door werken. [Eigenlijk vanzelfsprekend.] Ja. Maar ze vinden het wel leuk als je naar de kinderen al benoemd dat ze dat op school al kunnen, dat ga je ook op school doen. Dus we zeiden toen een keer 'Oh we doen met de letters'. En dan met de S, kindjes met de letter S. Dus we hebben nu zelfs kaartjes erop en als we dan in de kring gaan, krijgen we de vraag: 'Doen we de letters?'. Dus dat is echt heel leuk. We moeten altijd wel een keer de letters. En nu zijn we met het thema eetsmakelijk bezig, dan is het ook of ze eten weten met de S. [Kunnen ze dit wel al goed benoemen?] Ze zijn er wel al over aan het nadenken, maar hier ben je weken mee bezig, zes weken met een thema. Dus sommige weten al heel wat dingen. En door het enthousiasme van de kinderen worden ouders ook weer enthousiast natuurlijk. [Wanneer ben je tevreden of ontevreden over een overdrachtsgesprek? Je benoemde net eigenlijk al.] Als je eigenlijk denkt van aah daar moet ik het over hebben en dat ouders denken van naah, is wel goed zo. Dat wij er eigenlijk meer aandacht aan willen besteden, en dat je daar rustig het gesprek in gaat. En dat ouders dan komen met 'Aah ja dat had ik ook' of 'Dat had mijn man ook'. Dat het gewoon wordt afgedaan. Daar zijn we wel met z'n drietjes boven mee bezig, overleggen met elkaar. En anders komt het gewoon een keertje terug. Of via een gesprekje, of welbevinden, dan wel specifiek benoemen. Vooral omdat ze ook naar de basisschool gaan. Niet dat ze ineens zeggen dat wij er niks van hebben gezegd. [Dat het niet ineens uit de lucht komt vallen zeg maar.] Ja. Daar zijn we wel heel bewust mee bezig. En nog een keer bewust benoemen. We hebben bijvoorbeeld ook een meisje, die heeft totaal geen concentratie. Van de week is ze voor het laatst, dan gaat ze naar school. En die moeder zei van de week: 'N., denk je dat ze het red zo?' Dus ik zei: 'Ja ik weet het niet'. Misschien alle kinderen op de basisschool worden toch iets gestructureerder. Misschien dat het dan wel goed komt. Als je nu met haar praat dan gaan haar armen in de lucht en haar benen (lacht). Maar het is toch blijven hangen. Eerst was de reactie van ouders: 'Aah dat komt wel goed'. Toch blijven benoemen dat het wel heel belangrijk is voor de concentratie, om nieuwe dingetjes op te pakken. En nu merkte ik dat moeder het toch had mee gekregen. Papa zit in het onderwijs en die weet het wel. [Dus als zo'n gesprek plaatsvindt, ben je niet tevreden? Als het een beetje wordt afgedaan?] Ja. [Je benoemde net al kort dat je een cursus hebt gehad. Heb je nog andere trainingen of cursussen gehad over bijvoorbeeld communicatie of overdracht.] Dit was dan volgens mij vier dagen van Spectrum. Oudercommunicatie. [Waar ging dat dan over? Over van alles, of over de overdracht?] Over de overdracht. Dus wat vertel je, wat is belangrijk, wat wil je mee geven? Hoe kan je dit doen, moeilijke situaties, zoals ouders die niet luisteren, hoe ga je daar mee om? En het laten zien dat je ze binnen ziet komen, dat je de ouders ziet, dat je de

kinderen die dag gezien hebt. Heel breed, met rollen spelen. [Pas je dit nog steeds helemaal toe?] Ik heb er wel, ja, we zijn er zo die vier dagen zo intensief mee bezig geweest, dat ik me er wel bewust van ben. Ook in vergaderingen is het in die periode veel terug gekomen. Er waren toen ook enquêtes, dus dat werd ook mee genomen over hoe gaat de overdracht. Daar leer je wel en dat blijft dan ook hangen. Het is dus heel belangrijk dat als er een ouder komt, dat je even goedemorgen zegt, even er naartoe lopen, even het kind gezien hebben, dat is wel blijven hangen. [Mooi dat de training ook zo'n effect heeft gehad, dat het is blijven hangen. Hoe lang is het geleden dat die training plaatsvond?] Uhm, een jaar of drie terug. [Wel even geleden. Heb je nog dingen nodig om je er nog verder in te ontwikkelen?] Je kan altijd blijven leren, dus. [Is er iets wat jij specifiek zou willen leren?] Dat is meer persoonlijk. Ik ben wat dat betreft wat meer verlegen, dan wat spontaner naar ouders. Dat zit ook niet in mij. Dus ik probeer dat wat ik doe, ook goed te doen. [Wat meer voor jezelf dus eigenlijk.] Ja. Maar voor mezelf heb ik wel altijd op een rijtje wat ik wil brengen, vragen of vertellen. Ik ben er wel heel bewust mee. [Als we dan kijken naar de perfecte situatie, hoe zou deze er dan uit zien tijdens het ophalen van het kind, dus de overdracht.] Het zou perfect zijn als er om de vijf minuten een ouder zou komen, dat je vijf minuten hebt per ouder en kind en dat dan de volgende komt. Maar in de praktijk is dat niet zo. Dan wordt vaak alles tegelijk opgehaald. Dan denk je van 'Ooh ik had dit nog moeten vertellen', of 'Ik had dit nog moeten vragen', of dat je er nog even achteraan holt. Dan zie je dat ze haast hebben, maar dat je wel even je verhaal moet vertellen. De ene keer krijg je wel het moment en de andere keer pak je het moment een andere keer. Dat is wel, dat alles vaak tegelijk komt. Maar dat is heel erg lastig te voorkomen. [Maar de ideale situatie zou dus eigenlijk zijn dat er om de vijf minuten een ouder komt. Ja. En inhoudelijk gezien, wat zou dan ideaal zijn?] Dat je alles kwijt kan wat je kwijt wilt, dat het een open communicatie is. Ook van ouders. Je merkt dat ze soms zo gesloten zijn. Dan hoor je dat er soms thuis wel iets gebeurd is, maar ze dat niet hebben verteld. Dat je open verhoudingen hebt, dat ze je vertrouwen, dat ze je dingetjes kunnen vertellen. En als er wat gebeurd, dan denk ik 'Ooh wat lekker, dat ze dit aan je kwijt kunnen'. Ook bij een kindje waarvan de ouders zijn gescheiden, merk je dat hij het nu aan het verwerken is. Hij slaat en plaagt kindjes en wij zijn stom, hij is gewoon bozig. En toen had C. het met moeder erover gehad. Maar toen liet moeder wel een filmpje aan me zien. Moeder kwam binnen en zei: 'Goh N., ik weet nu waarom hij boos is. Jullie zijn boos op elkaar he? Jullie zijn ruzie aan het maken? Zei hij in een filmpje. Nu is hij pas heel die scheiding aan het verwerken. Het is al wel een jaar geleden, maar nou is hij bijna 4, [nu beseft hij het misschien wat meer] nu kan hij het wat meer verwoorden en nu komt wat meer die boosheid over waarom hadden jullie die ruzies? Waarom waren jullie boos op elkaar? En dat is dan een filmpje wat moeder liet zien. Best

een confronterend stukje. [Ja, ook voor haar] En dat ze dan heel open is en dat deelt ze dan wel met ons. Dus dan vertrouwt ze het wel. Ze neemt ons ook serieus. Dat voelt goed. Dus de openheid in de communicatie. [Naast het overdrachtsgesprek zijn er nog andere vormen van communicatie, zoals het krabbelboekje en de facebookpagina. Hoe denk je hierover? Werk je hier veel mee?] Ik ben niet van de facebook, ik zit er ook niet veel op. Maar ik ben er wel steeds meer bewust mee. Zoals van de week waren we bezig met het thema eetsmakelijk, we hadden berenbroodjes gemaakt, en met mijn telefoon had ik hier foto's van gemaakt die ik doorstuurde naar C.. Puk was vorige week jarig, en toen was een meisje heel de tafel aan het dekken voor het feest van Puk. Had ze zelf helemaal bedacht. De hele tafel stond met alle bordjes, toestandjes en eten vol. Ik heb hier een foto van gemaakt en dit staat dan op facebook. [Die speciale momenten dus eigenlijk.] Een speciaal moment ja, van kijk wij zijn met het thema eetsmakelijk bezig. En dat vertel je ook in een oudergesprek. Van dat is zo leuk, ze heeft een feestje voor Puk georganiseerd en de tafel gedekt. Ik ben in dat geval verder wat ouderwets, ik ben niet zo goed met een computer. Dus ik stuur het nu door naar C.. Want eerst mocht je nooit foto's maken met je mobiel, i.v.m. privacy. [Ouders moeten toch toestemming geven?] Ouders moeten toestemming geven ja, dus het is altijd even kijken wie wel en niet mag. Zij was het namelijk met een ander meisje aan het doen en die mocht niet op facebook. Dus dan moet je zorgen dat alleen het ene kind erop staat. [Dus je vindt het wel leuk om er mee bezig te zijn?] Bij Minora deden bij veel met foto's maken en op de gang hangen per thema. [Aah, dat is ook leuk!] Nu is het dan met facebook. Voor mij is het dan niet zo zichtbaar, omdat ik geen facebook heb en af en toe dan print ik nog wel wat foto's uit en die hang ik dan op de groep bij een specifieke activiteit. En bij Minora deden we dit echt heel veel. Dit was met alle thema's, alle kinderen. Dan konden ze ook echt kijken. Vooral met specifieke dingen maak ik wel foto's en die hang ik dan in de gang op. [Maar het is ook wat je zegt dat jij geen facebook hebt, zo zullen er ook ouders zijn die geen facebook hebben en die lopen dat dan net mis.] Dan kunnen kinderen ook kijken. Dan hebben ouders ook een beeld, dat is ook heel belangrijk. Je kan het wel vertellen, maar je merkt dat ouders wel enthousiaster worden als ze het ook kunnen zien. [En het krabbelboekje, hoe vind je die manier van overdracht?] Uhm, ik vind het zo'n ramp. Heel veel ouders, vooral boven, als ze schrijven is het heel leuk, maar ik mis dan wel het persoonlijke. Als je ze ziet dan vraag je of ze een fijn weekend hebben en of alles goed is en dan lees je het boekje en dan staat er dat het zusje in het ziekenhuis heeft gelegen. Bij sommige ouders doet het af aan de face to face communicatie. Sommige ouders schrijven er ook nooit in, echt nooit. Maar wij zijn wel verplicht om er een keer per week in te schrijven. Maar je merkt wel dat het niet heel uitgebreid wordt. Wel specifieke dingen, maar niet heel uitgebreid. Je merkt wanneer ouders zelf ook schrijven, dat je veel meer opschrijft, omdat je

meer reactie terug krijgt. Vooral bij de jongere kinderen is het heel belangrijk, bijvoorbeeld als je weet dat ze naar de dierentuin zijn geweest, heb je apen gezien, dan kan je daar ook naar vragen. Dat benoem je wel, maar heel veel ouders denken dat het wel goed is zo. [Vullen boven veel ouders het boekje wel in, of juist niet?] Juist niet, ze zijn bijna vier. We hadden het er laatst toevallig over, of we nog wel moeten schrijven. Ouders doen er niks mee en het kost best veel tijd, we hebben heel veel schriftjes. Vooral op maandag. Kunnen we in die tijd nog een activiteit doen. Maar als je een keer niet schrijft, dan vragen ze waarom je niet hebt geschreven. Je merkt dus wel dat ze het lezen. En sommige lezen het helemaal niet. Dan stel je een vraag over iets dat je hebt geschreven en dan weten ze van niks. Ze willen dan wel dat we schrijven, voor het kind voor later. We proberen dan kort te schrijven, maar je merkt al snel dat het vaak toch een heel verhaal wordt over wat het kind heeft gedaan en gezegd. Soms vind ik het zonde van de tijd.

Transcriptie pedagogisch medewerker, respondent 2, 11-04-2016

[We beginnen heel algemeen over hoe jij vindt dat de communicatie verloopt tussen jou en de ouders, dus heel breed genomen.] Eigenlijk wel goed. Een aantal mensen zijn ook wel getraind in de communicatie met ouders, er is ooit een keer een training over geweest. Daarin hebben we veel geleerd, bijvoorbeeld dat je dingen altijd eerlijk mag benoemen naar ouders, hoe moeilijk dat soms ook is. Maar in principe krijgen ze aan het eind van de dag een mondelinge overdracht, over wat we gezien hebben bij het kind en daarnaast hebben een aantal kinderen ook een schriftje mee of een mapje, zodat we ook een aantal dingen op papier kunnen zetten. En het valt ons wel op, althans mij, dat we iets binnen gekregen hebben waarop staat dat de communicatie goed is, dat ze heel tevreden zijn, en dat gaat de afgelopen tijd gepaard met heel weinig klachten. Ik vind eigenlijk wel dat het heel erg vooruit is gegaan binnen SKAR. [Waar merk je dat dan aan dat het vooruit is gegaan? Juist door die feedback?] Ja goede vraag. We hebben een instrument, een observatieboekje, welbevinden, daarin beschrijven we de ontwikkeling van het kind. In dat boekje zit ook een a4tje voor de ouders zelf. Daar mogen ze in de vier jaar dat ze hier zitten, of in die kortere tijd, een keer in de zoveel tijd invullen of zij denken dat het kind het hier naar haar zin heeft en er wordt ook de vraag gesteld hoe zij vinden dat de pedagogisch medewerker zich laat zien. Er komen alleen maar goede berichten uit. Vandaag toevallig ook weer een binnen gekregen. De communicatie is goed, we hebben het idee dat het kind zich heel veilig voelt hier en op zijn of haar gemak is. Dat is ook wel de basis van dit werk. Dus daar kunnen we het heel goed uithalen, door die tussentijdse observaties. [Vinden jullie daar ook weleens negatieve feedback in terug, doen ouders dat ook weleens?] Soms. Er kan in een keer een telefoontje komen van 'Goh mijn kind heeft een blauwe plek, nouja hoe komt dat? En

waarom weet ik dat niet?'. Kinderen spelen hier ook buiten. Of ergens in een hoekje kan het ene kind het andere kind slaan. We zien natuurlijk niet alles. En dan is het toch aan ons om te zeggen excuses, maar dat heb ik even niet gezien. Of, ja, dat ze ook weleens kunnen zeggen een kind had iets gevonden en ik had het als pedagogisch medewerker afgepakt en weggegooid. En dat had het kind dus niet leuk gevonden en heeft het er thuis nog een tijdje over gehad. Ik kreeg dus inderdaad, dit was volgens mij echt vorige week nog, te horen van een vader van 'Goh, wat heb je weggegooid? Want mijn kind heeft het over een bepaald dingetje gehad? Hij wist ook nog de kleur. Jij hebt het weggegooid en dat wilde hij helemaal niet, wat was dat dan?'. Dat had waarschijnlijk achter de verwarming gelegen, want ik weet nog dat het daar vandaan kwam, maar waarschijnlijk was het een onveilig iets of zo. Niet iets waarvan ik dacht dat het goed was om mee te geven of om bij het kind te laten, dat dat dus de reden was dat ik het weg heb gooid. Het kan weleens uit het plafond een haakje zijn of een nietje, iets. Het was in ieder geval niet groot, klein dingetje, het had in ieder geval wel kleur. Maar soms weet je het niet meer, omdat je al zoveel dingen aan je hoofd hebt. Er gebeurt ontzettend veel op zo'n dag. Het zal ongetwijfeld met veiligheid te maken gehad hebben. Het was vies of te scherp, zoiets. Toen had die vader ook zoiets van oke oke oke. Het was wel acceptabel. Die had toch zoiets van 'Oke, dan is het nu klaar', die kon het ook afsluiten. [Op welke momenten ben je het meest tevreden over de communicatie?] Op welke momenten? Ja. Ik denk toch wel op het begin van de dag en het eind van de dag. Het is heel fijn om bepaalde informatie te krijgen, of het kind uhm, waardoor je kan plaatsen waardoor het kind moe is of als het verhoging heeft. Als het kind een druk weekend heeft gehad of het had op zondag inderdaad al wat verhoging, maar het kind is toch gewoon gebracht. Dat gebeurt weleens dat we wat zien aan het kind maar dat we aan het einde van de dag een bepaalde reden of een bepaald verhaaltje dat we denken van oooooh vandaar. We zijn juist blij als ouders bepaalde dingen of punten wél doorspelen, waardoor wij eerder ook het gedrag van het kind kunnen invullen. En het einde van de dag is dan natuurlijk ook prettig om te kunnen zeggen hoe het gegaan is. Dat is ook wel een teken dat je het kind goed gezien hebt. Het is ook wel een kunst om 16 kinderen goed te zien. [Hoe doe je dat dan bij zo'n overdrachtsgesprek 's middags? Wat vertel je dan allemaal precies?]Mijn collega is om 5 uur weg, ik heb dan nog wel de grootste groep. Ik sluit ook meestal af. Ik vertel een beetje de rode draad, dat is het gebeuren rondom Puk, die pop voor de taalontwikkeling. Dus bijvoorbeeld een nieuw thema van Puk, daar hebben we dat en dat mee gedaan. Dat vinden ouders vaak heel leuk. En dan vinden ze het vaak heel erg leuk om te horen hoe het kind daar op gereageerd heeft of wat hij daarin gedaan heeft. Maar ook of het kind zichzelf goed voelde. Zo niet, dan waarom wij denken dat het niet zo was. En of het leuk heeft samen gespeeld, of dat ze zichzelf wel goed vermaakt hebben. [Als je

bijvoorbeeld vertelt dat het kind zich niet goed voelde, vertel je dan ook wat je daaraan hebt gedaan?]

Ja! Zo lang er geen pilletje bij komt, mogen we best veel. Het kan soms zijn dat het kind helemaal niet meer slaapt bijvoorbeeld, maar dat wij zien dat het kind het niet meer volhoudt, dat het gezond is om hem wakker te houden. Dan doen we het kind gewoon naar bed toe, dan weten we dat het niet verstandig is om het kind lang naar bed te doen, want dan komt het 's avonds niet meer in slaap. Maar het gebeurt weleens, dan vertellen we dat we het kind anderhalf uur naar bed hebben gedaan, omdat het zo moe was. Dan merken we dat ouders dat vaak wel prima vinden. Ook vrij logisch vinden omdat zijn lichaampje dan even rust nodig heeft. Het mag nog nu ze drie zijn. Op de basisschool moet een kind er gewoon doorheen lopen. Of dan worden ouders gebeld dat het kind bijna in slaap valt, dat hij met zijn koppie op het schooltafeltje ligt. Hier hebben we natuurlijk nog de bedjes. [Het is natuurlijk ook een teken dat je het kind wel goed gezien hebt. Als je ziet dat hij bijna omvalt van de slaap, we hebben hem daarom met die reden even naar bed gedaan.] Ja, ik heb een heel nauw dingetje met kinderen. Ik ben daar zelf heel gevoelig voor, in de zin dat ik altijd kijk hoe ze erbij lopen, hoe ze erbij zitten. En bij een bepaald kind denk je 'Hé, een beetje anders', een beetje opvallend gedrag, even in de gaten houden. [Want als er zich een lastige situatie voordoet, of een ongelukje, hoe vertel je dat dan tegen ouders?] Goeie vraag. Als een kind bijvoorbeeld een tand door de lip valt, en je behandelt dat dan met een koud washandje of met een beetje suiker, dan schijnt het wondje dicht te trekken, dan is het nog niet echt reden om ouders te bellen. Maar ik heb ook weleens mee gemaakt dat het behoorlijk open kan liggen door een val, of dat een kind kei hard tegen een tafel aan liep en een scheurwondje had boven het oog, dat bloed behoorlijk. Vaak is het in het gezicht dat de kinderen wondjes krijgen. Als het in die mate erg is dan bellen we de ouders en dan overleggen we 'Oke, kunnen jullie zelf met het kind naar de huisarts', als het kind naar de huisarts toe moet, 'of zullen wij dat dan doen?'. Wij hebben ook wel een auto om met een kind naar de huisarts te gaan. Maar we overleggen altijd. We moeten de ouders bellen om te overleggen van 'Goh wat zullen we doen?' Meestal wel met het gegeven dat het gezien moet worden door een huisarts. [En als je kijkt bij bepaald gedrag? Stel dat een kind heel lastig gedrag laat zien dat niet door de beugel kan, hoe bespreek je dat dan met ouders?] Dat moet inderdaad eerst naar de ouders toe als wij iets zien. We hebben het er vaak wel al met een collega over. Maar wat je altijd mag benoemen is zeg maar de feiten die er zijn, 'Uw kind gooit heel veel, 'Uw kind slaat heel veel', 'We zien dat uw kind zich heel moeilijk kan concentreren' of 'Heel moeilijk kan stil zitten'. En dan mogen we het altijd benoemen, en we mogen ook uitspreken dat we ons zorgen maken. Daarbij komt ook vaak dat we het observatie instrument weer gaan gebruiken, het boekje welbevinden, en dat kunnen we de ouders dan ook even tussendoor laten lezen. Daaraan gekoppeld kan er een zorggesprek

plaatsvinden. In eerste instantie geef je het aan in de groep, waar andere ouders bij zijn en andere kinderen om heen rennen. Zo begint het inderdaad. En als wij bedenken dat het wel even aparte aandacht nodig heeft, bespreken we het in een apart gesprek in de spreekkamer. Dan kan het zijn dat er een pedagoog bij komt kijken. We hebben sinds kort weer onze eigen pedagoge. Het kan zelfs ook zijn dat er nog iemand van buitenaf komt. Kan een logopediste zijn, of iemand van het consultatiebureau. Iemand die dan kan kijken of er iets meer aan de hand is, of dat het mogelijk naar speciaal onderwijs moet. Het kan ook zo ver lopen dat er nog de nodige gesprekken bij ouders thuis plaatsvinden. Dat is helemaal nieuw in de kinderopvang. Die heb ik laatst zelf gedraaid die gesprekken. [Dan ga je zelf ook naar de ouders thuis bedoel je?] Ja, ja. Ik heb daar dan gezeten en mijn manager die had zoiets van 'Ik denk wel dat je dat kan, ga er maar gewoon naartoe'. Het kan ook zijn dat de manager er af en toe bij zit en iemand van het consultatiebureau, want die kijkt dan wat er vanuit de gemeente eventueel geregeld moet worden en zeker als een kind naar een bijzonder kinderdagverblijf toe moet. Dan moet er even gekeken worden of er bepaalde financiële vergoedingen zijn voor zo'n opvang, of wat dan ook. Of wat eventueel nodig is. Dus inderdaad iemand van het consultatie bureau en ik dan. [Sinds hoelang is dit dan?] Eigenlijk sinds dat wij een VVE-locatie zijn. VVE houdt in: vroegtijdige voorschoolse educatie. Kinderen met een taalachterstand. Kinderen die gedragsproblemen hebben, hebben vaak ook iets in de taal dat niet helemaal goed is. Soms ook niet hoor, dat het puur gedrag is. Maar we mogen gedrag ook onder die VVE plaatsen, dus dat is wel mooi. Dit is voor ons ook nieuw, want we dachten dat het puur op taal gericht was. Er kan ook nog een VVE-coach bij komen. Allemaal mensen die je in kan schakelen. Dus we hebben zoveel lijnen die je binnen kan halen om zo goed mogelijk naar zo'n kind te kijken, om het in kaart te brengen. [Maar dat gaat dan, neem ik aan, dan wel allemaal in overleg met ouders? Dus eerst aangeven van dit is er en we kunnen hiermee dit, dit of dit.] Ja, alles. We hebben pas geleden een pedagoog laten kijken naar een kind. We hebben ook een aantal keer de VVE-coach laten kijken naar een kind. Maar dan weten ouders daarvan. En ook wanneer ze komen. Die maken dan ook een verslag. Mooi. Dan hebben wij ons verslag en dat van hun, die lezen ouders dan ook. En dan wordt er nog gekeken, het kan soms zo heftig zijn dat een kind hier weg moet. Het is kort geleden ook gebeurd. Maar je krijgt niet altijd ouders mee. Sommige ouders trekken een muur op en dan is het gewoon klaar. Die willen geen gesprekken meer en die hebben zoiets van het is prima zo. En dan denken wij: 'Oh, dit is heel erg erg'. Maar hopelijk zullen ze het dan gaan aanvaarden op de basisschool. [Maar stel dat ouders zo'n muur optrekken, niet meer willen praten en gewoon blijven bij het oude, blijft zo'n kind dan ook hier?]. Nou ja, in principe zijn we wel genoodzaakt om dat te doen. Dat hele extreme kind dat ik kort geleden heb gehad, met ADHD en autisme, ja dat is wel

ongeveer, maar hij vertoonde echt ernstige gedragsproblemen. Bij die ouders, dan kan het soms ook nog zijn dat het na maanden wel lukt. [Het is ook een heel acceptatieproces natuurlijk.] We blijven doorgaan, blijven doorgaan, blijven proberen. Meestal lukt dat, soms ook niet. En dan blijft zo'n kind gewoon hier. Het is dan niet anders. Die basisscholen hebben nu ook gewoon kinderen met een rugzakje te accepteren. Passend onderwijs, dat zijn wij in zekere hoogte ook. [Je vertelde net ook al bij de overdracht dat je vaak wat over Puk vertelt, daar zijn jullie natuurlijk heel erg met taal en zo bezig. Benoem je dat ook specifiek soms, dat je aan de taalontwikkeling hebt gewerkt, wat voor ontwikkeling dan ook. Benoem je dat specifiek?] Heel vaak wel in de woorden die je gebruikt hebt. Maar het zou wel mooi zijn als je het over communicatie hebt, dat je het kan verbreden door bijvoorbeeld ook te praten over de motorische ontwikkeling, de rekenprikkel horen er ook bij. Dat kan je wat meer benoemen. En dan heb je ook nog de sociaal-emotionele kant. Dat is natuurlijk ook taal. Heel vaak zie je wel dat met name de taalkant alleen benoemd wordt, en ook wel het sociale stukje, omdat je dan ziet: ooh wat leuk, ze hebben samen iets lekkers klaargemaakt. Ze hebben plastic ingrediënten gebruikt voor de soep, een plastic tomaatje, een plastic worteltje, het is natuurlijk allemaal van dat soort materiaal. Maar daar spelen ze dan ontzettend leuk mee. Als we het daar dan over gehad hebben, dan zie je dat ze het de rest van de dag regelmatig laten zien, dan zie je dat terug komen. Maar inderdaad, we zouden het ook wat kunnen verbreden door te zeggen dat je ook hebt gezien dat er een beker bij was en bestek en dat ze met de beker een bepaalde symmetrie zochten, gingen sorteren. Dit is het begin van rekenen. Dat zie je heel vaak dat ze van die rijtjes maken of gaan stapelen. Dit wordt minder benoemd dan het sociale of de woordjes die we besproken hebben. [Dus de taalontwikkeling en de sociaal-emotionele zijn de meest besprokene?] Ja, en de rekenprikkel en de motorische wordt vaak wel wat minder benoemd. [Benoem je die andere dan wel echt specifiek. Dus niet alleen wat er gebeurt is, maar ook waar je dan aan gewerkt hebt?] Ja vooral zeg maar de thema's en wat we gewoon letterlijk gedaan hebben, zelfs over het verhaal wat we gelezen hebben, inhoudelijk. Kinderen gaan daar thuis namelijk over vertellen en dan weten ouders waar het vandaan komt. Maar niet nog eens per kind. Dat gebeurt eigenlijk meer door de mentor, dat komt dan meer naar voren tijdens de welbevinden gesprekken. [Wanneer gebeurt dit dan met de mentor? Is dit ook nog iets apart?] Ja. Dat zijn de welbevindengesprekjes. Die moeten we boven ook doen, ook al zijn ze tussen de 3 en de 4 jaar. En daarnaast hebben we nog de schooloverdracht. [Hoe vaak vindt zo'n welbevindengesprek plaats?] Nou, in principe bij ons een keer per jaar. Maar als ze jong zijn moet het wel vaker, omdat ze zich natuurlijk veel sneller ontwikkelen. Het zal per groep verschillend zijn hoe vaak, maar het moet minimaal één keer per jaar. Dat zie ik wel gebeuren. Maar twee keer per jaar is altijd beter. Maar wij hoeven dat boven dan maar

een keer te doen, omdat ze aan het eind de schooloverdracht hebben. [Dus dan is het halverwege het welbevindengesprek en op het eind de schooloverdracht?] Juist, ja. Daar zit wel wat in over motoriek, en al die ontwikkelingsgebieden zitten erin. [In het begin benoemde je al heel kort dat je ook een cursus hebt gehad, waar ging deze over? Ging die over communicatie?] Ja, over communicatie met ouders, letterlijk zo. Want soms kun je je laten overrompelen. Zeker als je in een achterstandswijk werkt. Ik heb dat regelmatig mee gemaakt dat je een ontzettend grote mond krijgt van een vader en dat hebben wij gehoord dat je dat niet altijd hoeft te accepteren. Je mag dan gewoon zeggen: 'Met alle respect voor u, ik accepteer het niet dat u zo tegen mij tekeer gaat'. Ik heb dat vaak zat mee gemaakt, dan ben je zo overdonderd. Daar heb ik dan echt last van. Ik heb ook wel meegemaakt op een andere locatie waar best wel keurige mensen wonen, middenstandsniveau, dat ook een moeder heel erg tekeer ging. Maar achteraf bleek zij gewoon tegen een burn-out aan te zitten, niet zo lekker met het gezin en de kinderen en zo. Het kan dus bij jou een keer op je bordje komen. Als je dan iets moet vertellen over het kind, kan dat net even te veel zijn voor zo'n ouder. Het is een hele kunst, best wel moeilijk voor ons om te zeggen tegen zo'n ouder, dat dat niet zo prettig is. Vaak is het heel moeilijk om te zeggen. Lijkt zo makkelijk, maar is het niet. Met die moeder had ik de mazzel dat zij haar excuses kwam aanbieden, want dat gebeurt ook niet altijd, zij kwam zeggen 'Sorry, maar ik heb mijn gezin en een opleiding en het is allemaal een beetje te veel en met een van de kinderen was het niet zo goed gegaan, het was gewoon even te veel'. En toen dacht ik van 'Ooh, ooh'. En je hebt natuurlijk weleens met allergiekinderen te maken, en dan kan het zijn dat je soms wat op het boterhammetje hebt gedaan wat eigenlijk niet mag. Het is natuurlijk mensenwerk, heel verantwoordelijk werk, en dat zo'n kind dus uitslag heeft gekregen, heel benauwd is geworden door die pindakaas. Zo heb ik ook een keer van een ouder de volle laag gekregen. Het was zo erg dat een collega van mij de telefoon moest overnemen. Het was zo erg, die zag mij helemaal wegzakken. Zoals je hoort ben ik verbaal heel sterk, en ik vind het heel leuk om te praten. Maar dat kun je dan even niet handelen, omdat het je emotioneel zo raakt. Je doet zoiets toch niet bewust. Dan kan dat je emotioneel zo diep raken, dat inderdaad mijn collega op dat moment zag dat ik helemaal wegzakte en helemaal stil werd en die hoorde dus die man alleen maar door de telefoon. Die kon het wel op brengen, dus die vroeg de telefoon. Die zei: 'Ik hoorde het zo eens even aan, mijn collega is hierdoor helemaal van de wap, zou u rustig kunnen worden?' Ik weet nog dat die ouders binnen kwamen voor een gesprek erover, met de manager erbij. Maar goed, die stond wel achter mij natuurlijk, moet ze ook. Dat die vader durfde mij bijna niet aan te kijken. 'Kijk me dan aan' denk ik dan he. Die vader keek weg en durfde me bijna niet aan te kijken. Ik heb ook niet iets gehoord van sorry. Dan denk ik 'Nou, wat ben jij nou voor man'. Maar goed, echt respectloos. Maar goed, dat vond

de rest van het team ook. Dat was een vader die niet zo empathisch was, die niet zo veel medeleven kende. Dat kom je altijd wel tegen. [Heb je op die training ook geleerd hoe je daarmee moet dealen?]Eigenlijk wat ik al zei, je moet dan op dat moment zeggen van 'Stop, ho, zou je misschien iets rustiger willen doen? Hier schrik ik nogal van'. Eigenlijk gewoon benoemen wat je voelt. En nogmaals, het lijkt zo makkelijk, maar dat is het niet. Je moet altijd beleefd blijven, en je schrikt gewoon. Het is zo plotseling, ineens. Je verwacht het niet. Ik heb mezelf er echt in getraind. Ik heb altijd geprobeerd, de afgelopen jaren, ik zit al 23 jaar in het vak, om dat altijd te doen. [Je probeert dit dus nog steeds dagelijks toe te passen?]Ja. [Jullie hebben misschien ook wat inhoudelijke dingen over de overdracht geleerd, bijvoorbeeld je begroet iemand eerst en hoe je dat doet.]Je houding he. Dat zat er ook in. Rechtop, iemand aankijken. [Gewoon de basishouding?]Ja. En dat je er ook echt mag staan, niet zo'n houding van ik zeg maar even wat: 'De groeten, ik heb er eigenlijk geen zin in'. Je hele houding is natuurlijk ook belangrijk. Ouders voelen echt wel of het gemeend is. [En als je kijkt naar degene die meestal zo'n gesprek start, ben jij dit zelf of is de ouder dit meestal tijdens de overdracht?] Soms ook. Weet je wat ook een lastig dingetje is, dat heb ik altijd op een bepaalde dag van de week, dat er drie/vier ouders binnen komen. Dat is altijd op dinsdag. Rond de klok van 6, wanneer ik eigenlijk naar huis toe mag maar dan blijf ik wel gewoon. Dan is de kunst om bij de een te beginnen en dan tegen die andere twee te zeggen dat je er zo aan komt. Dan blijf je soms bij die tweede net iets te lang hangen, waardoor die derde zoiets heeft van: 'Alles goed gegaan? Sorry dat ik even tussendoor zit hoor, maar dan ga ik vast met mijn kind'. Dan bied ik nog mijn excuses aan, maar dan gaat die alsnog. Die derde persoon is vaak iemand die vraagt of alles goed is gegaan, prima, doe. Dan denk ik heel even dat ik eigenlijk naar die derde ook toe had willen gaan, maar dan denk ik 'nee, het is goed zo'. Soms hebben ouders haast, en dan begin je misschien net bij de ouder die geen haast heeft. Ouders geven vaak zelf ook wel aan dat ze gaan, maar dat het goed is. Even kort vragen of alles goed is. Dan is het ook goed, dan kan je het zo laten. Dat is een lastige hoor om het goed te verdelen. Ik zeg ook weleens als er meerdere ouders staan dat het even belangrijk is, want het ging daarom of daarom, en dan geven ze aan dat het helemaal niet erg is, even het begrip krijgen van ouders. Vaak als je vertelt dat het even iets belangrijks was, dan is het ook goed. [Je vertelde over die trainingen die jij gehad hebt. Zijn er nog meer dingen waarin jij je graag zou willen ontwikkelen?]Je hebt nu die VVE ontwikkeling. We hebben een aantal VVE-leidsters op het kinderdagverblijf, dat zijn er vier. Die moeten hier ook meestal zijn, omdat er vier groepen open zijn, er moet een VVE-leidster per groep zijn. Er is deze leidsters ook gevraagd een taaltoets te doen. Dit moet, anders kan je geen VVE-leidster zijn, dat is heel simpel. Dat was voor ons dus een cursus Nederlands, met het kopschip erin. Ik heb echt moeten studeren

op een aantal dingen. Dat was best wel pittig, en toen zijn we getoetst. Nou echt, pfoeeh. Het was heel zwaar om weer te doen. Dan ging je 's nachts slapen en dan lag daar zo'n stapel papier, hoe moet je daar doorheen jongens.... Maar dat ging van begrijpend lezen, tot bepaalde woordjes invullen in zinnen tot aan de grammatica. Veel verschillende onderdelen. Ook inspreken in een microfoontje, je moest bepaalde zinnen na spreken. Dit moest je helder en verstaanbaar doen. Best wel spannend. Maar je kan je voorstellen dat het ook wel moet, want als je een kindje hebt met een taalprobleem of een gedragsprobleem, dan moet je wel een fatsoenlijk verslag kunnen schrijven en je moet wel een fatsoenlijk gesprek kunnen voeren. Heel misschien in de toekomst moeten alle medewerkers dit gaan doen. Het is wel Nederlands op HAVO niveau, niveau 3F geloof ik dat het was, best pittig. Misschien wordt dit ook wel doorgevoerd. Dus ik zou me best verder willen ontwikkelen in het VVE gebeuren. Het maakt het werk heel professioneel en ook wel leuker. [Dus als je kijkt naar waar jij je verder in zou willen ontwikkelen, dan zou dat de VVE zijn?] Absoluut. Want als je via een bepaald systeem werkt, volgens een bepaald programma, dan kan je die dag zo mooi invullen. Daar hou ik wel van. Het geeft een bepaalde structuur, hoort ook bij Puk. Ga je dus ook heel bewust over nadenken. Het is best heel breed. Die structuur wordt wat overzichtelijker en inhoudelijk wordt het wat beter. Je kan er meer uithalen, uit onszelf maar ook uit de kinderen. Met zo'n training Nederlands ook. Of misschien dat er een andere training komt die daar bij hoort, dan sta ik als eerste vooraan om een eventuele volgende cursus te volgen. [Als je kijkt naar het perfecte plaatje van de overdracht, hoe die er uit zou zien. Hoe is dat dan voor jou?] Meer digitaal. Want soms, dat blijft, je ziet een knutselwerkje van je kind, en dan vraagt een andere ouder: heeft mijn kind niet geknutseld? Nee uw kind heeft heel leuk bij de Puk tafel gespeeld waar de spulletjes liggen die bij het thema horen. Dit is geen plakwerkje dat ik op kan hangen, het zou dus leuk zijn als je daar een foto van kan maken. Er komt ook trouwens een programma voor, dat je de foto er even in kan zetten, dat je hem naar de juiste ouders kan sturen. Dit is in ontwikkeling. Maar dit sluit precies aan bij wat ik zou willen laten zien. [En als je kijkt naar het krabbelboekje, wat vind je daar dan van?] Die vind ik leuk, omdat het kort en krachtig is. Ja. Gewoon kort. Dan ga je ook, als je ziet hoeveel ruimte je hebt, ga je even nadenken aan de mooiste en belangrijkste dingen en dan een kort verhaal. [Maak je er ook veel gebruik van?] We vinden wel dat ouders ze zelf mee moeten nemen, we gaan niet elke keer vragen 'Heb je het schriftje mee?'. We vinden wel dat het de verantwoordelijkheid van ouders is. Als hij op het bureau ligt, dan wordt er altijd in geschreven, wij schrijven altijd. Wij doen dat trouw. [Hoe merk je dat ouders daar mee om gaan?] Ook een goeie vraag. Nou wij hebben geleerd dat ook al schrijven ouders niet, en hoor je nooit een reactie of lees je nooit over het weekend, toch blijven schrijven. Terwijl we het dan terug krijgen en dan he weer niks... Dat

is niet echt leuk. Want hoe leuk is het om te lezen hoe leuk het kind het in het weekend heeft gehad? Ik zeg ook weleens 'Ooh ben je dit weekend bij opa en oma geweest, of bij oma Harrie, of ik zeg maar wat', en dan zie je ze kijken van hoe weet jij dat? En dat is zo leuk. Jammer voor de ouders en voor de kinderen die het niet doen.

Transcriptie pedagogisch medewerker, respondent 2, 11-04-2016

[We beginnen heel algemeen, dat gaat dan over hoe jij vindt dat de communicatie op dit moment verloopt?] Naar mijn idee op dit moment goed. Ik probeer ook altijd zo open mogelijk te communiceren. Ik vraag ook altijd. Natuurlijk heb je met de ene ouder net iets meer een klik en gaat het was makkelijker dan met de andere ouder. En de ene ouder is makkelijker in praten dan de andere ouder. Maar dan probeer je wel een beetje te vissen, uit te zoeken wat hun triggert, dus triggeren met bepaalde vragen. De een is ook makkelijker, die zegt 'Alles goed? Doeit'. Dan kan ik wel gaan trekken, maar dat heeft op dat moment geen zin. Dat komt dan wel op een ander moment. [Dus een beetje aanvoelen hoe of wat bij welke ouder?] Ja, ik denk dat je moet kijken naar alle ouders. Dan weet je dat iemand bijvoorbeeld snel door moet naar het werk, dan komt dat wel op een ander moment. En dan plan je bijvoorbeeld wel weer een welbevinden waar je een half uur tot drie kwartier met elkaar zit te kletsen. [Hoe vaak per jaar hebben jullie zo'n welbevindengesprek?] Elk half jaar, is de bedoeling. Mits de ouders willen. Je vult elk halfjaar zo'n welbevinden in en dan zeg je van 'Goh, wil je zo'n gesprekje of niet?'. Ik probeer het vaak wel, dan kun je toch weer kijken waar zitten jullie met dingetjes en waar zitten wij met dingetjes. En soms zeggen ze dat het niet hoeft, omdat alles goed gaat, alles gaat prima. Dan is het ook prima. Ik probeer het vaak wel. Je hoort dan vaak net iets meer, dat vind ik wel fijn. [En als je kijkt naar welke momenten je echt tevreden bent over de communicatie, welke momenten zijn dat dan?] Als je wat meer te weten bent gekomen. Als je de rust ervoor hebt, want ik bedoel jullie hebben ook bij ons mee gemaakt, als ik vijf ouders tegelijk binnen heb, dan ben ik niet tevreden, want ik wil elke ouder de tijd geven, maar op dat moment gaat dat gewoon niet. De ene ouder pakt het wat makkelijker dan de andere, dan denk ik fijn! Maar dan ben ik niet tevreden over die andere, want die had ik op dat moment meer tijd willen geven. Dus als ik de tijd heb, en vaak is dat wel aan het eind van de dag, dan heb je wat meer ruimte, dan ben je vaak nog met z'n tweeën en komen ze wat meer gespreid, dan kan je wat meer kletsen. En eigenlijk dat welbevinden gesprek is het fijnst, want dan kun je er rustig voor zitten. Dan heb je de beste communicatie wat dat betreft. [Als je kijkt naar degene die het initiatief neemt tot een gesprek, ben jij dat dan vooral, of neemt de ouder dat dan vaker?] Dat is echt weer per ouder verschillend, ja. Ik denk dat ik het redelijk vaak doe, dat moeten jullie ook opgevalen zijn, en uhm, vooral omdat wij wat ouders hebben met vrij jonge kindjes

hoef ik het initiatief niet te nemen, die vraagt gewoon hoe het was en dan kan je lekker kletsen. Meestal probeer ik wel goedemorgen te zeggen en dan uit te lokken door te vragen hoe ze hebben geslapen, hoe was het weekend, hoe gaat het met hem, gisteren ziek of wat dan ook. Je probeert altijd wel een vraag te stellen waarop ze moeten antwoorden. [Hoe belangrijk vind jij ouders in de overdracht? Wat voor plek vullen zij in?] Een heel belangrijke plek. Van hun moet je horen hoe het met het kind is. En als je dan een gesloten vraag stelt, van 'Heeft hij lekker geslapen?' 'Ja' bijvoorbeeld, daarom probeer ik altijd te vragen 'Hoe ging het slapen vannacht?', dan moeten ze gelijk weer wat vertellen. Dat probeer ik wel. Soms heb je daar te druk voor, zoals ik 's morgens, om te vragen, maar dat probeer ik wel. En momenteel hebben we wel wat ouders die met bepaalde dingetjes problemen hebben, dus dan probeer je echt die open vragen te stellen. Bijvoorbeeld 'Wat hebben jullie eraan gedaan?', 'Wat kunnen wij doen?'. Dus dan probeer ik het weer. Maar ze zijn heel belangrijk in de overdracht, want zo weet je hoe het met het kind is. [Als je kijkt naar hoe een gemiddeld overdrachtsgesprekje duurt, en dan hebben we het voornamelijk nu over 's middags bij het ophalen, hoe lang duurt dat dan ongeveer?] Al gauw tussen de 5 a 10 minuten denk ik. En dan zal je met de een gauw 10 minuten en met de ander 2 minuten, maar gemiddeld 5 a 10. Met de een praat je gewoon makkelijker dan met de ander en het ligt eraan wat er die dag gebeurt is. Je hebt natuurlijk ook met veel dingen te maken. Bijvoorbeeld als een kindje is gevallen, of als het een vervelende dag heeft gehad, dan ben je langer bezig. Dus ja, gemiddeld denk ik 5 minuten, soms wel wat korter. Soms komen er ook wel weer 10 minuten. Soms komen er 3 tegelijk binnen en dan gaat er weer een, maar gemiddeld tussen de 5 en de 10 denk ik. [Vind je het prettig dat het zo lang duurt? Of mag het juist korter of nog langer?] Op zich vind ik het wel prettig qua tijd, maar het ligt eraan hoe laat ouders komen. Dat betekent dat stel dat ze, ik heb ook weleens dat je tot half 7 werkt en je hebt om 1815 nog meerdere kinderen, zo'n 5 en je staat in je eentje, dan is het lastig met ouders die nog een hele uitgebreide overdracht willen. Dan denk ik 'Tjaa, was dan wat eerder gekomen als je zo'n hele uitgebreide overdracht wilt'. Dan moet ik hem wel wat korter houden. Dan geef ik de punten door die ik door moet geven, voor eventueel andere kindjes, dan probeer ik hem wel wat korter. Dan probeer ik ook wel duidelijk te maken, ik zeg het niet ronduit, maar op een tactische manier dat als je wat eerder was geweest, dat we dan wat langer hadden kunnen praten. Dat heeft er wel mee te maken. Maar tussen 5 en 6 komen er heel veel ouders, dan is het tussen de 5 a 10 minuten prima. [Dus eigenlijk ben je er wel tevreden over?] Ja. Natuurlijk heb je weleens dat het bij de een iets langer had gekund en zo, dat denk je wel eens. Een nieuwe moeder die soms echt wel een kwartier van alles wilt horen, dat je denkt van kom op we moeten door. Maar 's middags inderdaad, weet je, en dan nog ga je soms wel even door. Dan komt er nog een ouder binnen. En dan

vraag ik het wel even, dan is het al vaak goed. Als je het maar zegt. Niet dat je gewoon weg loopt naar de ander. Maar 'Vind je het goed als ik vast naar die en die toe ga?', 'Oh ja prima!'. Wel aan blijven geven. [Je zegt al dat meerdere ouders tegelijk komen soms. Hoe ga je daar mee om?] 's Morgens probeer ik eigenlijk altijd wel te zeggen dat je ze gezien hebt. Bijvoorbeeld 'goedemorgen' of een blik, even oogcontact maken. Dat was toen laatst ook met een ouder met twee kindjes, die bracht eerst een van de kindjes naar boven, want die zag dat ik het druk had, weet je wel. Ik probeer wel altijd eerst oogcontact te maken, of goedemorgen. Soms is dat wel moeilijk als je net in een gesprek zit. Maar dan probeer ik het vaak met oogcontact dat ik ze wel heb gezien. En dan toch vooral, nouja, soms is dat op maandag en dinsdag als ik er al vier heb, ligt eraan of ik de stagiaire heb ingezet, die er nog wel moeite mee heeft om dit alles in te zien, ben ik alsnog twee/drie dingen tegelijk aan het doen. Als je dan een stagiaire hebt, verwacht ik dat zij ook naar een ouder toe loopt, maar daar heeft ze nog moeite mee, dat ben ik nu met haar aan het oppakken. Maar als je met z'n tweeën bent is dat makkelijker. Als ik alleen ben, dan is het ja, dan zeg ik nog ja, op een gegeven moment zoals met J. probeer ik het echt wel af te ronden. Want die moeder blijft gewoon hangen, het is haar eerste kindje hier. Dan probeer ik echt wel te zeggen van 'Goh ik heb nu alles, ik weet alles', 'zullen we alvast afscheid nemen?' 'Ik ga nu even naar de andere ouder toe, dat ik haar ook even kan spreken. Dat probeer ik wel uit te leggen. [Merk je wel dat ze dat ook oppakt dan?]Ja. Je ziet wel aan haar blik zo van daar heeft ze wel wat moeite mee, dat is ook begrijpelijk. Dan zeg ik ook, ik probeer het ook wel te benadrukken, op een gegeven moment ook de laatste week soms 'ja, ja, ik moet gaan, ik weet het'. Dus het komt binnen. Maar als je rustig iets uitlegt waarom, dan begrijpen ze het eigenlijk altijd wel. Zolang je maar niet zegt van 'Kom kind, we gaan naar de volgende ouder', zolang je maar duidelijk communiceren. Ik begrijp dat het moeilijk is als er nog eens twee kindjes binnen komen. Ze hebben het besef vaak niet. Ik probeer andere ouders toch wel even een knikje of oogcontact. Meestal zeg ik wel goedemorgen, en ook de naam van het kindje. Dan weten ze in ieder geval dat ze gezien zijn. [Wat wordt er allemaal inhoudelijk besproken als ze een kindje komen ophalen? Wat vertel je dan?] Uhm. Je hebt het gewoon even over de dag, of er bijzonderheden zijn voorgevallen. Vaak heb je toch wel richting eten en slapen, dat je daar wat bijzonderheden zijn opgevallen. Of ze juist lekker naar buiten gingen, of dat je iets bijzonders in de ontwikkeling is opgevallen. Er is altijd wel iets en dat benoem je gewoon. En ik begin vaak wel het was een goede dag, een gezellige, een leuke dag. En dan komt er altijd wel ergens iets naar boven, van er valt op een dag altijd wel iets aan het kind op. Of het nou eten, slapen of ontwikkeling is, er valt altijd wel iets op. En dat probeer ik dan te benoemen. [Dus een deel iets algemeen en daarna iets opvallends eigenlijk?] Ja, altijd iets van het kindje zelf. Bijvoorbeeld zoals vandaag met pasen, we hebben vandaag pasen

gedaan, algemeen, en buiten met eieren zoeken deed hij dat, dat en dat. Dat probeer ik vaak wel. En ook wel thuissituatie. We hebben nu een aantal bij wie het wel moeilijk is. Bij W. is het een moeilijke situatie en dan probeer je toch altijd even vader een geruststellend gevoel te geven dat het zo goed is gegaan met haar hier, dat je daar wat langer de tijd voor neemt. Dan geef je toch wel even door dat het zo goed gaat met haar hier. Dus dat dat is dan een geruststelling. [Als je iets is opgevallen aan de ontwikkeling, benoem je dan ook altijd welke ontwikkeling erbij? Specifiek, bijvoorbeeld iets motorisch, of de taalontwikkeling, sociaal-emotioneel. Benoem je dat echt expliciet of meer met voorbeelden?] Meer met voorbeelden. Ik denk wel dat als je tegen ouders zegt: 'De sociaal-emotionele ontwikkeling is met sprongen vooruit gegaan', dat ze dan denken van 'Wat?!'. Meer met voorbeelden, ik geef veel met voorbeelden aan. Bijvoorbeeld: 'Vandaag deed hij dit', of 'Hij kan nu ineens dat', of B. die nog niet eens anderhalf is en al het trapje van de glijbaan op kan. Dan zeg ik niet: 'Zijn motorische ontwikkeling is zo goed, want hij kan al dat trapje op klimmen', dan zeg ik 'Goh, hij kan al van de glijbaan af. Hij kan erop klimmen en eraf'. Je benoemt het met voorbeelden. [Als zich een lastige situatie voordoet, als iets niet goed is gegaan met een kindje of een kindje heeft ergens last van gehad, hoe pak je dat dan aan met ouders?] Wel altijd eerlijk vertellen. Stel dat het in een geval is met een ander kind, dan zorg ik dat ik de naam van het andere kind niet zeg, dat hoeft gewoon niet. Je hebt ouders die daar wel naar vissen, gaan rikraaien, maar wij hebben het al afgehandeld, dus dat probeer ik te scheiden. Ik probeer het wel ook duidelijk te maken dat het opgelost is. In de verleden tijd hebben we ook weleens gehad dat wij dan een kindje, stel dat een kindje een ander kindje had gebeten, hadden wij dat al opgepakt en gecorrigeerd en zo. Dan zei je dat tegen ouders, en dan gingen zij hem nog een keer straffen. Daar moet je dan gelijk op terug komen: 'Nee, dat is al afgehandeld'. Dat is niet duidelijk voor het kindje. Ik probeer dat echt af te ronden. Dan zeg ik dat dit en dit is gebeurt, ze hebben het goed gemaakt, het dus af te ronden. Dat het wel duidelijk is wat het heeft gedaan, maar dat wij het ook afgerond hebben, dat wij er wat mee hebben gedaan. [Vertel je ook wat je ermee hebt gedaan?] Vaak wel ja, dat vinden ouders ook wel weer fijn om op een lijn te komen thuis. En soms vraag ik gewoon wat doen jullie in dat geval? Dat wij ook weten hoe of wat. Want soms heb je gewoon een moeilijke situatie dat je denkt 'Nou ik heb het zo opgelost', maar dat ik dan vraag: 'Goh, hoe doen jullie dat dan thuis in dat geval?', want dan weet ik dat ik op een lijn zit. Stel dat jullie thuis iets heel anders doen en ik doe het zo, ja dat werkt niet. Daar kom je wel weer op terug richting het welbevinden, dan kan je er op door gaan. En dan probeer ik dat te doen. Ik vraag ook wel echt hoe ze het thuis doen in zo'n soort situatie. Ik probeer daar echt we op door te vragen juist, eventueel ook met eten en zo en hoe die ontlast heeft en dan hoor je bijvoorbeeld dat hij thuis veel spuugt, iets wat hij hier niet doet. Wat eten jullie dan thuis? Ze

eten best veel gekruid eten. Dat kunnen zijn darmpjes nog niet aan en zijn buik. Dan probeer je dat uit te leggen, dus dan ga je verder vragen. Want het valt je op dat hij dat hier niet doet. Dat heb je dan in de morgen te horen gekregen in de overdracht, hij heeft weer gespuugd dit en dat, en dan is er hier heel dag niks mis. En dan ga je even verder vragen. Dan kom je toch weer op zo'n ochtend terug zeg maar, als je daar wat over gehoord hebt, dan probeer je daar toch wel op terug te komen. [Een lastige en complexe situatie, bespreek je dat dan gewoon in de groep of neem je een ouder dan apart?]Ligt eraan wat het is. Het zijn meestal dingetjes die gewoon in de groep kunnen, mits er niet te veel ouders staan. Als het echt lastig is en er staan nog drie ouders en ik heb door dat ze luisteren, dat zie je vaak ook wel. Als ze in overdracht met L. zijn en ze luisteren niet, dan zie je dat ook wel. Dan kan ik dat daar gewoon doen. Soms staan er ouders, en dan zie je ze dat echt gewoon doen, dat ze echt gewoon af staan te luisteren, dan zeg ik kom maar even mee. Een lastige situatie was laatst dat een ouder mij apart nam. Dat was wel heel apart. Dat was wel een ernstige situatie, dat mama ziek was. En dan merk ik wel weer dat ik vier dagen op de groep ben en de ouders goed ken, want ze hadden niks verteld. Want Lies had de overdracht gedaan van B. woensdag en ik had hem niet gedaan, dus op een gegeven moment zie ik papa rustig de gang op gaan met de kids, want B. was erbij, dus en ik liep toevallig de gang op om iets te doen en toen zei papa: 'Mag ik jou even spreken?' en dan heb ik wel zoiets van 'Oke....?'. Toen bleek dat moeder borstkanker heeft, dat zijn wel hele ernstige dingen. Gelukkig neemt hij me dan apart. [Wel fijn om dan te merken dat er dan die veiligheid en het vertrouwen is dat ze] Dat ze het tegen mij willen vertellen, ja, ja. [Dan zie je ook maar wat voor een rol je in neemt!]Ja, maar je bent eigenlijk voor zo'n iemand als B. en voor W. ook een tweede thuis. En ze doet het hier gewoon hartstikke goed en papa zei vorige week bijvoorbeeld dat ze thuis heel dwars is en naar haar moeder vraagt en dat merken wij totaal niet. Ze gaat gewoon met de groep mee, heerlijk aan het spelen, komt af en toe een knuffel halen en die geef je dan ook gewoon wat meer. En dat probeer ik duidelijk te maken aan papa, van goh, als het extra nodig is, dan laat haar maar extra komen, want hier gaat het hartstikke goed. Het is voor haar een structuur die hier is, die ze thuis even mist. [Wanneer ben je inhoudelijk gezien tevreden of ontevreden over een overdrachtsgesprek? Puur op de inhoud.]Ik ben tevreden als ik ook echt wat heb verteld. Want het gaat over de ochtend of de middag? [Wij richten ons vooral op de middag.]Nou vooral de middag als ik ook wat over de dag heb kunnen vertellen. Jij zat er laatst en ik zat in mijn achterhoofd met V., die was toen met M. mee naar de andere kant gegaan en die moeder kwam binnen en dan probeer ik toch wel eerst even mijn ding te doen van die ochtend wat er was gebeurd. Dus dan zeg ik: 'Ja het was vanochtend goed gegaan, je kan haar daar ophalen. Ze doet het steeds beter'. Toen reageerde moeder ook al, want het is een flexkindje, de vorige keer ging het niet goed

twee of drie weken geleden, toen reageerde moeder dat ze al bang was. Dus dan probeer ik ook mee te geven dat het echt goed is gegaan. Ze krijgt daar ook wel overdracht, maar dan weet ik niet zeker of dat wel benoemd wordt. Dus dan probeer ik dat alvast te benoemen, dat ze dat meegekregen heeft. Daar ben ik dan heel tevreden over. Ik ben minder tevreden als ik met een ouder bezig binnen ben, en L. of M. met een andere ouder en er komt een derde ouder binnen die ik eigenlijk aandacht wil geven, maar het lukt even niet en die ouder is net niet geduldig genoeg. Zij vindt het waarschijnlijk niet erg, hij of zij, maar ik ben dan niet tevreden. Ik denk van ik had eigenlijk even met je willen praten. Op dat moment zeg je wel 'Ja het is goed gegaan', en dan gaan ze en dan denk ik 'Jammer!'. Dan ben ik iets minder tevreden. Ontevreden niet. Want als een ouder perse een overdracht wilt, wachten ze wel. Maar dat vind ik wel jammer. [Je vertelde net al dat je bepaalde dingen geleerd hebt over het contact met ouders, zijn er bepaalde trainingen die je daarin gevolgd hebt?] Ja, maar hoe heet hij ook al weer? Misschien dat I het weet. Doet er verder niet toe. We hebben in ieder geval een training gehad van drie dagen, drie weken iedere week een dag. De eerste keer was het vooral onderling, zo'n training is altijd heel fijn om situaties te bespreken met collega's. Wat voor training je ook hebt, je komt altijd met collega's op situaties. En de tweede keer kwam er een actrice bij die echt rollenspellen met je ging doen. Dat was wel heel erg leuk. Dan kan je ook merken dat je zelf groeit in dat soort dingen. Want volgens mij is dat al 6 a 7 jaar geleden. En sinds die tijd sta ik weer wat steviger in mijn schoenen. Ze speelde een vader die dichterbij kwam. Heb ik gelukkig niet zo heel erg last van. Maar ze stond echt zo iets (heel dichtbij). Dus wat doe ik, ik doe een stapje terug en ga een overdracht doen. Dus zij doet weer een stapje dichterbij. En mijn stem ging ook steeds zachter, weet je wel. Zij zei: 'Je moet juist meer naar voren stappen', je moet duidelijk aangeven dat dit je ruimte is. Daar heb ik zoveel van geleerd, niet dat weer achteruit, want dan nemen zij weer de ruimte in. Dat vond ik zo leerzaam. Je stem krachtiger houden, niet gaan piepen. Het was echt een eyeopener, dat ik dacht van ooh wacht even! Een oud collega van mij, die zit op de klimop. Dat is echt zo'n Surinaamse, stevige vrouw, daar deed ze het ook bij. Die stond er. Ze deed het ook gewoon goed als actrice, bij haar kon ze niet in de persoonlijke ruimte, want die stond er. Terwijl ze dat bij mij wel deed, ze voelde dat natuurlijk aan. Waarom doe je dat bij mij dan wel? Dat was gewoon zo, zo leuk om mee te maken, om te leren. Echt een leuke training. De derde dag, dat weet ik ook nog wel, toen hadden we moeilijke gesprekken oefenen. En dat is ook pittig hoor. Hier doe ik dat af en toe ook wel. Ik had een collega die in Arnhem-zuid werkte met heel veel kindjes die ook misbruik werden. Om daarin te oefenen in een gesprek, dat is best pittig. Maar wel weer heel leerzaam, neem je het niet mee, je hebt wel die ervaring op dat moment, je hebt het even gedaan. En als het niet zo ernstig is, dan denk ik: 'Aaah, gelukkig is het niet zo

ernstig'. En je leert er wel heel veel van. Dat zeg ik, het is sowieso heel erg fijn om met collega's situaties door te nemen, hoe doen jullie dat? Hoe doen wij dat? Ooh, kan je dat zo doen? [Pas je dat nog steeds dagelijks toe wat je toen hebt geleerd, of neem je dat nog steeds mee?] Het zit wel nog steeds in je, maar de houding ook, ik denk dat dat een stukje tweede natuur is geworden. In het begin moest ik daar wel heel erg aan denken natuurlijk, maar nu is het een stukje tweede natuur geworden. We hebben hier ook wel een vader gehad bij een andere groep die bij collega's ook echt heel dichtbij kwam, in de persoonlijke ruimte. Ook wel met een kind op je arm, dat is altijd wel een tricky geval met een kind op je arm als een vader geeft een kus nog aan dat kind, dan zit hij heel dichtbij soms. En dan moet je wel even kijken, dat is best wel tricky. Dan doe ik vaak hup het kind zo, dan heb je hem hier en dan gaat het wel. Maar het is bij andere groepen weleens voor gekomen dat hij echt heel dichtbij kwam, dat hij echt bijna in de haren zat. Dat hoeft gewoon niet. [Is dat eigenlijk iets wat vaker voorkomt?] Ik heb het bijna nooit meegemaakt. Het was een vader hier, maar uiteindelijk is daar ook wel een gesprek uit gekomen. Hij zei uiteindelijk dat hij geen bijbedoelingen had. Dan is het jou woord tegen zijn woord natuurlijk. Gelukkig had ik daar geen last van, want zijn vrouw was blond en hij deed het bij de blonde dames. Maar verder heb ik het nog nooit meegemaakt, gelukkig. Of dat je het weet, dat kan ook natuurlijk. [Volgens mij is iedereen hier geschoold volgens Uk en Puk he? Werken jullie hier ook mee in de groep?] We zijn er heel druk mee bezig. We proberen het altijd wel en je merkt gewoon, vooral nu heb je vier baby's en een aantal tussenin leeftijd en een paar grote, dat je er net iets minder mee doet dan boven. Maar ik heb een paar VVE-kindjes die bij mij zitten, daar probeer ik ook echt als het even kan als een groepje mee apart te zitten. En met die ouders heb ik ook contact, dus dat ik ook wel fijn. Met M. heb ik dat bijvoorbeeld en moeder vertrouwt mij ook. Die had een dingetje met een andere leidster. Die zegt ik pik het met die leidster zelf op, maar ik wilde het jou laten weten. Dan merk je gewoon dat je de mentor bent van het kindje. Daar heb ik gewoon heel goed contact mee. De ene moeder is gewoon makkelijk dan de andere moeder. We proberen met Puk wel te werken, alleen we hebben het ook wel een beetje losgelaten in hoe strikt we ermee werken. Dat mocht ook wel van R, maar in ons achterhoofd zit wel altijd het thema, de dingen die je ermee doet. [En de reden dat jullie het iets losser laten, is dus de verschillende leeftijden?] Ja. Boven kan het gewoon in de structuur, in communicatie met ze. Dat is gewoon makkelijker als bij ons. Ik bedoel, tuurlijk vind zo'n kleintje als je hem er 's morgens bij betreft hartstikke leuk, maar het ligt per dag van hoe het gaat en van het weer. Je gaat naar buiten en je gaat dan vaak niet een activiteit doen omdat het lekker weer is, daar moet je gebruik van maken. Maar je hebt in je achterhoofd dat je er buiten wel wat mee probeert te doen. Het is niet altijd makkelijk, maar als je bijvoorbeeld regen hebt, dan is dat wel weer heel erg leuk. [Als je kijkt

naar wat je verder nog nodig hebt of fijn zou vinden om je verder in te ontwikkelen, wat zou dat dan zijn?] Als in betreft de communicatie met ouders, of in het algemeen? Tijd. [Wat bedoel je dan met de tijd, het management van de tijd?] Ja, dat je gewoon, dat merk je ook met overdrachten al. Als je gelijk met z'n tweeën zou staan, dan heb je meer tijd. Gedurende de dag merk je soms ook dat je tijd tekort komt voor van alles. [Komt dat door handen te kort?] Soms wel, soms zit het ook denk ik in mijn hoofd. Dat ik denk ik moet dit dit en dat nog, dat ik dingen ook los moet laten. Dat is mijn valkuil altijd, dat ik gewoon lekker bij de kinderen moet gaan zitten. Daarnaast doe ik ook nog wat andere dingen. Dat probeer ik goed gescheiden te houden, gaat goed, maar soms denk ik wel van 'ooooh...'. Dan voel ik me daar verantwoordelijk voor en daar verantwoordelijk voor, maar ik heb ook nog de kinderen. Dan moet ik even zeggen dat ik er nu voor de kinderen ben, straks de rest. Ik heb ook al met I afgesproken dat ik structureel de tijd krijg om op kantoor te zitten om bepaalde dingen te doen, anders gaat het gewoon niet. Dat is je soms weleens. Ook wel inderdaad, ook met Puk inderdaad, nu zijn we officieel met z'n tweeën, 12 kinderen, vier baby's. Ik weet niet wanneer ik een activiteit moet gaan doen bijna. Dat is misschien ook wel mijn eigen ding, dat ik moet zeggen nu pak ik het gewoon. Maar dan heb ik dat ik daar een huiltje hoor, zij is met een fles bezig, daar een huiltje. Dat is ook wel de charme van een verticale groep vind ik hoor, het is ook heel leuk hoe ze met elkaar leren omgaan, maar het is soms ook heel lastig. En het ligt eraan hoe verticaal die is. Als er nou twee of drie onder een jaar zijn, en dan een paar van 1 en een paar van 2, dan is het mooi verdeeld. Maar dat is niet altijd het geval. Wat ik zelf wil, niet zozeer in de communicatie met ouders, maar ik zou in de toekomst ook wel richting TC'er willen, teamcoördinator. Een stukje buiten de groep, maar ik vind de groep nog wel heel erg leuk. En naja, een teamcoördinator werkt deels op de groep, deels op kantoor. Dus dat lijkt me heel erg leuk. Ik ben nu als aandachtsfunctionaris bezig, dat ga ik worden. Volgende week heb ik er een training van, om de puntjes op de i te zetten. Ik was al een keer auditor, dat ken je wel denk ik? Dat ben ik ook geworden binnen SKAR. Op andere locaties kan je dingen vragen, kijken hoe het daar gaat. En nu hebben ze ook, daar hadden wij een bijeenkomst van met 5 nieuwe auditoren, daar viel ons op dat binnen die 5 mensen die er waren van 5 verschillende locaties dat alles niet gelijk liep. Qua alle beleidsdingetjes liep het niet allemaal gelijk. Is ook moeilijk, je hebt zoveel verschillende locaties waar iedereen een eigen inbreng in heeft. Maar ik had zoiets dat eigenlijk de basis wel gelijk moet zijn. En daar zijn ze nu op door gaan spelen volgens mij. Dus nu krijgen we aandachtsfunctionarissen, per locatie is dit een persoon. Vier keer in het jaar komen al die personen bij elkaar en jij speelt het door aan je team. Dus daar krijg je een training van. Al het beleid, alles wordt nu ook weer nagekeken, en dat speel je door aan je team. Alle formulieren. Bijvoorbeeld wij hebben een slaapkamerformulier, een jaar geleden moesten

we dat in een keer gaan invullen van de GGD. Om de 10 minuten moesten we gaan kijken en noteren. Dan verwatert dat. En dan krijgen we een inval en dan zegt ze dat ze ergens anders nog werken met zo'n lijst. En dan weet ik niet eens meer hoe het moet. En dat je dan op elke locatie dus een persoon hebt die dit allemaal weet, die daar op aangesproken kan worden en die het door kan geven. Dat vind ik ook wel heel erg leuk om te leren. [Als je kijkt naar de ideale, de perfecte overdracht, hoe zou die eruit zien voor jou?] Zo, haha. De perfecte overdracht? De perfecte overdracht is dat je de tijd hebt, dat er een groepshulp zou zijn die koffie en thee altijd klaar heeft staan en dat je kan zeggen dat je met ouders een kopje koffie kan drinken en vragen hoe gaat het nu? Dat hoeft niet lang te duren, 10 minuutjes of zo, even tot rust komen en even in de overdracht wat vertellen. Eigenlijk wat je in het welbevinden doet in het klein. Daar kan je dan een half uur zitten met koffie en zo. Maar ik merk soms dat je in die welbevinden zoveel te kletsen hebt, dat ik op een gegeven moment denk: 'Oooh ik mag niet langer dan een half uur zitten', maar dan kan je zo een half uur vol kletsen. En dat zou fijner zijn als je dat regelmatig zou hebben. Dat zou het met een kopje thee even bijkletsen, dat je de rust wat meer hebt. [Dus eigenlijk dat je handen extra hebt en de tijd kan nemen om die overdracht wat uitgebreider zou kunnen doen.]Ja! Het is niet haalbaar, maar zou wel mooi zijn. Het is bijvoorbeeld wel als je een stagiaire hebt en je merkt dat die echt goed is, dat je makkelijk dingen aan haar kan overlaten, dat je daar de ruimte voor hebt. Dan staat de koffie en thee niet klaar, maar dan ben je er wel relaxeter mee. Dat is wel een stukje daar naartoe. Dus een stagiaire vind ik wel altijd heel erg fijn. Ook om mijn vak door te geven. Maar het ligt er een beetje aan hoe goed ze zijn. Maar echt realistisch dat je daar voor elke ouder, naja 12 kinderen, elke ouder? Dan zou je daar 10 minuten is twee uur, dat zou wel erg lang zijn. Als je nou met z'n tweeën zou zijn, dan kan je het nog opdelen. [Dat zou eigenlijk dus ook wel iets ideaals zijn, als je gewoon altijd met twee mensen staat?] Ja, dat ben je ook vaak wel, alleen op het begin en het eind niet. Zeg maar het laatste half uur niet, maar dan heb je wel ook kinderen de andere kant op. Maar soms komen ze van boven al om kwart voor 6 naar beneden. Dan ben je wel met z'n tweeën, maar dan zijn ook de kinderen van haar erbij. Dus dat is ook bijna geen doen. [Er zijn ook nog andere vormen van overdracht, namelijk de facebookpagina en het krabbelboekje. Hoe denk jij hierover?] Uuh, de facebookpagina vind ik heel leuk, zolang ik hem maar niet hoeft te beheren, want zo handig ben ik daar niet in. Ik vind het heel leuk, maar wel weer jammer wie er toestemming heeft gegeven. Dat is bij mij op de groep echt niet veel. Ik heb in totaal op beide groepen zo'n 40 kinderen en daarvan hebben 10 toestemming gegeven, dus dat is heel weinig. Van mijn eigen kinderen zijn het er een stuk of drie of vier, van de flexkinderen een stuk of drie en aan de andere kant ook. Dus dat is best wel weinig. Wil je foto's maken, moet je continu kijken wie staat er wel op, wie staat er

niet op? Hoe gaan we dit doen? Et cetera. Dus dat is heel erg lastig. Ik vind het wel heel erg leuk, dus ik probeer ook weleens te zeggen dat ik op facebook iets zag. Dit doe ik met de insteek dat als ze dan toch toestemming geven, ze hun kleine misschien ook wel zien. Wil je een nieuw formuliertje? Nou een formuliertje is zo gemaakt hoor! Dus. Boekjes vind ik heel leuk, maar het kost heel veel tijd. En daarom ben ik blij dat je maar een keer in de week vanaf een jaar, kleintjes doe je wat vaker met de tijden die heel belangrijk zijn. Maar ik vind het boekje heel leuk en ik vind het ook echt om wat te schrijven. C. zegt ook altijd, want ik heb haar jongste op de groep gehad, jij schrijft ook altijd zo'n verhaal. En het komt ook als ik eenmaal schrijf, dan is het van oja dat heeft hij gedaan, dan komt het ook. Dat vind ik leuk. Maar dan heb ik vier a vijf boekjes liggen die ik van 1300 uur tot 1315 uur moet schrijven en ik krijg gewoon kramp in mijn hand omdat ik snel wil schrijven, dat is het vervelende. Ik vind het wel belangrijk. [Hoe merk je dat de ouders daar gebruik van maken?] Heel verschillend. Ja, nee, 9 van de 10, denk dat er hooguit 1 of 2 zijn die het lezen en daar krijg ik ook respons op. Er zijn er een aantal waarvan ik denk dat ze het wel lezen, maar die vinden het leuk, dus ik geef het gewoon mee. En van een aantal denk ik: waarom schrijf ik? [Het is wel iets wat je toch altijd doet?] Ja, of het moet in overleg zijn met ouders die het toch liever niet hebben. Dat heb ik ook weleens gedaan. Dat ik 10 keer bijna hetzelfde had geschreven en nooit commentaar erop kreeg. En dat ik vroeg of ze het eigenlijk wel lezen en belangrijk vinden, waarop het antwoord was: 'Nee, eigenlijk niet'. Wil je het dan nog wel, maar dat hoefde niet. Nou prima, dan hoeft het ook niet. Dan hoeft het voor mij ook niet. Ik doe het voor jou en je kind. [Zijn er nog andere manieren die je leuk lijken als overdracht om te doen?] Ja. We proberen regelmatig foto's in de digitale lijst te zetten. Bijvoorbeeld met carnaval of met pasen. Dan nog weer kom je tijd te kort. Dan toch probeer ik tussendoor even het foto toestel te pakken en dan zet ik het op dat kaartje zodat het wordt gezien. Het zou denk ik leuker zijn, want het is zo'n dingetje, als het zo'n groot scherm wordt. Dan zien ze het veel beter. Echt een flink scherm. Dat is financieel even. Maar dan denk ik alsnog: het is een keer aanschaffen en daarna klaar, je doet er heel lang mee. Dat zou wel heel erg leuk zijn denk ik. De nieuwsbrief vind ik heel belangrijk, maar dat is I. haar pakkie aan. Ik vond het ook altijd heel leuk, we hebben het een tijd in mijn begin jaren hier, dat we een soort van krantje hadden van ons uit, van de leidsters uit, de speeldoos babbeldoos. Heel lang geleden. In het eerste jaar nog gedaan, daarna nog een keer geprobeerd op te pakken. Maar het vergt weer tijd en dat doe je gauw in je eigen tijd. Terwijl ik 32 op het contract heb en vaak 36 uur werk, dan heb ik daar geen puf meer voor. Hoe leuk ik het ook vind, dan heb ik daar niet zo'n zin meer in. Onder werktijd probeerde je het weleens af en toe te doen, maar dan gaat er weer tijd van de kinderen af en dat wil je ook niet! Ook daar kom je weer tijd in te kort, hoe leuk het ook is. Want dan deden we een interviewtje. Natuurlijk heb je nu

de nieuwe media zoals facebook, dus dan doe je iets en dat gaat wat makkelijker. Daar deden we bijvoorbeeld traktaties ook inzetten, dat doe je nu via facebook. Dat wordt wel, ik denk dat als we uiteindelijk overdracht via de computer gaan schrijven, dan denk ik nog: waar moet ik de tijd vandaan halen? Tijdens de boekjes schrijven. Typen scheelt veel kramp in mijn handen. Ik kan gelukkig 10 vinger systeem, maar voor sommige is dat erg lastig. Als je continu de letters aan het zoeken bent en dan een verhaaltje moet schrijven. Dat vond ik wel altijd heel erg leuk een krantje. [Zou dat niet iets kunnen zijn wat een stagiaire zou kunnen doen?] Je hebt elk half jaar een nieuwe stagiaire die je alles uit moet leggen en ook qua overdracht van ouders, ouderavonden. Het is echt een crime in organiseren. Ik vind dat zelf heel erg leuk, maar ouders voelen zich naar mijn idee niet meer zo betrokken. Ik werk nu bijna 18 jaar bij de SKAR, maar daar is echt verandering in gekomen. [Waar merk je dat aan?] Dat de mensen gewoon niet meer komen. Er wordt ook niet meer naar gevraagd. Ik had het 10 jaar geleden dat ouders vroegen wanneer er weer een ouderavond is. [Waar denk je dat het aan ligt?] De interesse. Nee niet de interesse voor het kind, maar de tijd. De tijd die het ze kost. Ze moeten er een avond voor uittrekken om hierheen te komen. Heel moeilijk (zucht). De barbecue op vrijdagmiddag gaat wel heel goed, de volgende is in juli weer. Dat is ook wel weer heel leuk om ouders anders te leren kennen.

Bijlage 10 – Enquête pedagogisch medewerkers

Enquête pedagogisch medewerkers
<i>Vraag 1</i> – Welk cijfer, van 1 tot 10, geeft u de gehele communicatie tussen jou en de ouders? 1 is volledig ontevreden, 10 is volledig tevreden. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
De volgende vragen gaan over de overdracht, zoals deze nu verloopt. Hierbij vragen we naar jullie eigen mening en beleving. <i>Vraag 2</i> – Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek? U of de pedagogisch medewerkers? • De ouder • Uzelf • Beiden even vaak
<i>Vraag 3</i> – Hoe belangrijk vind jij de rol van de ouders in de overdracht? Geef een cijfer van 1 tot 10. 1 is helemaal niet belangrijk, 10 is zeer belangrijk. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
<i>Vraag 4</i> – Wat vind jij belangrijk aan de ouders tijdens de overdracht? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. • Dat ouders informatie geven over het welzijn van het kind • Dat ouders informatie krijgen over het welzijn van het kind • Dat ouders informatie geven over de ontwikkeling van het kind • Dat ouders informatie krijgen over de ontwikkeling van het kind • Dat ouders de tijd nemen om over hun kind te praten • Dat er een vertrouwensband ontstaat • Dat er een klik is tussen jou en de ouders • Niets • Anders, namelijk ...
<i>Vraag 5</i> – Hoe lang duurt het overdrachtsgesprek gemiddeld bij het ophalen van het kind? • 0 – 5 minuten • 5 – 10 minuten • 10 – 15 minuten
<i>Vraag 6</i> – Zou u het overdrachtsgesprek liever korter of langer willen? • Korter • Langer

• Precies goed zoals het nu is
<i>Vraag 7 – Wat doe je als er meerdere ouders tegelijk hun kind op komen halen?</i> • Wachten tot de ouder naar jou toe komt • Laten zien dat je de ouder hebt gezien door te begroeten • Benoemen dat je de ouder hebt gezien door te zeggen dat je er zo aan komt • Ik weet niet goed wat ik dan het beste kan doen • Met meerdere ouders tegelijk praten • Anders, namelijk ...
<i>Vraag 8 – Wat wordt er voornamelijk besproken tijdens het overdrachtsgesprek bij het ophalen van het kind?</i> • De gehele dag van het kind vertellen • Een of enkele gebeurtenissen van het kind van die dag vertellen • Vertellen hoe het kind zich die dag voelde • Vertellen over de ontwikkeling van het kind
<i>Vraag 9 – Als je over de ontwikkeling van het kind vertelt, wat vertel je dan voornamelijk?</i> • Hoe hieraan is gewerkt tijdens die dag • Hoe hieraan is gewerkt tijdens die dag en specifiek aan welk ontwikkelingsgebied er is gewerkt • Welke ontwikkeling het kind heeft doorgemaakt (mijlpaal) • Niet van toepassing
<i>Vraag 10 – Wat doe je, in het algemeen, wanneer zich een lastige situatie heeft voorgedaan met een kind? Denk aan lastig gedrag (geen ernstig probleemgedrag)</i> • Tijdens het ophalen vertel ik het meteen tegen de ouder • Tijdens het ophalen neem ik de ouder even apart en vertel het tegen de ouder • Ik bespreek de situatie eerst even met een collega • Ik laat de situatie even bezinken en vertel het op een later moment • Ik wacht eerst tot het kind het gedrag nog een keer vertoond en bespreek het daarna met collega's en/of ouders
<i>Vraag 11 – Heb je training gehad over de communicatie met ouders?</i> • Ja • Nee • Weet ik niet meer
<i>Vraag 12 – Hoelang is het geleden dat je deze training hebt gevolgd?</i>
<i>Vraag 13 – Pas je aspecten uit deze training nog dagelijks toe?</i>

- Ja
- Nee
- Niet van toepassing

De volgende vragen gaan over hoe jij de overdracht het liefst zou willen zien.

Vraag 14 – Hoe zou, volgens jou, het perfecte overdrachtsgesprek eruit zien tijdens het ophalen van het kind?

Geef een beschrijving van hoe jou perfecte overdracht er uit zou zien. Dit beeld hoeft niet realistisch of haalbaar te zijn.

Vraag 15 – Er zijn naast het overdrachtsgesprek tijdens het halen en brengen van het kind ook andere vormen van overdracht, namelijk de facebookpagina, het krabbelboekje/klapper en het welbevindingsgesprek. Hoe zou je deze drie vormen van overdracht scoren op een schaal van 1 tot 5?

Zeer ontevreden – Ontevreden – Neutraal – Tevreden – Zeer tevreden

De facebookpagina

Het krabbelboekje/klapper

Het welbevindingsgesprek

Vraag 16 – Heb je nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm?

Bijlage 11 - Enquête ouders

Enquête ouders
<i>Vraag 1</i> – Welk cijfer, van 1 tot 10, geeft u de gehele communicatie tussen u en de pedagogisch medewerkers? 1 is volledig ontevreden, 10 is volledig tevreden. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
De volgende vragen gaan over de overdracht, zoals deze nu verloopt. Hierbij vragen we naar uw eigen mening en beleving. <i>Vraag 2</i> – Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek? U of de pedagogisch medewerkers? • De pedagogisch medewerkers • Uzelf • Beiden even vaak
<i>Vraag 3</i> – Hoe lang duurt het overdrachtsgesprek gemiddeld bij het ophalen van uw kind? • 0 – 5 minuten • 5 – 10 minuten • 10 – 15 minuten
<i>Vraag 4</i> – Zou u het overdrachtsgesprek liever korter of langer willen? • Kort • Langer • Precies goed zoals het nu is
<i>Vraag 5</i> – Wat doet u als er meerdere ouders tegelijk hun kind op komen halen? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk • Wachten tot de pedagogisch medewerker naar u toe komt • Met meerdere ouders tegelijk met de pedagogisch medewerker praten • Kort vragen of alles goed is gegaan en vervolgens weggaan • Begroeten en vervolgens weggaan • Anders, namelijk ...
<i>Vraag 6</i> – Wat wordt er voornamelijk besproken tijdens het overdrachtsgesprek bij het ophalen van uw kind? Maximaal twee antwoorden aankruisen. • De gehele dag van uw kind • Een of enkele gebeurtenissen van uw kind van die dag • Er wordt verteld hoe uw kind zich die dag voelde • Er wordt verteld over de ontwikkeling van uw kind • Anders, namelijk ...

Vraag 7 – Als er over een ontwikkelingsgebied tijdens een overdrachtsgesprek wordt verteld, over welk ontwikkelingsgebied(en) is/zijn dit dan?

- De taalontwikkeling (brabbelen, woordjes zeggen, zinnen maken)
- De motorische ontwikkeling (kruipen, lopen, overgooien, knippen en plakken)
- De sociaal-emotionele ontwikkeling (het spelen met andere kinderen, ruzietjes oplossen, omgaan met gevoelens)
- De rekenprikkel (sorteren, bouwen, tellen)
- Geen van allen
- Anders, namelijk ...

Vraag 8 – Als er over de ontwikkeling van uw kind wordt verteld, wat wordt er dan voornamelijk besproken?

- Hoe hieraan is gewerkt tijdens die dag
- Hoe hieraan is gewerkt tijdens die dag en specifiek aan welk ontwikkelingsgebied er is gewerkt
- Welke ontwikkeling uw kind heeft doorgemaakt (mijlpaal)
- Niet van toepassing

Vraag 9 – Als er een lastige situatie is voorgevallen met uw kind op de groep, wordt hier dan over gesproken?

- Ja, diezelfde dag
- Ja, maar op een ander moment
- Nee
- Weet ik niet

Vraag 10 – Hoe wordt het meestal verteld als er een lastige situatie is voorgevallen met uw kind in de groep?

- De pedagogisch medewerker neemt mij even apart wanneer ik mijn kind(eren) ophaal
- De pedagogisch medewerker verteld het in de groep wanneer ik mijn kind(eren) ophaal
- De pedagogisch medewerker vraagt een gesprek met mij aan om er op een ander moment over te praten

De volgende vragen gaan over hoe u de overdracht het liefst zou willen zien.

Vraag 11 – Hoe zou, volgens u, het perfecte overdrachtsgesprek eruit zien tijdens het ophalen van uw kind?

Geef een beschrijving van hoe uw perfecte overdracht er uit zou zien. Dit beeld hoeft niet realistisch of haalbaar te zijn.

Vraag 12 – Er zijn naast het overdrachtsgesprek tijdens het halen en brengen van uw kind ook andere vormen van overdracht, namelijk de facebookpagina, het krabbelboekje/klapper en het welbevindengesprek. Hoe zou u deze drie vormen van overdracht scoren op een schaal van 1 tot 5?

Zeer ontevreden – Ontevreden – Neutraal – Tevreden – Zeer tevreden

De facebookpagina

Het krabbelboekje/klapper

Het welbevindengesprek

Vraag 13 – Heeft u nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm?

Bijlage 12 – Observaties

Datum:

Tijd:

Activiteit: Overdracht ('s ochtends of 's middags)

Groep:

Setting: De ouders brengen of halen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur of in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's ochtends of 's middags plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.)

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.).

Tijdstip	Overdrachtmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen

Bijlage 13 – Schema horizontale vergelijking

	Antwoord respondent 1	Antwoord respondent 2	Antwoord respondent 3	Bevindingen
<i>Vraag 1:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 2:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 3:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 4:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 5:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 6:</i> <i>Waarom:</i>				
<i>Vraag 7:</i> <i>Waarom:</i>				

Bijlage 14 – Horizontale vergelijking interviews mevrouw Smits en mevrouw Tromp

	Antwoord respondent 1	Antwoord respondent 2	Bevindingen
Vraag 1: Hoe wordt de visie en missie van SKAR vertaald in het pedagogisch handelen. Waarom: We willen weten op welke manier de visie en missie zich uit in het pedagogisch handelen	Kort samengevat is de visie en missie: <u>het kind is de motor van de eigen ontwikkeling.</u> Dat betekend dat je begeleidend bent en met maatwerk. Ieder kind heeft iets anders nodig. <u>Je moet kijken naar wat het kind nodig heeft en dat proberen ook af te stemmen.</u> Natuurlijk zijn er groepsregels, maar deze geven kinderen ritme in de dag en die kinderen duidelijkheid geven en het hanteerbaar maken om in de groep te zijn. Je kan daarin heel veel individuele nuances brengen, maar je moet ze wel stimuleren om iets te doen. <u>De basis van het pedagogisch handelen is heel goed kijken naar het kind. Dat het eerste wat pmers moeten leren. Want als</u>	Nou kijk als je vind als organisatie dat je draait om kinderen en ouders, <u>we zijn partners in de opvoeding.</u> We hebben eigentijdse methodieken. Dat zijn eigenlijk allemaal al voorwaarden waarvan je hoopt dat medewerkers dat in hun basishouding verwerkelijken. Wat lastig daaraan is, is dat het woorden zijn en wat betekenen woorden? Tegenwoordig zeg ik het zo: eigenlijk is de taak van de medewerker en daarmee van de organisatie, nee, <u>iedere dag moet je de vraag stellen wat heeft dit kind, van mij, vandaag, op deze plek nodig?</u> Hoe zorg ik dat ik bewust handel. I.p.v. tuurlijk moeten ze een leuke dag hebben, maar we willen ook opvoeden en dat ze iets mee	Beide respondenten vinden het heel belangrijk om goed te kijken naar het kind en te kijken wat het kind van een medewerker nodig heeft en hier naar te handelen. Daarnaast vinden ze dat het kind de motor van de eigen ontwikkeling is en dat de organisatie en de ouders partners in de opvoeding zijn.

	<u>je niet kijkt dan zie je niet wat een kind nodig heeft.</u> Aangezien ieder kind anders is moet je ieder kind zien en zorgen dat je niet op de automatische piloot gaat handelen. Dat is natuurlijk een risico bij mensen die al lang in het vak zitten. Als je zegt: wat maakt een leidster nu goed, is als ik merk dat een medewerker nog steeds ieder kind ziet en niet op de automatische piloot gaat.	krijgen en dat ze ontdekken en onderzoeken. <u>Dat betekend dat jij als medewerker die vraag iedere dag moet stellen en bewust handelen is eigenlijk dat je nadenkt van wat ben ik aan het doen.</u> Dus die missie vertaald zich voor mij heel erg in het dagelijkse werk.	
Vraag 2: Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer? Waarom: We willen weten hoe het pedagogisch handelen er op de werkvloer uitziet, zodat wij dit kunnen observeren.	<u>Goed kijken en ook luisteren.</u> Bij een baby moet je vooral kijken, maar vooral bij de oudere kinderen kun je goed naar ze luisteren, wat ze zelf aangeven of ideeën. Dit moet wel binnen de kaders en veiligheid. Kinderen weten zelf ook wat ze willen of waarom ze iets willen. Het gaat om normen en waarden bij brengen. Het ritme van de dag is heel belangrijk. Dat een	Kijk als we zeggen dat we kinderen spelenderwijs leren, dan zeg je daarmee dat je de ruimte zo moet inrichten dat kinderen ook de ruimte krijgen om te spelen. Als medewerker moet je deze kansen aanbieden aan kinderen en ze altijd een stapje voor zijn. <u>Je ziet het in de ruimte, in het dagritme, in het speelgoed. Je ziet het in medewerkers die beschikbaar</u>	Beide vinden dat je goed moet kijken naar wat een kind nodig heeft en hoe je dit een kind kan bieden. Ook vinden ze dat een goed dagritme belangrijk is. Goed kijken en luisteren zijn de sleutelwoorden. Daarnaast wordt er gezegd dat je het terugziet in de beschikbaarheid van de medewerkers naar de kinderen toe en de manier waarop

	kind weet wat er gebeurt. De tijdperceptie van een kind is heel anders dan die van ons. <u>Ik denk dat je terug zou moeten zien dat een medewerker goed kijkt, luistert en inspeelt op wat een kind aangeeft.</u>	<u>moeten zijn voor de kinderen.</u> Je moet wel gedisciplineerd werken. <u>Hoe bied ik nou dat kind wat hij nodig heeft.</u> En dat kan zijn dat je soms alles opzij moet gooien voor je plan omdat er een groep is, die niet loopt.	de medewerkers de materialen en ruimte gebruiken.
Vraag 3: Wat is er belangrijk in de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders op kinderdagverblijf De Speeldoos? Waarom: We willen weten wat er belangrijk is in de communicatie met ouders, zodat we kunnen bekijken of deze voorwaarden ook daadwerkelijk terug komen in de communicatie.	<u>Onder de communicatie ligt een stukje vertrouwen en veiligheid.</u> In feite wat we kinderen bieden moet je ook ouders bieden. <u>Je moet maatwerk leveren.</u> Daar hebben we een protocol voor. Echt gekeken naar de communicatie zelf: <u>een welkom gevoel geven.</u> <u>Een ouder moet ook gezien worden.</u> <u>Dus afstemmen op wat de ouder wil en daarop inspelen.</u> Het is vooral zaak om een soort samenvatting van de dag te geven aan ouders of korte momenten van de dag te vertellen. Probeer echt een situatie te vertellen waaruit	<u>Wat ik zelf heel erg belangrijk vind is dat je je opstelt als partner. Ouders willen ook gezien worden.</u> Dus dat je open staat voor wat een ouder van jou wil. Dus hoe vertel je over het kind, zonder dat die ouder het gevoel krijgt van wat gebeurt hier allemaal. <u>Het gaat heel erg over klantgerichtheid.</u> Maar wel vanuit pedagogisch denken. <u>Ik wil als ouder horen hoe gaat het met mijn kind en wat doe jij? Wat voeg jij toe?</u> <u>Als je dat hebt, dan zit je goed.</u>	Beiden vinden dat je ouders het gevoel moet geven dat ze gezien worden. Je moet maatwerk leveren en klantgericht zijn. Daarnaast is vertrouwen en veiligheid heel belangrijk, net zoals open staan voor ouders en open vragen stellen.

	blijkt dat het kind echt gezien is. <u>Goeie vragen stellen en open vragen stellen is belangrijk.</u> 's Middags vertel je ook echt iets op de ontwikkeling gericht. Over het precieze ontwikkelingsgebied wordt niet snel iets vertelt. Meer over de gebeurtenis zelf. Bij een welbevindengesprek ga je hier wel meer op in.		
Vraag 4: Wordt er gecommuniceerd via bepaalde richtlijnen of gesprekstechnieken? Waarom: We willen weten welke richtlijnen er zijn en gebruikt worden.	De gesprekstechnieken die pmers ooit gehad hebben, is al lang geleden. <u>Deze hebben ze waarschijnlijk bij de opleiding gehad en waarschijnlijk nog bij een training.</u> [Een vorm van overdracht is ook het <u>krabbelboekje</u> toch?] Ja, Hier wordt wisselend gebruik van gemaakt. Maar er komt ook iets. <u>Ze zijn bezig met Lokin, dit is weer een heel ander systeem.</u> In het ouderportaal kunnen ouders ook werken, maar kind informatie doen	Ooit hebben alle medewerkers een training gehad. <u>En er is toen wel een training geweest over ouderbetrokkenheid.</u> Maar dat ging heel erg uit van die gelijkwaardigheid. Er zijn wel techniekjes en handvaten voor. Maar en dat is ook een zaak waar de locatiemanager nu de aandacht aan zou kunnen geven, om dat weer eens op te frissen. Ik doe het ook wel kort in de trainingen. <u>Er is ook iets nieuws, lokin.</u>	Er zijn trainingen geweest waarin de communicatie met ouders en ouderbetrokkenheid aan bod zijn gekomen. Daarnaast werken ze met het krabbelboekje en in het ouderportaal. Ook komt er een nieuwe manier van communiceren, namelijk via het digitale programma lokin.

	de pmers er zelf in zetten. Eigenlijk zou het ideaal zijn als ouders hier ook wat meer in kunnen zetten.		
Vraag 5: Hoe zou u dit terug kunnen/moeten zien op de werkvloer? Waarom: We willen weten hoe je de richtlijnen voor de communicatie terugziet op de werkvloer.	Qua richtlijn van de trainingen is het: <u>loop altijd naar ouders toe, probeer iets te vertellen waardoor je aangeeft dat je het kind hebt gezien.</u> Ook al zegt een ouder niks, probeer toch iets te vertellen. Ze hebben vast wel ooit een slecht nieuws gesprek geoefend maar dit zal lang geleden zijn. <u>Van het krabbelboekje wordt wisselend gebruik gemaakt.</u> Sommige ouders vinden dit wel fijn en belangrijk en sommige ook niet. Pmers schrijven hier in en ouders ook. <u>Ik ben zelf niet zo enthousiast hierover.</u> We hadden eerst een ander systeem met losse blaadjes en dit werkte beter.	Zij hebben dus ooit een training over iets met ouders gegeven en daarmee hebben ze heel erg geoefend. Dat zijn ook tips en trucjes. Bijv. <u>laat je OMA thuis, oordeel mening en advies.</u> <u>Lokin gaat heel erg uit van de kracht van het kind. Bij lokin kijk je heel erg naar hoe ziet het welbevinden van een kind eruit, hoe is de betrokkenheid op het spel, de kinderen en op mij als medewerker.</u> En wat zie ik dan, waar dit kind goed in is en hoe zorg ik dan dat ik daar op in ga.	
Vraag 6: Wat zou een overdracht inhoudelijk	Ik denk dat het per leidster verschilt hoeveel er gezegd wordt. En ook	<u>Eigenlijk dat ze vertellen dat ze het kind gezien hebben.</u> Een trucje is	Het belangrijkste is dat je een situatie vertelt waaruit blijkt dat je

moeten bevatten? Waarom: We willen weten wat inhoudelijk in een overdracht moet zitten, zodat we kunnen kijken of dit er ook daadwerkelijk inzit en waar er eventueel verbeterpunten zijn.	over wie er nog meer op de groep is, dit heeft met privacy te maken. Soms kun je niet alles vrijuit zeggen. [En als je kijkt naar wat jij denkt dat het zou moeten bevatten kort samengevat?] Ja, de inhoud moet zijn: <u>een gevoel van welkom geven, ook altijd beginnen met wat wél goed ging want er is altijd wel iets goed gegaan. Wat het ook is, probeer altijd een verbinding met ouders te maken.</u> Probeer eerst iets goeds te zeggen en een verbinding te maken en daarna kun je zeggen van dat en dat waren wel moeilijke momenten. En dan ook zeggen hoe je daar mee bent omgegaan en hoe je het hebt opgelost. <u>En misschien ook nog uitleggen wat je gestimuleerd hebt bij het kind.</u>	dat ze een moment van de dag even denken 'dit ga ik vertellen tegen de ouder'. <u>Dat kan over de ontwikkeling gaan, een woord wat het kind ineens gezegd heeft, dat ze ruzie maken.</u> Dus niet alleen lekker geslapen en lekker gegeten. Maar ik zag je kind vandaag.. dat is wat je wil horen als ouder. <u>We willen toch wel dat medewerkers wel iets vertellen over de ontwikkeling en dat ze die koppeling maken.</u> Het is echt verschillend ook per locatie. Het is ook welke ruimte pakt de locatie. En dat heeft ook met de situatie te maken en de verschillen daarin.	het kind echt gezien hebt. Ook moet je vertellen over wat je die dag gestimuleerd hebt bij het kind en de koppeling met de ontwikkeling van het kind maken.
---	---	---	--

Bijlage 15 – Horizontale vergelijking interviews pedagogisch medewerkers

	Antwoord respondent 1	Antwoord respondent 2	Antwoord respondent 3	Bevindingen
Vraag 1: Hoe vind je dat de communicatie tussen jou en de ouders momenteel verloopt? Waarom: Wij willen ten eerste weten hoe de pedagogisch medewerkers denken over de communicatie tussen de ouders en hun in het algemeen.	<u>Het is wisselend met ouders.</u> De een komt binnen, zegt ‘Alles goed?’ en gaat weer weg. <u>En de ander die neemt uitgebreider contact, dat vind ik zelf wel prettiger moet ik zeggen.</u> <u>Maar je merkt dat sommige ouders daar geen behoefte aan hebben, die hebben haast en gaan weg.</u> Omdat ze zelf weggaan. Ze komen binnen: ‘Alles goed N.?’ en gaan weer weg, ‘Fijn weekend gehad’ of ‘Lekker geslapen?’, ‘Jaaaa, alles goed’ en dan zijn ze weg. En dan soms lees je in het overdrachtsschriftje dat een kind wel ziek is geweest of een paracetamolletje hebben	<u>Eigenlijk wel goed.</u> Maar in principe krijgen ze aan het eind van de dag een mondelinge overdracht, over wat we gezien hebben bij het kind en daarnaast hebben een aantal kinderen ook een schriftje mee of een mapje, zodat we ook een aantal dingen op papier kunnen zetten. En het valt ons wel op, althans mij, <u>dat we iets binnen gekregen hebben waarop staat dat de communicatie goed is, dat ze heel tevreden zijn, en dat gaat de afgelopen tijd gepaard met heel weinig klachten.</u> Ik vind eigenlijk <u>wel dat het heel erg vooruit</u>	<u>Naar mijn idee op dit moment goed.</u> Ik probeer ook altijd zo open mogelijk te communiceren. Ik vraag ook altijd. Natuurlijk heb je met de ene ouder net iets meer een klik en gaat het was makkelijker dan met de andere ouder. En de ene ouder is makkelijker in praten dan de andere ouder. Maar dan probeer je wel een beetje te vissen, uit te zoeken wat hun triggert, dus triggeren met bepaalde vragen.	Twee van de drie respondenten beantwoordt deze vraag positief, dus dat de communicatie momenteel goed verloopt. Een van de drie respondenten beantwoordt deze vraag niet positief en ook niet negatief, zij geeft aan dat het heel erg aan de ouder ligt, de een heeft behoefte aan uitgebreider contact dan de andere ouder. Een ander belangrijk aspect is dat er positieve feedback komt vanuit de ouders over de communicatie.

	gehad, en dan denk ik ja, het was handig geweest als ze dat wel gezegd hadden. Soms lees je die schriftjes namelijk wat later op de dag en dan was het fijn als je dat toch even had gezegd. Maar normaal nemen we wel de tijd ervoor.	<u>is gegaan binnen SKAR.</u> We hebben een instrument, een observatieboekje, welbevinden, daarin beschrijven we de ontwikkeling van het kind. In dat boekje zit ook een a4tje voor de ouders zelf. Daar mogen ze in de vier jaar dat ze hier zitten, of in die kortere tijd, een keer in de zoveel tijd invullen of zij denken dat het kind het hier naar haar zin heeft en er wordt ook de vraag gesteld hoe zij vinden dat de pedagogisch medewerker zich laat zien. <u>Er komen alleen maar goede berichten uit.</u> Vandaag toevallig ook weer een binnen gekregen. De communicatie is goed, we		
--	---	--	--	--

		hebben het idee dat het kind zich heel veilig voelt hier en op zijn of haar gemak is. Dat is ook wel de basis van dit werk. Dus daar kunnen we het heel goed uithalen, door die tussentijdse observaties.		
Vraag 2: Op welke momenten ben je (on)tevreden over de communicatie tussen jou en de ouder? Waarom: We willen weten wanneer de pedagogisch medewerkers tevreden zijn	<u>Soms als het te snel gaat of als je toch wat informatie mist.</u> Goh het kind, is het moe of is het niet lekker, en dan temp je ze 's middags en dan hebben ze koorts. Achteraf is het dan 'Ja hij is heel de week al ziek...' of een paar dagen ziek, dat het al 39 graden koorts had. Dat vind ik dan jammer. Dan zijn ze bang dat je te snel belt en daarom vertellen ze het vaak niet. Wat niet weet, wat niet	<i>Tevreden:</i> Op welke momenten? Ja. <u>Ik denk toch wel op het begin van de dag en het eind van de dag. Het is heel fijn om bepaalde informatie te krijgen,</u> of het kind uhm, waardoor je kan plaatsen waardoor het kind moe is of als het verhoging heeft. Als het kind een druk weekend heeft gehad of het had op zondag inderdaad al wat verhoging, maar het kind is	<u>Als je wat meer te weten bent gekomen. Als je de rust ervoor hebt,</u> want ik bedoel jullie hebben ook bij ons mee gemaakt, als ik vijf ouders tegelijk binnen heb, dan ben ik niet tevreden, <u>want ik wil elke ouder de tijd geven,</u> maar op dat moment gaat dat gewoon niet. De ene ouder pakt het wat makkelijker dan de andere, dan denk ik fijn! Maar dan ben ik niet tevreden over die andere,	Alle drie de respondenten geven aan dat zij tevreden zijn op het moment dat er informatie uitgewisseld wordt. Daarnaast geeft een iemand het belangrijk als er rust en gezelligheid is en een ander geeft aan dat zij het belangrijk vind om elke ouder tijd te geven.

over de communicatie met ouders	deert. En dan denk je 'zijn ze nou moe?' en dan achteraf blijkt het kind ziek te zijn. En dat vind ik dan jammer. Als je het weet, dan hou je het in de gaten en dan temp je het kind wat eerder. Vooral na een weekend. Als je hoort wat ze soms allemaal gedaan hebben, dan gooi je er gauw op moe zijn, omdat de ouders het dan niet zeggen. Dan hoor je 'Alles goed, lekker weekend gehad, lekker gespeeld' en dan achteraf hoor je 'Nou, hij had 39 graden koorts van het weekend'. <u>Ja, als het gewoon gezellig verloopt, goed verloopt, je informatie kan uitwisselen over het kind en ja een rustig, gezellig gesprekje kan</u>	toch gewoon gebracht. Dat gebeurt weleens dat we wat zien aan het kind maar dat we aan het einde van de dag een bepaalde reden of een bepaald verhaaltje dat we denken van oooooh vandaar. <u>We zijn juist blij als ouders bepaalde dingen of punten wél doorspelen, waardoor wij eerder ook het gedrag van het kind kunnen invullen.</u> En het einde van de dag is dan natuurlijk ook prettig om te kunnen zeggen hoe het gegaan is. Dat is ook wel een teken dat je het kind goed gezien hebt. Het is ook wel een kunst om 16 kinderen goed te zien.	want die had ik op dat moment meer tijd willen geven. <u>Dus als ik de tijd heb,</u> en vaak is dat wel aan het eind van de dag, dan heb je wat meer ruimte, dan ben je vaak nog met z'n tweeën en komen ze wat meer gespreid, dan kan je wat meer kletsen. <u>En eigenlijk dat welbevinden gesprek is het fijnst,</u> want dan kun je er rustig voor zitten. Dan heb je de beste communicatie wat dat betreft.	
---------------------------------	---	---	--	--

	<u>voeren. Dat ze de tijd nemen, vooral dat.</u> Dat ze gewoon even de tijd nemen. Nee, maar dat de kinderen ook kunnen wennen van oké, even kletsen, dan dit. Een vast ritme. Daarna gaan we zwaaien. Dan is het goed, dat ze merken dat er geen haast bij is.			
Vraag 3: Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek, jij of de ouder? Waarom: We willen weten wie er meestal het initiatief neemt tot een gesprek.	<u>Vaak wel. Vaak ga je er al op af</u> en vraag je bijvoorbeeld of ze een goed weekend hebben gehad, of ze goed geslapen hebben, of alles goed gaat. <i>'s Middags tijdens de overdracht:</i> Dan ben ik vaak, ik ben meestal vroeg. Soms komen de eerste al vroeg, een paar ouders. Maar meestal komen de meeste ouders pas na vijf uur en dan	<u>Soms ook.</u>	<u>Dat is echt weer per ouder verschillend, ja. Ik denk dat ik het redelijk vaak doe,</u> dat moeten jullie ook opgevallen zijn, en uhm, vooral omdat wij wat ouders hebben met vrij jonge kindjes hoef ik het initiatief niet te nemen, die vraagt gewoon hoe het was en dan kan je lekker kletsen. Meestal probeer ik wel goedemorgen te zeggen en dan uit te lokken door te	Twee respondenten geven aan dat het vanuit beide kanten komt, dus dat het verschillend is. Een van deze twee respondenten benoemd wel dat ze denkt dat zij vaker het initiatief neemt. De derde geeft aan dat zij meestal op de ouder af gaat, maar dat dit in de middag wel anders is, omdat ouders dan vaak eerst hun kind begroeten.

	ben ik al klaar. <u>Meestal begroet de ouder eerst het kind, en dan vertel ik wat we hebben gedaan.</u> Dan betrek je het kind erbij, zodat zij het zelf ook kunnen vertellen. Ja, ja.		vragen hoe ze hebben geslapen, hoe was het weekend, hoe gaat het met hem, gisteren ziek of wat dan ook. Je probeert altijd wel een vraag te stellen waarop ze moeten antwoorden.	
Vraag 4: Hoe belangrijk vind jij de ouders in de overdracht? Waarom: We willen weten hoe belangrijk de pedagogisch medewerkers ouders vinden in de overdracht.	<u>Ja, best wel.</u>		<u>en heel belangrijke plek.</u>	Twee van de drie respondenten hebben deze vraag beantwoord. Beide geven aan dat de ouders zeer belangrijk zijn in de overdracht.
Vraag 5: Wat vind je daar belangrijk aan? Waarom: We willen weten wat	Sommige willen naar huis toe, die ben je wat aan het vertellen met het kind. En die ouder is al thuis bezig met het koken met z'n gedachten.		<u>Van hun moet je horen hoe het met het kind is.</u> En als je dan een gesloten vraag stelt, van 'Heeft hij lekker geslapen?' 'Ja' bijvoorbeeld,	Twee van de drie respondenten hebben deze vraag beantwoord. Beide geven aan dat het soms lastig kan zijn door de drukte

de pedagogisch medewerkers belangrijk vinden aan de ouders tijdens de overdracht.	Ook als het kind enthousiast wilt vertellen, of je wilt zelf vertellen, je doet toch een hele hoop op een dag, en soms is het kind hulpje geweest wat heel belangrijk is voor het kind en soms wordt daar overheen gewalst. <u>En dan soms is het dan een soort overwinning als je ze wel weet te pakken, dat ze toch gaan luisteren en er wel de tijd voor nemen.</u> Dat probeer je dan wel voor elkaar te krijgen. Toch nog even wat tussendoor te gooien, 'Goh wat heb je gedaan? Was je trots?' en dan luisteren ze meestal wel. Door het enthousiasme van het kind dan. Ja, ja, even de tijd, even belangstelling tonen.		daarom probeer ik altijd te vragen '<u>Hoe ging het slapen vannacht?</u>', <u>dan moeten ze gelijk weer wat vertellen.</u> Dat probeer ik wel. Soms heb je daar te druk voor, zoals ik 's morgens, om te vragen, maar dat probeer ik wel.	in de groep, maar ook de drukte van ouders (haast). Beiden proberen ze de ouders wel zo ver te krijgen dat ze luisteren en er de tijd voor nemen.
---	---	--	--	--

Vraag 6: Hoelang duurt een gesprek gemiddeld tijdens de overdracht wanneer het kind wordt opgehaald? Waarom: We willen weten hoelang een gemiddeld overdrachts-gesprek duurt.	<u>Nou, meestal niet zo lang.</u> Soms wat langer, maar dat ligt ook aan het kind. Die kan soms heel lang vertellen. Dan krijg je daarover vragen van de ouders en daar ga je dan weer op in. <u>Meestal duurt het een paar minuutjes.</u> Soms blijven de ouders gewoon wat hangen, gewoon om te kijken, lekker rustig. Of wilt het kind nog een tekening laten zien. Of ze willen nog wat vragen, dan kunnen ze gewoon komen. Ja, een paar minuutjes, ja. Het is hier nooit zo lang moet ik zeggen. <i>Ben je hier tevreden mee:</i> Als ik mijn verhaal maar heb verteld, dan is het ook goed. <u>Beter een paar minuten, dat je kan vertellen dat het kind trots was, dan dat je 5 tot 10</u>		<u>Al gauw tussen de 5 a 10 minuten denk ik.</u> En dan zal je met de een gauw 10 minuten en met de ander 2 minuten, maar gemiddeld 5 a 10. Met de een praat je gewoon makkelijker dan met de ander en het ligt eraan wat er die dag gebeurt is. Je hebt natuurlijk ook met veel dingen te maken. <u>Dus ja, gemiddeld denk ik 5 minuten,</u> soms wel wat korter. Soms komen er ook wel weer 10 minuten. <i>Ben je hier tevreden mee:</i> <u>Op zich vind ik het wel prettig qua tijd, maar het ligt eraan hoe laat ouders komen.</u> Dat betekent dat stel dat ze, ik heb ook weleens dat je tot half 7 werkt en je hebt om 1815 nog meerdere kinderen,	Twee van de drie respondenten hebben deze vraag beantwoord. Beiden geven aan dat het een paar minuten duurt, maar respondent 3 is hier concreter in; het duurt 5 a 10 minuten. Beiden zijn ze tevreden met de duur van de overdracht. Een verschil is: - De een geeft aan dat ze tevreden is als er van beide kanten informatie is gegeven, of dit nu kort of lang duurt; - De ander geeft aan dat het eraan ligt hoe laat de ouder komt. Als ze op het laatste moment komen en nog een uitgebreide overdracht willen van 10 minuten, dan is dat lastig.
--	---	--	---	--

	<u>minuten hebt en dat er niet veel te vertellen valt, of dat je een beetje erbij staat met de hoop dat de ouder weggaat, zodat jij weer door kan met de kinderen.</u> Ja dat het van beide kanten is van 'Ja het is goed', <u>dus als je van beide kanten informatie hebt gegeven en gekregen en het kind er tussen door kon.</u> Dan denk ik 'Ja het is goed'.		zo'n 5, en je staat in je eentje, dan is het lastig met ouders die nog een hele uitgebreide overdracht willen. Dan moet ik hem wel wat korter houden. Dan geef ik de punten door die ik door moet geven, voor eventueel andere kindjes, dan probeer ik hem wel wat korter. Dat heeft er wel mee te maken. Maar tussen 5 en 6 komen er heel veel ouders, dan is het tussen de 5 a 10 minuten prima.	
Vraag 7: Hoe ga je ermee om als er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen? Waarom: we willen weten hoe	Ja dat heb ik weleens gehad. <u>Dat is lastig.</u> Daar hebben wij cursussen voor gehad. <u>Dus gewoon even laten zien dat je ze gezien hebt, benoemen, ik ben even bezig.</u> De een die heeft haast, dan zeg ik nog 'Alles goed?!' en de ander	Weet je wat ook een lastig dingetje is, dat heb ik altijd op een bepaalde dag van de week, dat er drie/vier ouders binnen komen. Dat is altijd op dinsdag. Rond de klok van 6, wanneer ik eigenlijk naar huis toe mag	<u>'s Morgens probeer ik eigenlijk altijd wel te zeggen dat je ze gezien hebt.</u> Bijvoorbeeld '<u>goedemorgen</u>' of een <u>blik, even oogcontact maken.</u> Ik probeer wel altijd eerst oogcontact te maken, of goedemorgen. Soms is dat	Alle drie de respondenten geven aan dat dit een lastig iets is. Zij geven alle drie aan dat zij de ouders in ieder geval laten weten dat ze hun hebben gezien door het te benoemen. Twee geven ook aan dat ze dit doen door

de pedagogisch medewerkers handelen als er meerdere ouders tegelijk hun kind op komen halen.	die blijft gewoon even wachten. Ja. Weet je 's morgens is dit ook. Bij mij om acht uur heb ik er al heel veel en dan is het eigenlijk hetzelfde. Laten zien dat ik ze heb gezien, of ik kom er zo aan, maar wel dat je ze gezien hebt. En dat gaat goed. Dan wachten ze. Of als ze snel weg moeten, dan zeggen ze meestal nog: 'Ik moet weg N., maar alles is goed', dan is het ook goed.	maar dan blijf ik wel gewoon. <u>Dan is de kunst om bij de een te beginnen en dan tegen die andere twee te zeggen dat je er zo aan komt.</u> Dan blijf je soms bij die tweede net iets te lang hangen, waardoor die derde zoiets heeft van: 'Alles goed gegaan? Sorry dat ik even tussendoor zit hoor, maar dan ga ik vast met mijn kind'. Dan bied ik nog mijn excuses aan, maar dan gaat die alsnog. Die derde persoon is vaak iemand die vraagt of alles goed is gegaan, prima, doe. Dan denk ik heel even dat ik eigenlijk naar die derde ook toe had willen gaan, maar dan denk ik 'nee, het is goed zo'.	wel moeilijk als je net in een gesprek zit. Maar dan probeer ik het vaak met oogcontact dat ik ze wel heb gezien. Maar als je met z'n tweeën bent is dat makkelijker. <u>Ik probeer andere ouders toch wel even een knikje of oogcontact.</u> Meestal zeg ik wel <u>goedemorgen, en ook de naam van het kindje.</u> Dan weten ze in ieder geval dat ze gezien zijn.	non-verbale communicatie, bijvoorbeeld door oogcontact te maken.
--	---	--	---	--

Vraag 8: Wat wordt er allemaal besproken tijdens een overdrachts-gesprek bij het ophalen van de kinderen? Waarom: we willen weten wat er allemaal besproken wordt tijdens een overdrachts-gesprek.	<u>Wat ze allemaal hebben gedaan. Was hij/zij lief</u>, dat vragen ze meestal ook. Niet stout geweest (lacht), soms zijn ze thuis heerlijk aan het peuter-puberen en hier valt het vaak wel mee. Dan vragen de ouders nog of het vandaag te doen was en dan praten ze vaak wel over het gedrag. Dan koppel je het vaak wel aan het positieve. <u>Soms heb je ook een dag met een kind dat echt niet gezellig was, dat wil je dan wel graag benoemen</u>, bijvoorbeeld hoe zij er thuis mee om gaan en hoe hij thuis is. Dat bespreken we wel. Er zitten wel wat pittige kinderen tussen, dus af en toe is dat nodig.	Mijn collega is om 5 uur weg, ik heb dan nog wel de grootste groep. Ik sluit ook meestal af. <u>Ik vertel een beetje de rode draad, dat is het gebeuren rondom Puk</u>, die pop voor de taalontwikkeling. Dus bijvoorbeeld een nieuw thema van Puk, daar hebben we dat en dat mee gedaan. Dat vinden ouders vaak heel leuk. <u>En dan vinden ze het vaak heel erg leuk om te horen hoe het kind daar op gereageerd heeft of wat hij daarin gedaan heeft. Maar ook of het kind zichzelf goed voelde</u>. Zo niet, dan waarom wij denken dat het niet zo was. En of het leuk heeft samen gespeeld, of	Uhm. <u>Je hebt het gewoon even over de dag, of er bijzonderheden zijn voorgevallen. Vaak heb je toch wel richting eten en slapen</u>, dat je daar wat bijzonderheden zijn opgevallen. Of ze juist lekker naar buiten gingen, <u>of dat je iets bijzonders in de ontwikkeling is opgevallen. Er is altijd wel iets en dat benoem je gewoon</u>. En ik begin vaak wel het was een goede dag, een gezellige, een leuke dag. En dan komt er altijd wel ergens iets naar boven, van er valt op een dag altijd wel iets aan het kind op.	Alle drie de respondenten geven aan dat ze het hebben over de dag, de rode draad hiervan. Verschillen zijn dat de een meer vertelt dan de ander: - Respondent 1: Zij vertelt over de dag, of het kind lief was en als dit niet het geval was, dan benoemd zij dat en dan overlegt ze over de aanpak. - Respondent 2: De rode draad van de dag rondom Puk, hoe de kinderen hier mee om gingen en of het kind zich goed voelde. - Respondent 3: Over de dag, of er bijzonderheden waren en iets wat je is opgevallen die dag.
--	---	--	--	--

		dat ze zichzelf wel goed vermaakt hebben.		
Vraag 9: Wordt er naast een gebeurtenis van die dag ook een ontwikkeling van het kind waaraan is gewerkt of waarin het een stapje vooruit is gegaan specifiek benoemd? Waarom: We willen weten of er naast een gebeurtenis van die dag ook wordt verteld over de ontwikkeling van het kind en of dit ook specifiek	<u>Naar aanleiding van werkjes.</u> We laten het zien, het kind is meestal heel enthousiast. Vooral als ze net van beneden naar boven komen. We doen heel veel in de kring, qua activiteiten, ook wat betreft kleuren. Ze vinden op dit moment de letters heel erg leuk, dus daar zijn we ook mee bezig. Dan hoor je bijvoorbeeld dat ze thuis ook alleen maar met letters bezig is. Dat is heel wisselend. Met tellen bijvoorbeeld, het voorbereidend rekenen, heel hoog bouwen, passen en meten, dus soms benoem ik het wel. Maar dat is af en toe dat ik bijvoorbeeld het voorbereidend rekenen er in	<u>Heel vaak wel in de woorden die je gebruikt hebt. Maar het zou wel mooi zijn als je het over communicatie hebt, dat je het kan verbreden door bijvoorbeeld ook te praten over de motorische ontwikkeling, de rekenprikkel horen er ook bij.</u> Dat kan je wat meer benoemen. En dan heb je ook nog de sociaal-emotionele kant. Dat is natuurlijk ook taal. Heel vaak zie je wel dat met name de taalkant alleen benoemd wordt, en ook wel het sociale stukje, omdat je dan ziet: ooh wat leuk, ze hebben samen iets lekkers	<u>Meer met voorbeelden.</u> Ik denk wel dat als je tegen ouders zegt: 'De sociaal-emotionele ontwikkeling is met sprongen vooruit gegaan', dat ze dan denken van 'Wat?!'. Meer met voorbeelden, ik geef veel met voorbeelden aan. Bijvoorbeeld: 'Vandaag deed hij dit', of 'Hij kan nu ineens dat', of B. die nog niet eens anderhalf is en al het trapje van de glijbaan op kan. Dan zeg ik niet: 'Zijn motorische ontwikkeling is zo goed, want hij kan al dat trapje op klimmen', dan zeg ik 'Goh, hij kan al van de glijbaan af. Hij kan erop klimmen en eraf'. Je benoemt het met	De antwoorden op deze vraag zijn erg verschillend. - Respondent 1: Benoemd het naar aanleiding van werkjes. Meestal geeft ze wel aan als ze voorbereidend bezig zijn voor school. Ze benoemd ontwikkelingen af en toe. - Respondent 2: Heel vaak wel in de woorden die ze gebruikt heeft. Zij geeft aan dat het mooi zou zijn om dit uit te breiden met meerdere ontwikkelingen, zoals de rekenprikkel en de motorische ontwikkeling. Echter gebeurt dit voornamelijk door de mentor tijdens de welbevindengesprekken.

benoemd wordt.	gooi. <u>Meestal wel dat als je zegt dat je voorbereidend bezig bent voor school</u>, dat ze dan meer oppakken, dan wanneer je zegt dat hij een mooie toren heeft gebouwd. Maar als je benoemd dat dit al goed is, want dat is echt al voor de kleuterschool, sorteren en groepjes maken. Dan zie je ze wel van 'Oh', dat het iets meer binnenkomt. <u>Ik moet zeggen dat ik het af en toe wel benoem, maar niet altijd</u>. Nee, nee eigenlijk is het voor ons gewoon dat we daar heel de dag mee door werken. Maar ze vinden het wel leuk als je naar de kinderen al benoemd dat ze dat op school al kunnen, dat ga je	klaargemaakt. Maar inderdaad, we zouden het ook wat kunnen verbreden door te zeggen dat je ook hebt gezien dat er een beker bij was en bestek en dat ze met de beker een bepaalde symmetrie zochten, gingen sorteren. Dit is het begin van rekenen. Dat zie je heel vaak dat ze van die rijtjes maken of gaan stapelen. Dit wordt minder benoemd dan het sociale of de woordjes die we besproken hebben. Ja, en de rekenprikkel en de motorische wordt vaak wel wat minder benoemd. Ja vooral zeg maar de thema's en wat we gewoon letterlijk gedaan hebben, zelfs over het verhaal wat	voorbeelden.	- Respondent 3: Geeft dit meer met voorbeelden aan, benoemt niet letterlijk de ontwikkeling.
----------------	--	--	---------------------	---

	ook op school doen.	we gelezen hebben, inhoudelijk. Kinderen gaan daar thuis namelijk over vertellen en dan weten ouders waar het vandaan komt. Maar niet nog eens per kind. <u>Dat gebeurt eigenlijk meer door de mentor, dat komt dan meer naar voren tijdens de welbevinden gesprekken.</u>		
Vraag 10: Hoe ga je er mee om als er een lastige of complexe situatie heeft plaatsgevonden in de groep met een van de kinderen? Wanneer vertel je dit aan ouders?	<u>Als het echt specifiek is, dan neem je ze even apart.</u> Maar dit hoort bij de leeftijd. Ze gaan ook naar school. Ze zijn én op school aan het wennen, en ze zijn hier nog. Ze zijn al groot, dus eigenlijk willen ze hier dan niet meer zijn en kunnen dan dwars zitten. Je merkt wel dat ze een plekje gaan krijgen. Van	Goeie vraag. Als een kind bijvoorbeeld een tand door de lip valt, en je behandelt dat dan met een koud washandje of met een beetje suiker, dan schijnt het wondje dicht te trekken, dan is het nog niet echt reden om ouders te bellen. <u>Maar ik heb ook weleens mee gemaakt dat het</u>	Ligt eraan wat het is. <u>Het zijn meestal dingetjes die gewoon in de groep kunnen, mits er niet te veel ouders staan.</u> Als het echt lastig is en er staan nog drie ouders en ik heb door dat ze luisteren, dat zie je vaak ook wel. Soms staan er ouders, en dan zie je ze dat echt gewoon doen, dat ze echt gewoon af staan te	Alle drie de respondenten geven aan dat zij het meeste gewoon in de groep vertellen. Redenen die er gegeven worden om een ouder apart te nemen zijn: 1. Als het gedrag toch wat moeilijk is; 2. Als er een welbevinden wordt gemaakt; 3. Als er teveel ouders in de

Waarom: We willen weten hoe de pedagogisch medewerkers omgaan met een lastige situatie en wanneer ze dit aan ouders vertellen.	ik ben de grootste en naar af en toe naar andere een grote mond. Dat benoem ik dan wel. En dan overleg je hoe gaan jullie hiermee om, wat doe je thuis, wat doe je hier? Soms zijn het wat lastige situaties. <i>In wat voor een situatie bespreek je het met de ouders ergens apart?: <u>Als het gedrag bijvoorbeeld toch wat moeilijker is, of als ik een welbevinden maak.</u></i> Dan kunnen we even rustig zitten. Dan maak ik een welbevinden en dan nemen we even tijd. Hebben we het pas gehad? Dat kan natuurlijk ook. Dat er dingen uitkomen bij het welbevinden. Dan nemen we wat eerder een gesprekje, van 'Goh hoe	<u>behoorlijk open kan liggen door een val</u>, of dat een kind kei hard tegen een tafel aan liep en een scheurwondje had boven het oog, dat bloed behoorlijk. Vaak is het in het gezicht dat de kinderen wondjes krijgen. <u>Als het in die mate erg is dan bellen we de ouders en dan overleggen we 'Oke, kunnen jullie zelf met het kind naar de huisarts', als het kind naar de huisarts toe moet, 'of zullen wij dat dan doen?'</u>. Maar we overleggen altijd. Dat moet inderdaad eerst naar de ouders toe als wij iets zien. We hebben het er vaak wel al met een collega over. <u>Maar wat je altijd mag</u>	luisteren, <u>dan zeg ik kom maar even mee.</u>	groep zijn die mee luisteren; 4. Als de pedagogisch medewerker denkt dat het aparte aandacht nodig heeft. Ook wordt er een verschil gemaakt in situaties waarin de ouder gebeld moet worden door respondent 2. Zij geeft aan dat je de ouder belt wanneer het kind naar de huisarts toe moet, dit is iets wat je <i>altijd</i> overlegt.
--	---	---	--	---

	gaat dit/dat thuis. Meestal ben je wel heel open en kom je er toch wel tussendoor. Bijvoorbeeld even op de gang. Je doet het niet waar het kind bij staat.	<u>benoemen is zeg maar de feiten die er zijn.</u> 'Uw kind gooit heel veel, 'Uw kind slaat heel veel', 'We zien dat uw kind zich heel moeilijk kan concentreren' of 'Heel moeilijk kan stil zitten'. <u>En dan mogen we het altijd benoemen, en we mogen ook uitspreken dat we ons zorgen maken.</u> Daarbij komt ook vaak dat we het observatie instrument weer gaan gebruiken, het boekje welbevinden, en dat kunnen we de ouders dan ook even tussendoor laten lezen. Daaraan gekoppeld kan er een zorggesprek plaatsvinden. In eerste instantie geef je het aan in de groep, waar andere		
--	---	---	--	--

		ouders bij zijn en andere kinderen om heen rennen. Zo begint het inderdaad. <u>En als wij bedenken dat het wel even aparte aandacht nodig heeft, bespreken we het in een apart gesprek in de spreekkamer.</u>		
Vraag 11: Wanneer ben je inhoudelijk gezien (on)tevreden over een overdrachtsgesprek? Waarom: We willen weten wanneer pedagogisch medewerkers inhoudelijk gezien tevreden	Als je eigenlijk denkt van aah daar moet ik het over hebben en dat ouders denken van naah, is wel goed zo. Dat wij er eigenlijk meer aandacht aan willen besteden, en dat je daar rustig het gesprek in gaat. En dat ouders dan komen met 'Aah ja dat had ik ook' of 'Dat had mijn man ook'. Dat het gewoon wordt afgedaan. Daar zijn we wel met z'n drietjes boven mee bezig, overleggen met elkaar. En anders komt het gewoon		<u>Ik ben tevreden als ik ook echt wat heb verteld.</u> Want het gaat over de ochtend of de middag? <u>Nou vooral de middag als ik ook wat over de dag heb kunnen vertellen.</u> <u>Ik ben minder tevreden als ik met een ouder bezig binnen ben, en L. of M. met een andere ouder en er komt een derde ouder binnen die ik eigenlijk aandacht wil geven, maar het lukt even niet en die ouder is net niet geduldig</u>	Twee van de drie respondenten hebben deze vraag beantwoord. Respondent 1 geeft aan wanneer zij niet tevreden is, namelijk wanneer zij eigenlijk ergens meer aandacht aan had willen besteden, maar de ouder daar niet op in gaat of het af doet alsof het niks is. Respondent 3 geeft aan dat zij tevreden is als zij ook daadwerkelijk iets heeft kunnen vertellen en dat zij minder tevreden is als een

zijn over een overdrachts-gesprek.	een keertje terug. Of via een gesprekje, of welbevinden, dan wel specifiek benoemen.		<u>genoeg</u> . Zij vindt het waarschijnlijk niet erg, hij of zij, maar ik ben dan niet tevreden. Ik denk van ik had eigenlijk even met je willen praten. Op dat moment zeg je wel 'Ja het is goed gegaan', en dan gaan ze en dan denk ik 'Jammer!'. <u>Dan ben ik iets minder tevreden. Ontevreden niet.</u>	ouder geen overdracht heeft kunnen krijgen door drukte.
Vraag 12: Heb je training gehad over hoe je het beste kunt communiceren met ouders? Waarom: We willen weten of ze trainingen hebben gehad over de communicatie	<u>Ja</u> . Dit was dan volgens mij vier dagen van Spectrum. <u>Oudercommunicatie. Over de overdracht. Dus wat vertel je, wat is belangrijk, wat wil je mee geven? Hoe kan je dit doen, moeilijke situaties, zoals ouders die niet luisteren, hoe ga je daar mee om?</u> En het laten zien dat je ze binnen ziet komen, dat je de ouders ziet, dat je	<u>Een aantal mensen zijn ook wel getraind in de communicatie met ouders</u> , er is ooit een keer een training over geweest. Daarin hebben we veel geleerd, bijvoorbeeld <u>dat je dingen altijd eerlijk mag benoemen naar ouders, hoe moeilijk dat soms ook is. Ja, over communicatie met ouders, letterlijk zo.</u>	Ja, maar hoe heet hij ook al weer? Misschien dat I. het weet. Doet er verder niet toe. <u>We hebben in ieder geval een training gehad van drie dagen, drie weken iedere week een dag.</u> De eerste keer was het vooral onderling, zo'n training is altijd heel fijn om situaties te bespreken met collega's. Wat voor training je ook hebt, je	Alle drie de respondenten hebben een training gevolgd over oudercommunicatie. De dingen die zij daar geleerd hebben, komen grotendeels overeen. Namelijk wat je wilt vertellen tijdens een overdracht, hoe je om gaat met moeilijke situaties en dat je er echt mag staan. Alle drie de respondenten geven aan dat zij nog steeds

met ouders.	de kinderen die dag gezien hebt. Heel breed, met rollen spellen. Ik heb er wel, ja, we zijn er zo die vier dagen zo intensief mee bezig geweest, dat ik me er wel bewust van ben. Ook in vergaderingen is het in die periode veel terug gekomen. Daar leer je wel en dat blijft dan ook hangen. Het is dus heel belangrijk dat als er een ouder komt, dat je even goedemorgen zegt, even er naartoe lopen, even het kind gezien hebben, dat is wel blijven hangen.	Want soms kun je je laten overrompelen. Zeker als je in een achterstandswijk werkt. Ik heb dat regelmatig mee gemaakt dat je een ontzettend grote mond krijgt van een vader en dat hebben wij gehoord dat je dat niet altijd hoeft te accepteren. Je mag dan gewoon zeggen: 'Met alle respect voor u, ik accepteer het niet dat u zo tegen mij tekeer gaat'. Ik heb dat vaak zat mee gemaakt, dan ben je zo overdonderd. Daar heb ik dan echt last van. Ik heb mezelf er echt in getraind. Ik heb altijd geprobeerd, de afgelopen jaren, ik zit al 23 jaar in het vak, om dat altijd te doen.	komt altijd met collega's op situaties. En de tweede keer kwam er een actrice bij die echt rollenspellen met je ging doen. Dat was wel heel erg leuk. Dan kan je ook merken dat je zelf groeit in dat soort dingen. Want volgens mij is dat al 6 a 7 jaar geleden. En sinds die tijd sta ik weer wat steviger in mijn schoenen. Ze speelde een vader die dichterbij kwam. Daar heb ik zoveel van geleerd. Dat vond ik zo leerzaam. Je stem krachtiger houden, niet gaan piepen. Het was echt een eyeopener, Echt een leuke training. De derde dag, dat weet ik ook nog wel, toen hadden we moeilijke gesprekken oefenen. En dat is ook pittig hoor. Hier doe ik	aspecten uit de training toepassen in hun dagelijks handelen.
-------------	--	---	--	--

		<u>Je houding he.</u> Dat zat er ook in. Rechttop, iemand aankijken. En dat je er ook echt mag staan, niet zo'n houding van ik zeg maar even wat: 'De groeten, ik heb er eigenlijk geen zin in'. Je hele houding is natuurlijk ook belangrijk. Ouders voelen echt wel of het gemeend is.	dat af en toe ook wel.	
Vraag 13: Wat heb je nodig om je daarin verder te ontwikkelen? Waarom: We willen weten wat pedagogisch medewerkers nodig hebben om zich nog verder te ontwikkelen in	<u>Dat is meer persoonlijk.</u> Ik ben wat dat betreft wat meer verlegen, dan wat <u>spontaner naar ouders.</u> Dat zit ook niet in mij. Dus ik probeer dat wat ik doe, ook goed te doen. Maar voor mezelf heb ik wel altijd op een rijtje wat ik wil brengen, vragen of vertellen. Ik ben er wel heel bewust mee.	<u>Je hebt nu die VVE ontwikkeling.</u> We hebben een aantal VVE-leidsters op het kinderdagverblijf, dat zijn er vier. Die moeten hier ook meestal zijn, omdat er vier groepen open zijn, er moet een VVE-leidster per groep zijn. Er is deze leidsters ook gevraagd een taaltoets te doen. Dit moet,	<u>Tijd.</u> Ja, dat je gewoon, dat merk je ook met overdrachten al. Als je gelijk met z'n tweeën zou staan, dan heb je meer tijd. <u>Gedurende de dag merk je soms ook dat je tijd tekort komt voor van alles.</u> Soms wel, soms zit het ook denk ik in mijn hoofd. Dat ik denk ik moet dit dit en dat	De antwoorden van de drie respondenten lopen erg uiteen. Twee van de drie respondenten zouden graag verbreding willen in het werk, zo wil de een zich verder verdiepen in alle werkzaamheden rondom de VVE, daar wil zij meer trainingen en cursussen in volgen. Voor haar geeft dat

de communicatie met ouders.		anders kan je geen VVE-leidster zijn, dat is heel simpel. Dat was voor ons dus een cursus Nederlands, met het kofschip erin. Maar je kan je voorstellen dat het ook wel moet, want als je een kindje hebt met een taalprobleem of een gedragsprobleem, dan moet je wel een fatsoenlijk verslag kunnen schrijven en je moet wel een fatsoenlijk gesprek kunnen voeren. Dus ik zou me best verder willen ontwikkelen in het VVE gebeuren. Het maakt het werk heel professioneel en ook wel leuker. <u>Want als je via een bepaald systeem werkt, volgens een bepaald programma, dan kan je die dag zo mooi</u>	nog, dat ik dingen ook los moet laten. Dat is mijn valkuil altijd, dat ik gewoon lekker bij de kinderen moet gaan zitten. Daarnaast doe ik ook nog wat andere dingen. Dat probeer ik goed gescheiden te houden, gaat goed, maar soms denk ik wel van 'ooooh...'. Dan voel ik me daar verantwoordelijk voor en daar verantwoordelijk voor, maar ik heb ook nog de kinderen. Dan moet ik even zeggen dat ik er nu voor de kinderen ben, straks de rest. Wat ik zelf wil, niet zozeer in de communicatie met ouders, <u>maar ik zou in de toekomst ook wel richting TC'er willen, teamcoördinator.</u> Een stukje buiten de groep, maar ik vind de groep nog wel heel erg	meer structuur en invulling in het werk. De ander is momenteel bezig als auditor en aandachtsfunctionaris en wilt uiteindelijk ook graag teamcoördinator worden in de toekomst. Op persoonlijk vlak wilt zij zich ontwikkelen in haar tijdsmanagement. De laatste respondent heeft een persoonlijk iets waar zij aan wilt werken en dat is dat zij minder verlegen wilt zijn.
-----------------------------	--	--	---	--

		<u>invullen. Daar hou ik wel van.</u> Het geeft een bepaalde structuur, hoort ook bij Puk. Ga je dus ook heel bewust over nadenken. Het is best heel breed. Die structuur wordt wat overzichtelijker en inhoudelijk wordt het wat beter. <u>Je kan er meer uithalen, uit onszelf maar ook uit de kinderen.</u> Of misschien dat er een andere training komt die daar bij hoort, dan sta ik als eerste vooraan om een eventuele volgende cursus te volgen.	leuk. En naja, een teamcoördinator werkt deels op de groep, deels op kantoor. Dus dat lijkt me heel erg leuk. <u>Ik ben nu als aandachtsfunctionaris bezig, dat ga ik worden. Ik was al een keer auditor,</u> dat ken je wel denk ik? Dat ben ik ook geworden binnen SKAR. Op andere locaties kan je dingen vragen, kijken hoe het daar gaat.	
Vraag 14: Hoe zou, volgens jou, de perfecte overdracht er uit	<u>Het zou perfect zijn als er om de vijf minuten een ouder zou komen, dat je vijf minuten hebt per ouder en kind en dat</u>	<u>Meer digitaal.</u> Want soms, dat blijft, je ziet een knutselwerkje van je kind, en dan vraagt een andere	<u>De perfecte overdracht is dat je de tijd hebt, dat er een groepshulp zou zijn die koffie en thee altijd klaar heeft</u>	Twee van de drie respondenten zien in de perfecte overdracht dat er voldoende ouder is. Verschil:

zien tijdens het halen van de kinderen? Waarom: We willen weten hoe volgens de pedagogisch medewerkers de perfecte overdracht eruit zou zien.	<u>dan de volgende komt.</u> Maar in de praktijk is dat niet zo. Dan wordt vaak alles tegelijk opgehaald. Dat is wel, dat alles vaak tegelijk komt. Maar dat is heel erg lastig te voorkomen. <u>Dat je alles kwijt kan wat je kwijt wilt, dat het een open communicatie is.</u> Ook van ouders. Je merkt dat ze soms zo gesloten zijn. Dat je open verhoudingen hebt, dat ze je vertrouwen, dat ze je dingetjes kunnen vertellen. En als er wat gebeurd, dan denk ik 'Ooh wat lekker, dat ze dit aan je kwijt kunnen'.	ouder: heeft mijn kind niet geknutseld? Nee uw kind heeft heel leuk bij de Puk tafel gespeeld waar de spulletjes liggen die bij het thema horen. Dit is geen plakwerkje dat ik op kan hangen, het zou dus leuk zijn als je daar een foto van kan maken. <u>Er komt ook trouwens een programma voor, dat je de foto er even in kan zetten, dat je hem naar de juiste ouders kan sturen.</u> Dit is in ontwikkeling. Maar dit sluit precies aan bij wat ik zou willen laten zien.	<u>staan en dat je kan zeggen dat je met ouders een kopje koffie kan drinken en vragen hoe gaat het nu? Dat hoeft niet lang te duren, 10 minuutjes of zo, even tot rust komen en even in de overdracht wat vertellen.</u> <u>Eigenlijk wat je in het welbevinden doet in het klein.</u> Daar kan je dan een half uur zitten met koffie en zo. Maar ik merk soms dat je in die welbevinden zoveel te kletsen hebt, dat ik op een gegeven moment denk: 'Oooh ik mag niet langer dan een half uur zitten', maar dan kan je zo een half uur vol kletsen. En dat zou fijner zijn als je dat regelmatig zou hebben. <u>Als je nou met z'n tweeën</u>	- De een wilt dat er om de 5 minuten een nieuwe ouder komt; - De ander wilt dat er koffie en thee klaar staat en zij ongeveer 10 minuten per ouder heeft, eigenlijk een mini welbevinden gesprek. Ook zou zij graag altijd met z'n tweeën staan op de groep. De derde respondent heeft een heel ander idee van de perfecte overdracht, namelijk meer digitaal.
--	---	--	--	---

			<u>zou zijn, dan kan je het nog opdelen.</u> Ja, dat ben je ook vaak wel, alleen op het begin en het eind niet. Zeg maar het laatste half uur niet, maar dan heb je wel ook kinderen de andere kant op. Maar soms komen ze van boven al om kwart voor 6 naar beneden. Dan ben je wel met z'n tweeën, maar dan zijn ook de kinderen van haar erbij. Dus dat is ook bijna geen doen.	
Vraag 15: Denk je dat deze ideeën van de perfecte overdracht realistisch zijn? Waarom: We willen weten of de pedagogisch	<u>Maar in de praktijk is dat niet zo. Dat is wel, dat alles vaak tegelijk komt. Maar dat is heel erg lastig te voorkomen.</u>	<u>Er komt ook trouwens een programma voor, dat je de foto er even in kan zetten, dat je hem naar de juiste ouders kan sturen.</u>	Maar echt realistisch dat je daar voor elke ouder, naja 12 kinderen, elke ouder? Dan zou je daar 10 minuten is twee uur, dat zou wel erg lang zijn. <u>Het is niet haalbaar, maar zou wel mooi zijn.</u>	Twee van de drie ideeën over de perfecte overdracht zijn volgens de respondenten niet realistisch.

medewerkers denken dat de perfecte overdracht realistisch is.				
Vraag 16: Naast het overdrachts-gesprek zijn er nog andere middelen van overdracht, zoals het krabbelboekje, de facebook-pagina en de nieuwsbrief. Hoe denk jij hierover? Waarom: We willen weten hoe de pedagogisch medewerkers denken over de andere	<u>Ik ben niet van de facebook, ik zit er ook niet veel op.</u> Maar ik ben er wel steeds <u>meer bewust mee.</u> Zoals van de week waren we bezig met het thema eetsmakelijk, we hadden berenbroodjes gemaakt, en met mijn telefoon had ik hier foto's van gemaakt die ik doorstuurde naar C.. Puk was vorige week jarig, en toen was een meisje heel de tafel aan het dekken voor het feest van Puk. Had ze zelf helemaal bedacht. Ik heb hier een foto van gemaakt en dit staat dan op facebook. Bij een ander	Ook een goeie vraag. <u>Nou wij hebben geleerd dat ook al schrijven ouders niet, en hoor je nooit een reactie of lees je nooit over het weekend, toch blijven schrijven.</u> Terwijl we het dan terug krijgen en dan he weer niks... <u>Dat is niet echt leuk.</u> Want hoe leuk is het om te lezen hoe leuk het kind het in het weekend heeft gehad? Ik zeg ook weleens 'Ooh ben je dit weekend bij opa en oma geweest, of bij ome Harrie, of ik zeg maar wat', en dan zie je ze kijken van hoe	<u>Uuh, de facebookpagina vind ik heel leuk, zolang ik hem maar niet hoeft te beheren, want zo handig ben ik daar niet in.</u> Ik vind het heel leuk, maar wel weer jammer wie er toestemming heeft gegeven. Dat is bij mij op de groep echt niet veel. Wil je foto's maken, moet je continu kijken wie staat er wel op, wie staat er niet op? Hoe gaan we dit doen? Et cetera. <u>Boekjes vind ik heel leuk, maar het kost heel veel tijd.</u> En daarom ben ik blij dat je maar een keer in de week vanaf een jaar, kleintjes doe	Over de facebookpagina geven twee van de respondenten hun mening. De ene respondent is niet zo van de facebook, maar probeert hier wel bewust mee te werken, bijvoorbeeld door foto's te maken van speciale momenten. De ander vind het erg leuk, zolang zij het maar niet zelf hoeft te beheren. Over het krabbelboekje zijn te meningen sterk verdeelt. Een respondent is hier zeer negatief over. De redenen zijn: - Het neemt veel tijd in

communicatie-middelen.	kinderdagverblijf deden wij veel met foto's maken en op de gang hangen per thema. <u>Ouders moeten toestemming geven ja, dus het is altijd even kijken wie wel en niet mag.</u> Nu is het dan met facebook. Voor mij is het dan niet zo zichtbaar, omdat ik geen facebook heb en af en toe dan print ik nog wel wat foto's uit en die hang ik dan op de groep bij een specifieke activiteit. En bij Minora deden we dit echt heel veel. Dit was met alle thema's, alle kinderen. Dan hebben ouders ook een beeld, dat is ook heel belangrijk. Je kan het wel vertellen, maar je merkt dat ouders wel enthousiaster worden als ze het ook	weet jij dat? En dat is zo leuk. Jammer voor de ouders en voor de kinderen die het niet doen. <u>We vinden wel dat ouders ze zelf mee moeten nemen, we gaan niet elke keer vragen 'Heb je het schriftje mee?'</u>. We vinden wel dat het de verantwoordelijkheid van ouders is. Als hij op het bureau ligt, dan wordt er altijd in geschreven, wij schrijven altijd. Wij doen dat trouw. Dit vind ik leuk, omdat het kort en krachtig is. Ja. Gewoon kort. Dan ga je ook, als je ziet hoeveel ruimte je hebt, ga je even nadenken aan de mooiste en belangrijkste dingen en dan een kort verhaal.	je wat vaker met de tijden die heel belangrijk zijn. <u>Maar ik vind het boekje heel leuk en ik vind het ook echt om wat te schrijven.</u> <u>Ik vind het wel belangrijk. We proberen regelmatig foto's in de digitale lijst te zetten.</u> Bijvoorbeeld met carnaval of met pasen. Dan nog weer kom je tijd te kort. Dan toch probeer ik tussendoor even het foto toestel te pakken en dan zet ik het op dat kaartje zodat het wordt gezien. <u>Het zou denk ik leuker zijn, want het is zo'n dingetje, als het zo'n groot scherm wordt.</u> Dan zien ze het veel beter. Echt een flink scherm. Dat is financieel even. Maar dan denk ik alsnog: het is een keer aanschaffen en daarna	beslag; - Weinig reacties van ouders in het boekje; - Mist het persoonlijke face to face contact. De andere twee respondenten zijn hier veel positiever over. Voor een van deze twee gelden wel een aantal voorwaarden, namelijk ook dat er enige reactie is van ouders, dan wel in het boekje, dan wel in de persoonlijke communicatie. Het initiatief voor het krabbelboekje ligt bij de ouders, wanneer zij het mee nemen, wordt er trouw in geschreven door de medewerkers. Allen vinden ze het leuk om foto's te maken van de
------------------------	---	--	--	---

	kunnen zien. <u>Uhm, ik vind het krabbelboekje zo'n ramp.</u> Heel veel ouders, vooral boven, als ze schrijven is het heel leuk, <u>maar ik mis dan wel het persoonlijke.</u> Als je ze ziet dan vraag je of ze een fijn weekend hebben en of alles goed is en dan lees je het boekje en dan staat er dat het zusje in het ziekenhuis heeft gelegen. Bij sommige ouders doet het af aan de face to face communicatie. <u>Sommige ouders schrijven er ook nooit in, echt nooit.</u> Maar wij zijn wel verplicht om er een keer per week in te schrijven. Je merkt wanneer ouders zelf ook schrijven, dat je veel meer opschrijft, omdat je meer reactie terug krijgt.		klaar, je doet er heel lang mee. Dat zou wel heel erg leuk zijn denk ik. De nieuwsbrief vind ik heel belangrijk, maar dat is I. haar pakkie aan. Ik vond het ook altijd heel leuk, we hebben het een tijd in mijn begin jaren hier, <u>dat we een soort van krantje hadden van ons uit, van de leidsters uit, de speeldoos babbeldoos.</u> Heel lang geleden. In het eerste jaar nog gedaan, daarna nog een keer geprobeerd op te pakken. Maar het vergt weer tijd en dat doe je gauw in je eigen tijd.	kinderen tijdens speciale gebeurtenissen. Een min punt hiervan is dat er weinig kinderen zijn toestemming hebben om op de foto te gaan. Twee extra ideeën voor overdrachtsvormen: 1. De digitale fotolijst in de gang groter maken; 2. Een krantje vanuit de medewerkers.
--	--	--	--	--

	Vooraf bij de jongere kinderen is het heel belangrijk, bijvoorbeeld als je weet dat ze naar de dierentuin zijn geweest, heb je apen gezien, dan kan je daar ook naar vragen. Dat benoem je wel, maar heel veel ouders denken dat het wel goed is zo. Ze willen dan wel dat we schrijven, voor het kind voor later. <u>We proberen dan kort te schrijven, maar je merkt al snel dat het vaak toch een heel verhaal wordt over wat het kind heeft gedaan en gezegd.</u> Soms vind ik het zonde van de tijd.			
--	--	--	--	--

Bijlage 16 – Observaties overdrachtmomenten

Datum: Dinsdag 29 maart 2016

Tijd: 07.30 – 09.15 uur

Activiteit: Overdracht 's ochtends

Groep: De Molletjes (flexgroep, 0-3 jaar)

Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's ochtends plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.)

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)

Tijdstip	Overdrachtmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
7.35	Er zijn al 2 kinderen op de groep Een baby huult, de andere kinderen spelen met haar met de knuffels. Deze baby komt maar 2 keer per maand. Blijft huilen tenzij ze op de arm van pmer is. papa zei dat alles goed was. Pmer gaat in het boekje kijken, hierin staan bijzonderheden. Dingen over de voeding, slaapritme van kind, speengebruik.
7.40	Baby heeft vorige week omgedraaid in de box en in bed, in de gaten houden. Hij vindt het lastig om op zijn buik te liggen. Baby heeft last van zijn buikje, gaat donderdag naar de osteophaat, dus blijft donderdag thuis. Drinktijden doorgegeven. Hij heeft nu een eigen slaapplekje op het kinderdagverblijf, dit vroeg moeder aan pmer. Moeder vindt het lastig afscheid nemen, pmer geeft aan dat dit normaal is, maar steeds makkelijker wordt.
7.47	Kindje heeft last van haar buik gehad vannacht, heeft een zetpil gehad. Broertje werd er wakker van, dus een beetje moe. Moeder blijft even met kinderen spelen.
7.49	Baby heeft moeten wennen aan verzetten van de klok, dus een beetje moe. Pmer vraagt of alles goed is met de baby. Moeder: ja alles is goed gegaan.

7.59	Baby komt binnen. Pmer vraagt wat er is gebeurt> wond op zijn gezicht. Vader: hij is over een drempeltje gevallen, heeft zich opgevangen. Pmer vraagt of hij last heeft van het uurtje zomertijd, vader: hij slaapt prima. Papa weer weg.
8.10	Vader komt binnen met kind. Vertelt over kind zijn oortje waar hij last van heeft. Is al bekend bij pmer, heeft hij al langer last van. Vertelt verder een beetje over het weekend. Geen bijzonderheden. Lastig te verstaan. Hebben het over de slaaptijden.
8.13	Meisje komt binnen met vader. Pmer vraagt naar hoe het weekend was. Vader vertelt dat mama in het ziekenhuis ligt. Pmer vraagt of het thuis dan allemaal lukt met papa en de kids. Papa vertelt dat zn ouders hem helpen en het verder wel goed gaat. Pmer zegt dat meisje altijd extra mag komen, vader maakt hier gebruik van. Vader wil verder niet veel vertellen, waarschijnlijk omdat ik erbij zat.
8.16	Papa komt binnen met baby. Het is haar laatste week hier. Vader vertelt dat ze aan het snotteren is. verder geen bijzonderheid.
8.17	Mama met kindje(meisje) komen binnen. Het gaat allemaal goed. Mama vertelt dat ze geen last heeft van het uur verschil.
8.37	Vader komt binnen met twee kinderen. Alles gaat goed, allebei beetje verkouden. Verder geen bijzonderheden.
8.49	Vader komt binnen met meisje, geen bijzonderheden. Mama was gister ziek, nu weer beter.
8.52	Vader komt binnen met kindje, meisje. Vader vertelt over hoe de nacht is gegaan en over de voeding.

Datum: Dinsdag 29 maart 2016

Tijd: 16.30 – 18.30 uur

Activiteit: Overdracht 's middags

Groep: De Molletjes

Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's middags plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.)

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het

pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)

Tijdstip	Overdrachtsmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
16.43	Moeder komt binnen. Kind is in een andere groep dus daar moet ze heen. Pmer vertelt kort hoe het is gegaan, het gaat steeds beter, kind komt maar eens per twee weken dus is altijd even wennen maar naarmate ze ouder wordt hoe beter het gaat. Ze probeert ook al te draaien in de box en kan haar aandacht goed op iets richten, dus weet zichzelf steeds beter bezig te houden. Pmer's verwachting is dat hoe ouder ze wordt hoe makkelijker het gaat. Pmer blijft wel zitten, loop niet naar ouder toe.
16.53	Vader komt binnen. Hebben het over moeder die in het ziekenhuis ligt. Kan dit niet goed verstaan, maar merk wel dat ze het over de kinderen hebben en over de situatie thuis. Vertelt over kind, dat ze speelgoed in de mond stopt. Komen er misschien nog kiezen door? Vertelt dat ze even een gesprekje met haar heeft gehad over dat ze niet alles in haar mond moet stoppen. Vraagt of dit thuis ook gebeurt. Vader herkent het wel.
17.17	Papa komt voor twee kinderen. pmer vertelt over temperatuur van meisje, kleine verhoging. Papa geeft aan snel weg te moeten. Pmer vertelt snel over de dag, over het eten en het slapen. Alles ging eigenlijk goed. Vertelt over jongetje die probeert te lopen. Komen vorderingen in, leuk om te horen!
17.21	Mama en papa komen twee kinderen ophalen. Jongetje nog even geslapen, maar kort. Laat de oudste zelf vertellen wat hij heeft gedaan. Helpt hem hierbij. Vertelt over jongste meisje, heeft twee keer geslapen. Maar niet meer gehoest. Moeder vertelt over thuis.
17.25	Mama komt binnen. Vraagt aan stagiaire of het goed ging. Ja, alleen zijn oor. Moeder heeft een afspraak voor vrijdag bij de huisarts, daar vertellen ze even over. Moeder vraagt of hij het goed heeft gedaan, stagiaire vertelt dat het goed ging, hij heeft even geslapen en gekleurd aan tafel. Krijg de indruk dat moeder ook niet heel veel wil vragen aan stagiaire. Pmer is op dat moment een kind aan het verschonen. Dan gaat moeder.
17.44	Vader komt binnen. Kindje ligt nog te slapen. Pmer gaat hem ophalen. Vader loopt even mee. Vertellen over het slapen, hoe dat gaat. Vertelt over zijn dag,

	heeft een flesje gehad en toen ging hij slapen. Verder ging alles goed.
17.55	Mama komt, vraagt meteen hoe kindje was vandaag. Gesprek gaat verder op de gang, kan het niet horen.
17.58	Papa komt kind halen. Kort gesprekje over een grappig momentje. Verder goede dag gehad. Hij heeft 1 keer geslapen.

Datum: maandag 4 april 2016

Tijd: 16.30 – 18.30 uur

Activiteit: Overdracht 's middags

Groep: De Molletjes

Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's ochtends plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.)

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)

Tijdstip	Overdrachtsmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
17.01	Mama komt kind ophalen. Pmer is in gesprek. Mama vraagt aan stagiaire hoe het ging. Die vertelt dat het goed ging. Mama wacht totdat pmer klaar is. Pmer vertelt dat hij heel erg knuffelig is, verteld waarmee ze hebben gespeeld. Vertelt dat hij erg lief is voor de kleine kinderen. vertelt ook over hoe ze met Puk hebben gewerkt vandaag, en dat dat goed werkte. Geeft mama ook nog een tip hierover mee.
17.03	Mama komt zoon ophalen. Ze wacht totdat pmer klaar is. pmer vertelt over zijn dag, dat hij heeft geslapen en een driftbuitje heeft gehad. Volgens mij was hij een beetje ziek.
17.09	Mama komt dochtertje halen. Eerst wat small talk over het weer. Vertelt over wat ze heeft gedaan vandaag. Buiten gespeeld, vertelt ook met wie ze heeft gespeeld en dat ze een rollenspel hebben gespeeld. Hoe dat verliep en welke rol zij aan nam. Hebben daar een tijdje over gepraat.

17.23	Mama komt dochtertje ophalen. Ze zingt heel veel vertelt pmer. Daar hebben ze het even over. Vertelt dat het spelen goed gaat.
17.45	Vader komt kindje ophalen. Pmer vertelt over de woordjes die hij vandaag heeft gezegd. Benoemd ook de vooruitgang die ze merkt in de woordjes die hij zegt.

Datum: Dinsdag 29 maart 2016

Tijd: 07.30 – 09.15 uur

Activiteit: Overdracht 's ochtends

Groep: De Duizendpootjes

Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's ochtends plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.)

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)

Tijdstip	Overdrachtmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
07.45	Meisje komt binnen met vader. Pmer vraagt hoe het thuis gaat met de verbouwing en hoe Pasen is geweest.
07.46	Meisje komt binnen met moeder en zus. Meisje begint te huilen. Moeder vertelt dat ze haar enkel heeft verstuikt gisteren en dat ze er flink last van heeft. De dokter moet nog gebeld worden. Pmer vraagt welke voet het is en of ze er op kan lopen. Moeder vraagt of pmer het in de gaten kan houden. Pmer geeft aan dat ze dit zal doen. Pmer vraagt aan meisje om te gaan zwaaien naar mama, meisje begint te huilen en gaat samen staan zwaaien naar mama.
07.48	Meisje komt binnen met vader. Pmer is nog bezig om vorig kindje te troosten, die huilt nog steeds. Ze heeft het meisje en vader wel gedag gezegd. Pmer vraagt of alles goed is met haar en of ze ook een leuk paasweekend

	heeft gehad. Moeder komt ook binnen. Pmer geeft vorig kindje een boekje en gaat naar het nieuwe meisje toe. Vraagt ook aan moeder nog even of alles goed is (gesloten vraag). Ouders vertellen dat alles goed is. Ouders gaan weg, meisje wilt niet meer zwaaien, maar wilt blijven puzzelen.
08.07	Meisje komt binnen met moeder. Pmer vraagt of ze een goed paasweekend heeft gehad en of alles goed is. Moeder verteld dat ze het leuk heeft gehad en dat alles prima is. Pmer vraagt of ze last heeft gehad van de zomertijd. Moeder geeft aan dat dit niet het geval was.
08.09	Jongentje komt binnen met moeder. Moeder en pmer staan samen bij het raam, de kindjes staan daar te zwaaien. Pmer vraagt naar het paasweekend. Moeder geeft aan dat het gezellig was geweest, maar dat hij wel laat naar bed was geweest. Het kan dus zijn dat hij vandaag een beetje moe is. Meisje vertelt dat jongentje morgen bij haar komt spelen, hier hebben moeder en pmer het over samen met de kindjes. Moeder en pmer kletsen nog wat verder samen met de kindjes, niks gericht op het pedagogisch handelen. Bij het weggaan geeft moeder aan dat alles goed is met hem.
08.17	Meisje komt binnen samen met haar moeder en broer. Pmer geeft eerst wat aandacht aan de kinderen die er al zijn. Moeder, broer en meisje wachten rustig en kijken mee naar de trucjes die de andere kinderen laten zien. Pmer vraagt na twee minuten hoe het op de kermis was geweest en hoe het paasweekend was. Hier praten ze even over, niks gericht over pedagogisch handelen. Meisje geeft moeder en haar broer een knuffel en gaat spelen.
08.24	Jongen komt binnen samen met moeder. Pmer begroet hen, geeft aan dat het leuk is om hem weer te zien, was lang geleden. Ook vraagt ze hoe het is, alles is goed. (Flexkindje)
08.25	Jongen komt binnen samen met moeder. Moeder verteld dat ze naar het openluchtmuseum zijn geweest samen met papa en dat het erg leuk was. Jongen verteld er vrolijk over. Alles was goed gegaan in het weekend. Hij heeft heel goed geslapen, maar hij heeft wel erge wallen. Moeder moest hem vanochtend echt wakker maken. <i>Pmer verteld dat de ouders van de jongen sinds kort zijn gescheiden. Hij is veel boos geweest, het lijkt alsof het er nu allemaal uit komt. Hij is nu namelijk wat ouder en kan het wat beter verwoorden.</i>
08.43	Meisje komt binnen samen met vader en twee zussen. Vader zegt gedag en kletst wat met de kindjes. 08.45 pmer vraagt of ze een goed weekend hebben

	gehad. Vader verteld dat ze een goed weekend hebben gehad. De twee oudste zussen zijn vrij vandaag, dus vader gaat een dagje weg naar nemo. Vader verteld dat ze vroeg of het een lange of een korte dag wordt vandaag. Vader zei een lange dag, de reactie van haar was: YES! Ze wordt opgehaald door opa en oma.
08.54	Meisje en moeder komen binnen. Overdracht vindt plaats in de gang, niet kunnen zien/horen hoe of wat.
09.02	Jongen komt binnen met vader. Hij gaat meteen naar een vriendinnetje. Overdracht vindt ook plaats in de gang, niet goed kunnen zien/horen hoe of wat.

Datum: Dinsdag 29 maart 2016

Tijd: 16.30 – 18.30 uur

Activiteit: Overdracht 's middags

Groep: De Duizendpootjes

Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats.

Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's middags plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.). Deze middag was er een invalkracht in de groep, de ouders kennen deze medewerker dus nog niet.

Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)

Tijdstip	Overdrachtsmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
16.47	Moeder komt jongen ophalen. Pmer verteld dat hij druk was, niet alleen hij, maar allemaal. Hij was niet brutaal, alleen druk. Hij is haai geweest vandaag, dat is zijn favoriete verkleedpak en hij heeft veel op de gang gespeeld. Hij heeft een bed gemaakt in de gang en is in de loop van de dag op de bank in slaap gedommeld. (Begon met iets negatiefs → het drukke gedrag, daarna verteld over het spelen)

17.07	Vader komt meisje ophalen. Pmer is eerst bezig met andere kindjes, stelt zich daarna voor aan vader. Verteld dat ze heel veel kusjes had gegeven aan een jongen. Meisje verteld dat ze ondeugend was, Pmer beaamt dit niet. Die vertelt alleen dat ze veel met jongentje heeft gespeeld.
17.19	Moeder van meisje is er, overdracht vindt voornamelijk in de gang plaats. Pmer heeft zich daar voorgesteld. Moeder komt weer terug uit de gang met de jas van meisje. Pmer is druk bezig met andere kindjes. Ik raak zelf in gesprek met moeder, ze vertelde dat meisje het er lastig mee had. Paar nachten wat laat naar bed, de klok die was verzet, enkel verstuikt en dan ook nog mama weg! Ze heeft wel even laten merken vanochtend dat ze het er niet mee eens was.
17.20	Opa komt meisje ophalen. Pmer loopt er meteen op af en stelt zich voor. Ze vertelt kort dat ze hulpje van de dag was. Pmer verteld dat ze veel gekletst had vandaag, haar zussen waren samen met papa naar Amsterdam naar Nemo met de trein.
17.26	Moeder van jongen komt de groep binnen. Jongen kruipt heel hard door de groep met zijn auto. Pmer zegt kort lachend 'Dat was hem niet hoor!', moeder reageert hier lachend op. Verder geen contact tussen Pmer en moeder. 17.29 Pmer komt zich voorstellen bij moeder. Vertelt kort waar ze normaal werkt, etc. Na wat gekletst te hebben, vertelt Pmer dat jongen flink zat te gapen bij het fruit eten, maar dat hij het verder goed heeft volgehouden. Moeder vraagt of alles goed was gegaan, Pmer verteld dat het goed ging. Dat hij trots was op de toren die hij had gebouwd.
17.32	Meisje komt de groep binnen gerend dat haar mama er is. Meisje laat haar moeder vol trots zien dat ze bijna vier is op de verjaardagstaart met foto's. Pmer verteld dat ze dit 's middags ook al vol trots vertelde. Moeder vraagt aan mij en de stagiaire hoe het is gegaan. De stagiaire vertelt dat ze veel gespeeld heeft met de andere en dat ze ook buiten hebben gespeeld tussen de buien door. In de gang stelt de Pmer zich nog even voor, vertelt dat De Speeldoos de enige is die een groep voor kinderen van 3 tot 4 heeft.
17.38	Meisje haar moeder is in de gang gebleven, geen overdracht mee gekregen. Zegt in het algemeen even gedag en gaat naar huis toe.
17.42	De moeder van meisje komt binnen, Pmer stelt zich meteen voor. Pmer vertelt dat meisje moe was vandaag, maar dat ze niet geslapen heeft, wel even op de bank gelegen. Ze had last van het verzetten van de klok.
17.43	Opa komt jongen ophalen. Hij stelt zich voor aan de stagiaire. Hij kletst voornamelijk met jongentje zelf. Opa verteld dat een van de andere opa en

	oma in het ziekenhuis ligt, vandaar dat hij en zijn broertje nu bij hem zijn vanavond.
17.51	Vader komt jongen ophalen. Ze praten even over het verkeer gaan van de aanmelding van vandaag. Het was gelukkig geen probleem. Vader vraagt hoe het is gegaan. Pmer verteld dat het goed ging, hij was alleen moe vanaf een uur of half 4, maar ze mochten er niks over zeggen.

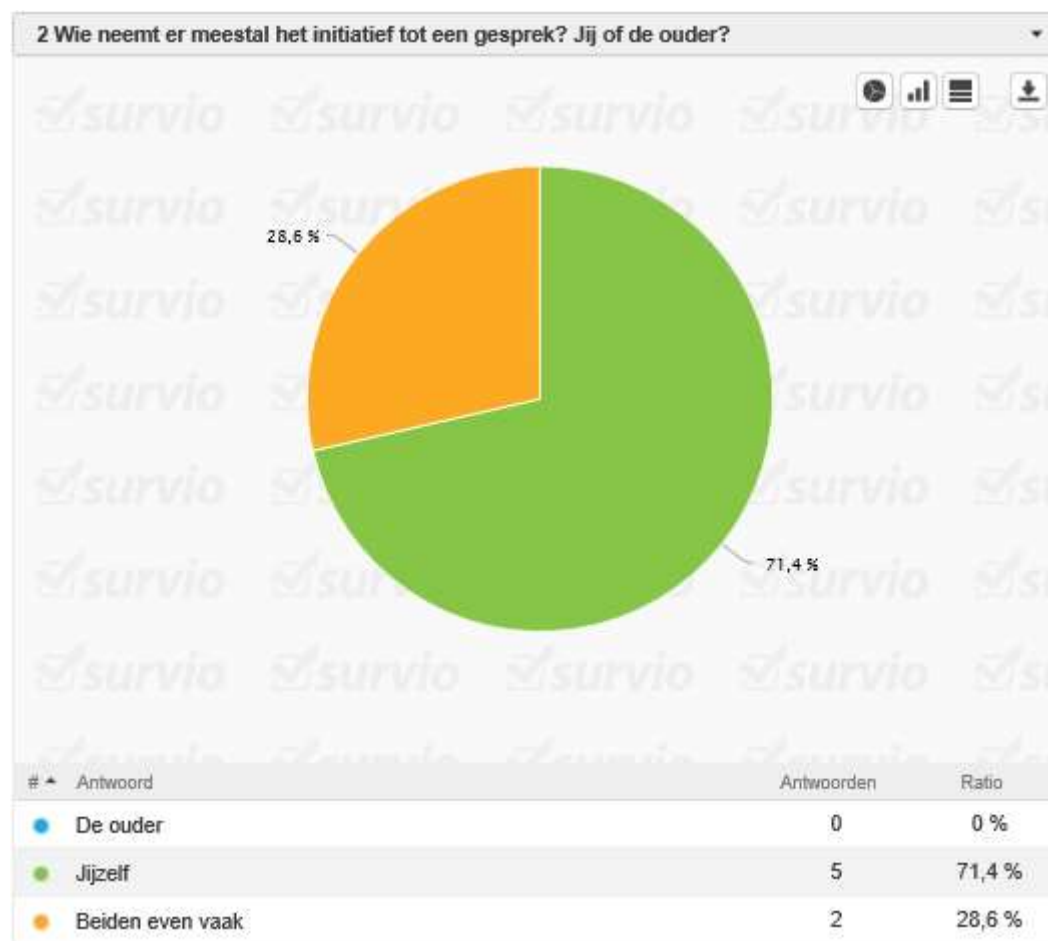
Datum: maandag 4 april 2016 Tijd: 16.30 – 18.30 uur Activiteit: Overdracht 's middags Groep: De duizendpootjes Setting: De ouders brengen de kinderen naar het kinderdagverblijf. Bij de deur/in de groep vindt de overdracht plaats. Opmerkingen: Deze observatie wordt uitgevoerd tijdens de overdracht die 's middags plaatsvindt. Er wordt gekeken naar de communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders die gaat over het pedagogisch handelen of direct van belang is van het kind (bijvoorbeeld ziekte, bijzonderheden, etc.). Deze observatie vond op de buitenspeelplaats plaats. Doel: Het doel van deze minder gestructureerde observatie is om inzicht te krijgen in het verloop van de overdracht. Dit gaat specifiek over het inzicht in de communicatie over het pedagogisch handelen tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. De momenten waarop dit type communicatie plaatsvindt wordt genoteerd. Hierbij wordt het tijdstip dat het plaatsvindt genoteerd, de inhoud van de communicatie en het handelen van de pedagogisch medewerker (verbale en non-verbale communicatie, initiatief nemen tot gesprek, etc.)	
Tijdstip	Overdrachtmomenten – communicatie over het pedagogisch handelen
16.45	Meisje wordt opgehaald. Pmer staat met mij te praten, meisje roept dan hard: 'doei!'. Pmer vertelt dan pas dat ze erg mondig is aan ouder, ze had gezongen voor Puk zijn verjaardag.
16.55	Jongen wordt opgehaald. Papa klets met eerst wat met de jongen, daarna vertelt pmer dat hij 's ochtends verdrietig was, maar dat ze er niks van merkte. Hij heeft heerlijk gespeeld.
16.59	Vader komt dochter ophalen. Pmer vertelt dat ze niet heeft geslapen, maar dat alles goed ging.
17.20	Meisje wordt opgehaald door papa. Pmer vertelt dat ze de overdracht voor de basisschool heeft geschreven, het afscheid is gepland en dat het

	welbevindenrapport nog geschreven wordt. Eindgesprek mag, maar hoeft niet. Verder vertellen ze over de verhuizing.
17.30	Moeder komt zoontje ophalen, ze vraagt of alles goed is gegaan. Pmer vertelt dat het goed is gegaan. Hij wilde de tuinman helpen. Ze vertelt dat als je hem iets vraagt, dat hij ook veel vertelt. Hij heeft het recept uit het Uk en Puk boekje gemaakt, hij kon het ook benoemen. Hier gaat het om vertelt de pmer, om nieuwe woorden te leren.
17.32	Meisje wordt opgehaald. Pmer vertelt dat alles goed ging, alleen dat ze even vast zat op de wc, ze had toen even paniek in zichzelf. De pmer vertelt over de activiteiten rondom Puk.
17.36	Vader haalt dochter op. Hij vraagt of alles goed is gegaan. Pmer vertelt dat het heel goed is gegaan en vraagt wanneer ze precies naar de basisschool gaat. Ze vertelt over de activiteiten met Puk.
17.50	Mama haalt zoon op. Moeder vertelt dat hij zonder zijwieltjes heeft gefietst. Pmer complimenteert hem daarvoor. Moeder vraagt of hij wat rustiger was, pmer vertelt dat hij wel rustiger was, maar dat hij af en toe wel op het krukje moest.

Bijlage 17 – Resultaten ingevulde enquête pedagogisch medewerkers

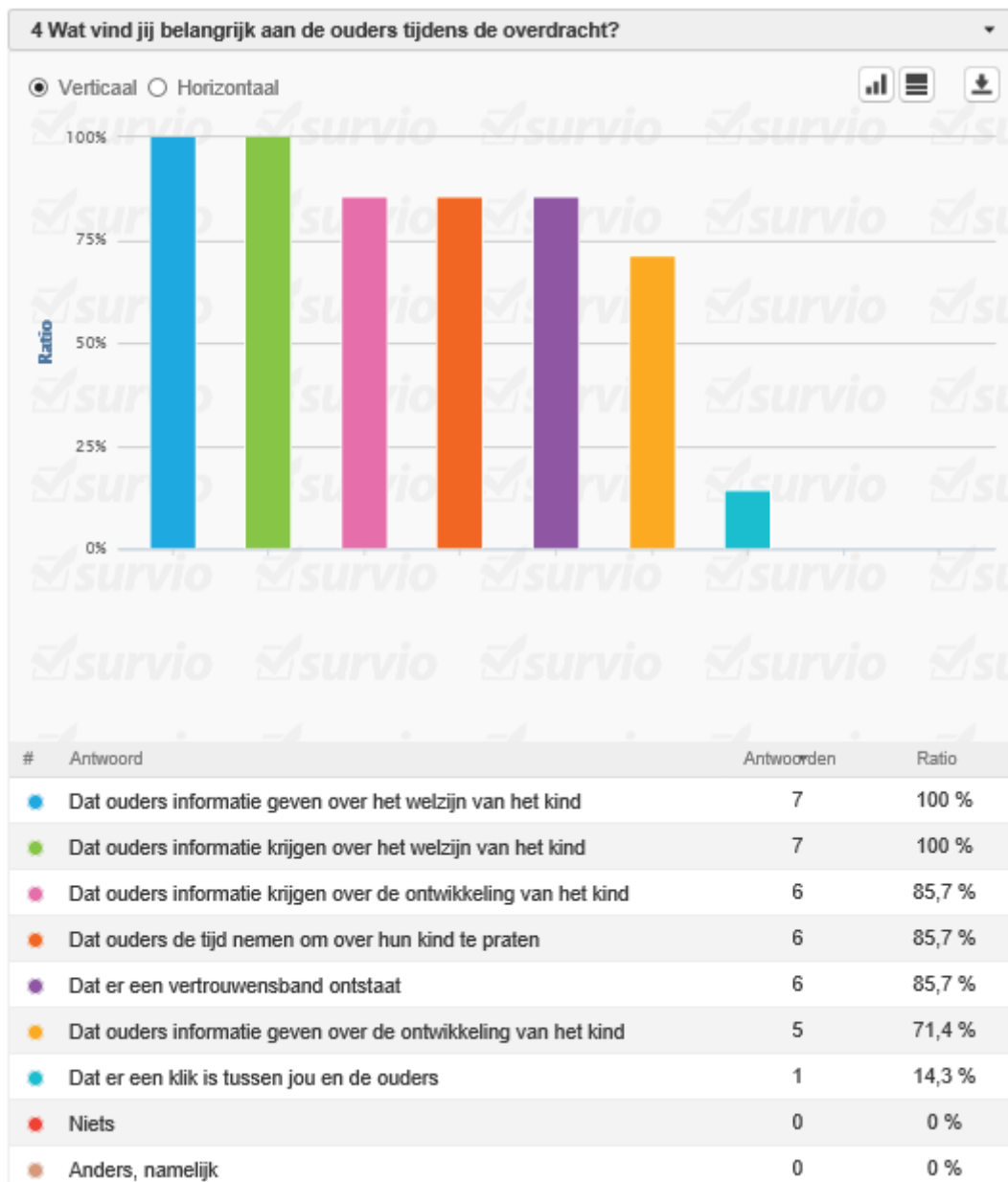
De pedagogisch medewerkers geven de communicatie tussen de ouders en zichzelf gemiddeld een 7.6.

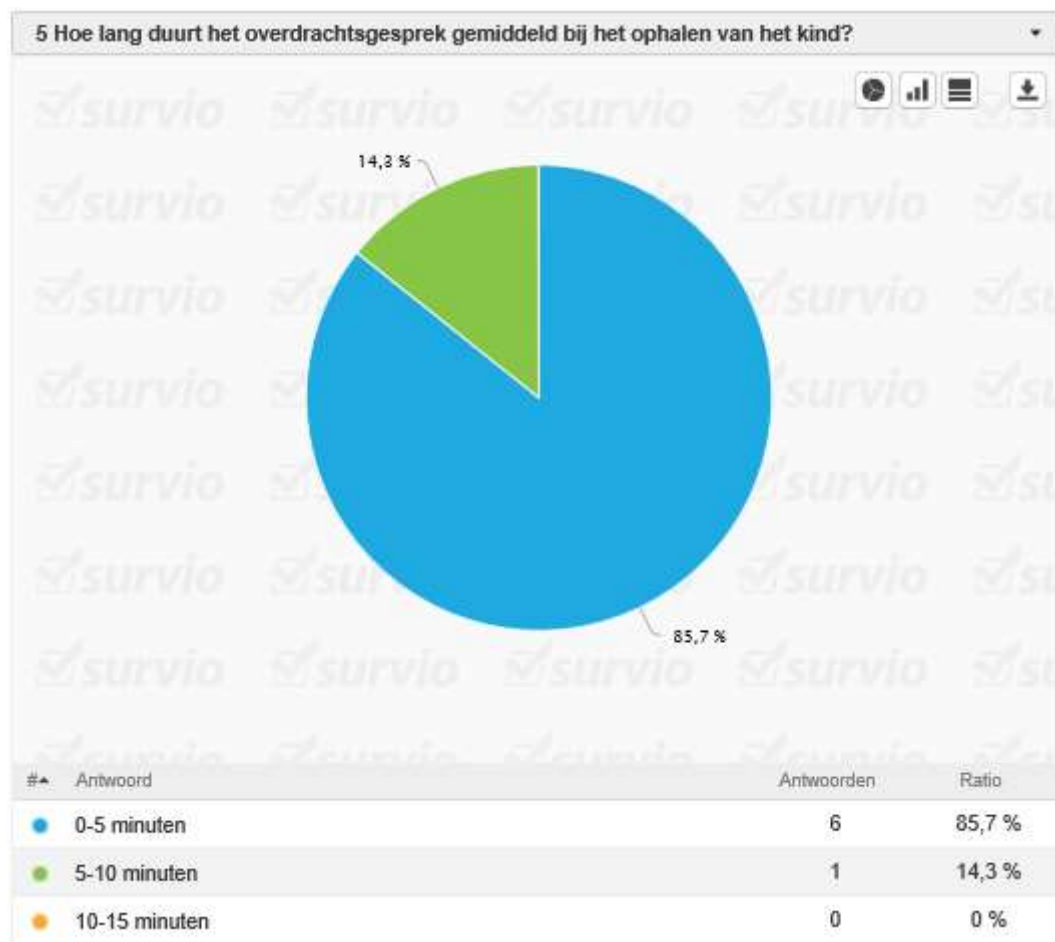
Vijf van de zeven pedagogisch medewerkers zegt zelf het initiatief tot een gesprek te nemen. Twee zeggen dat de ouders en zichzelf allebei even vaak initiatief nemen.

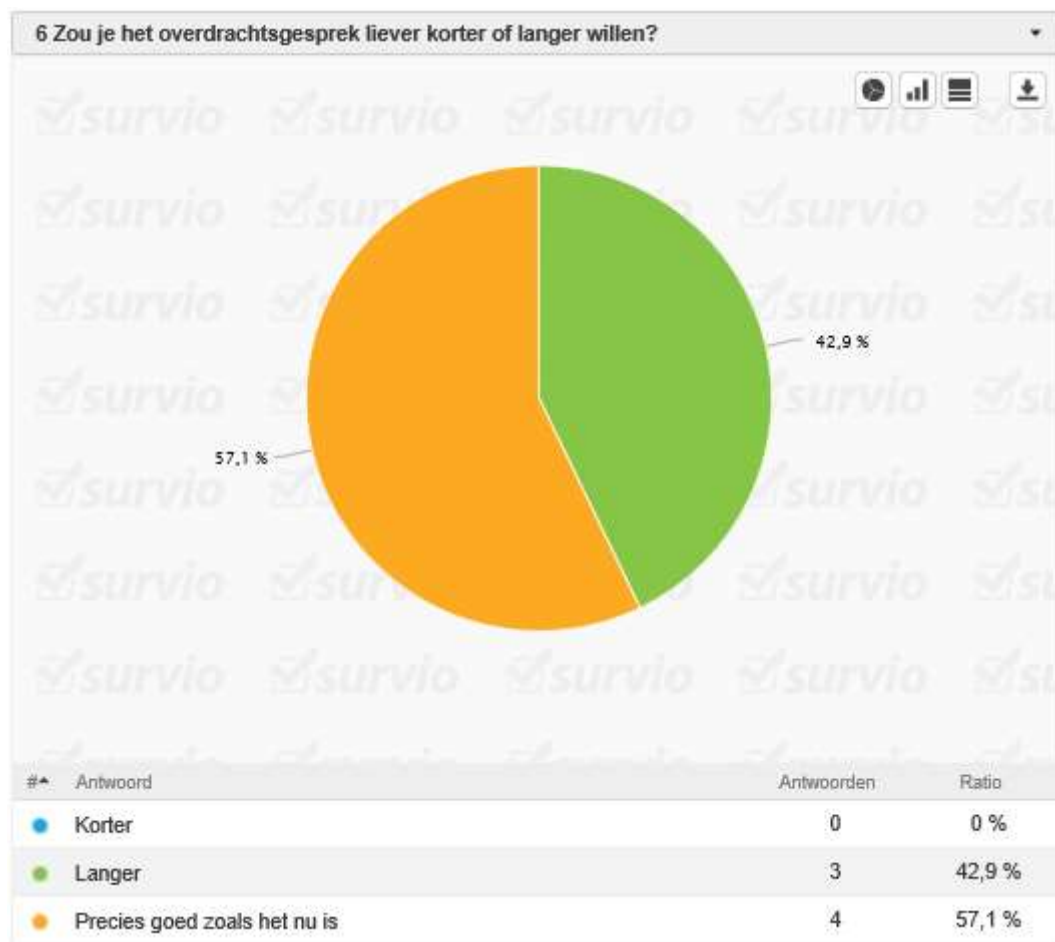
De pedagogisch medewerkers geven een 9 voor hoe belangrijk ze de rol van de ouders vinden in de overdracht.

Bij de vraag wat de pedagogisch medewerkers dan precies belangrijk vinden aan de rol van ouders tijdens de overdracht geven alle zeven pedagogisch medewerkers aan dat ouders informatie geven over het welzijn van hun kind en dat ouders informatie krijgen over het welzijn van hun kind. Wat opvalt is dat de meeste pedagogisch medewerkers alle punten wel belangrijk vinden. Er is één pedagogisch medewerker die het belangrijk vindt dat er een klik is tussen haar en de ouders.

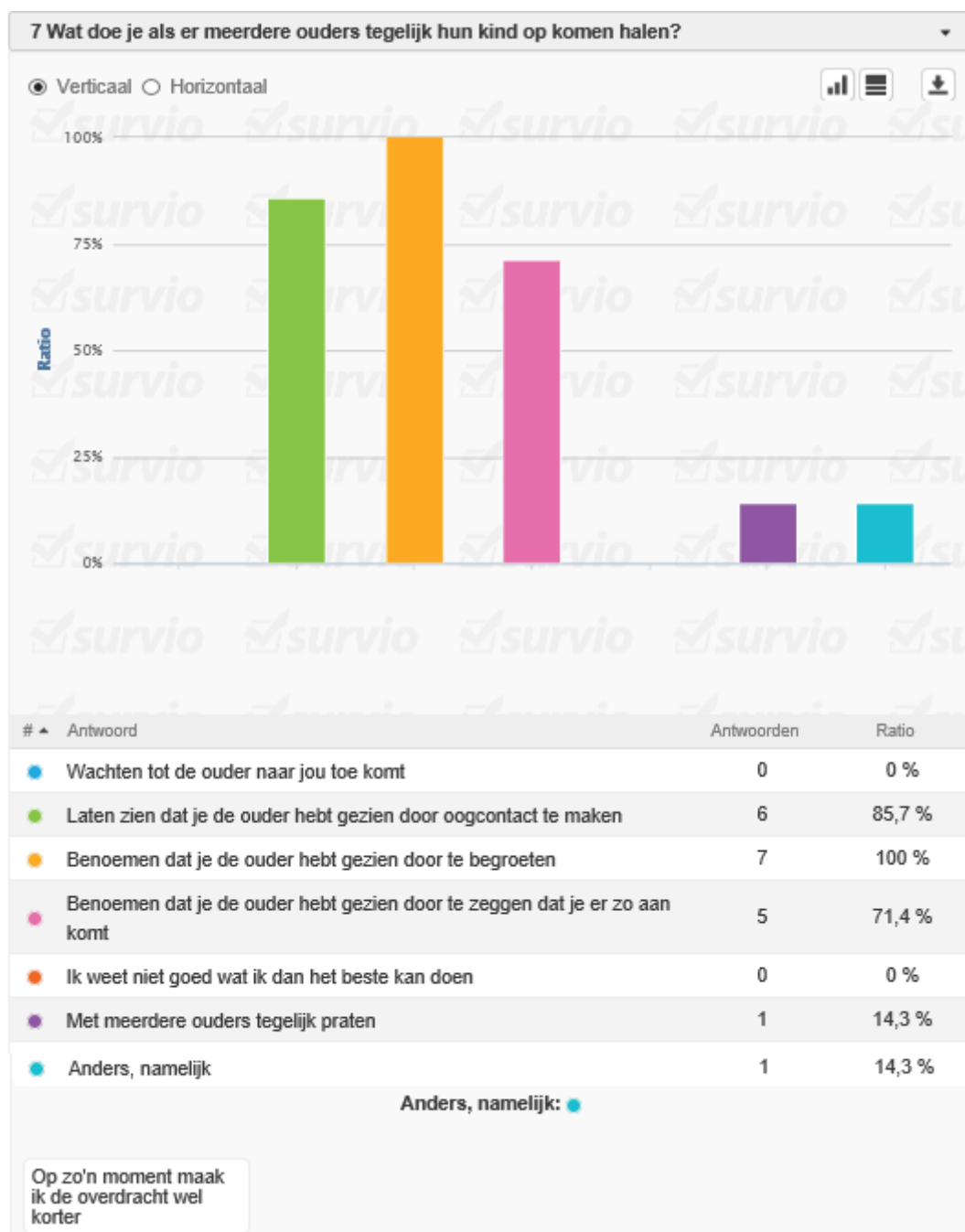

Bij zes van de zeven pedagogisch medewerkers duurt een overdrachtsgesprek gemiddeld 0-5 minuten. Bij één duurt het overdrachtsgesprek 5-10 minuten.

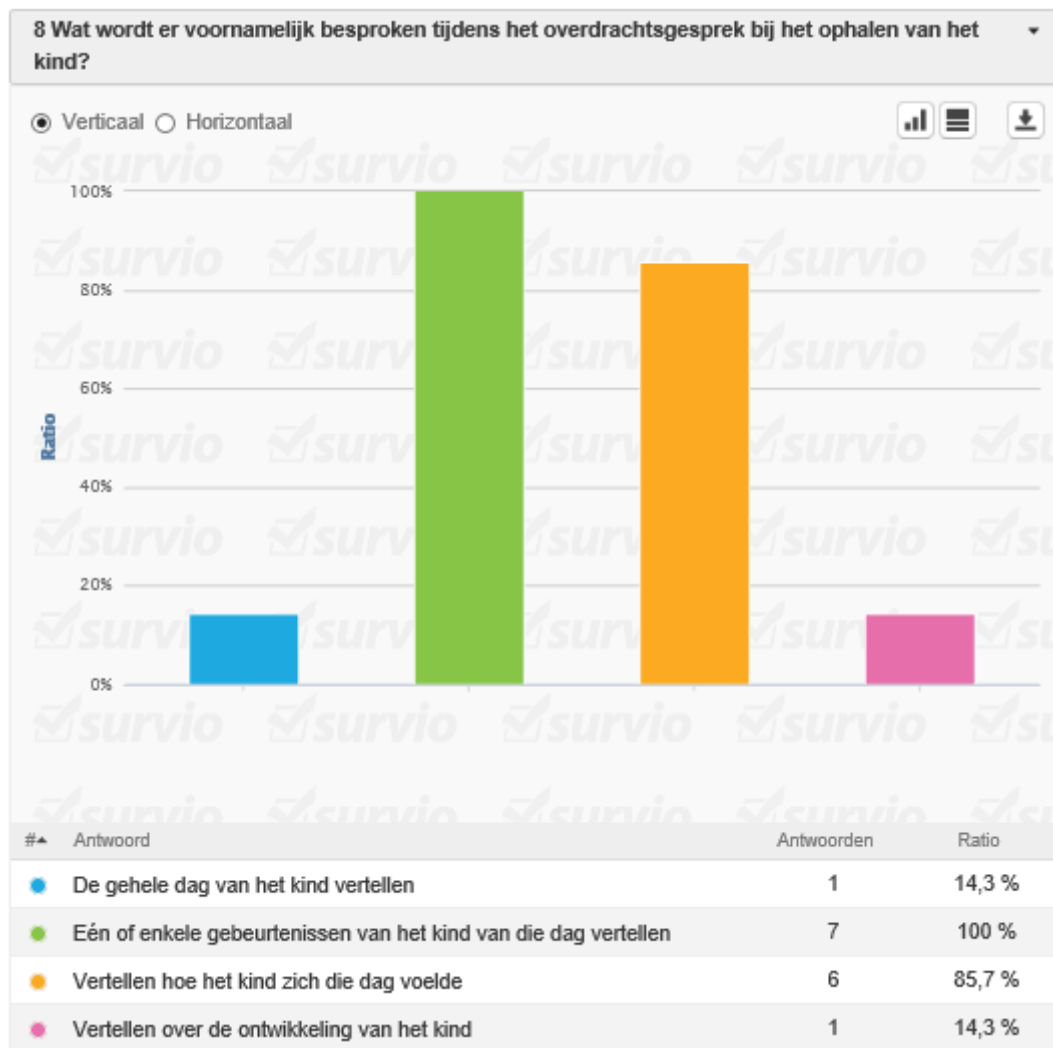

#	V.5	V.6
9	0-5 minuten	Precies goed...
8	0-5 minuten	Precies goed...
7	0-5 minuten	Langer
6		
5	0-5 minuten	Precies goed...
4	0-5 minuten	Langer
3	5-10 minuten	Langer
2	0-5 minuten	Precies goed...

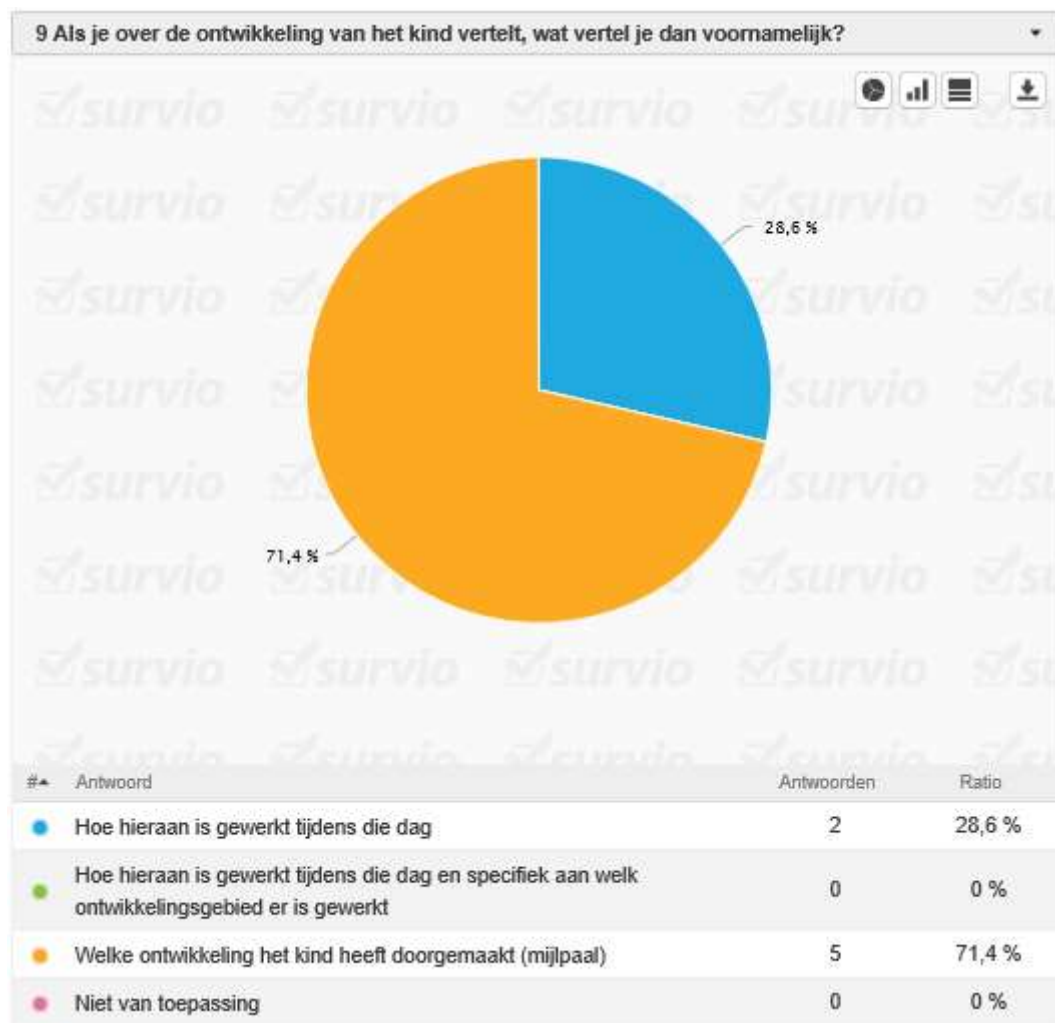
Drie van de zeven pedagogisch medewerkers zegt liever een langer overdrachtsgesprek te willen. Er zijn 2 pedagogisch medewerkers waarbij het overdrachtsgesprek 0-5 minuten duurt, die het liever langer willen en 1 pedagogisch medewerker waarbij het overdrachtsgesprek 5-10 minuten duurt, die het liever langer wilt. Vier vinden de duur van het overdrachtsgesprek op het moment precies goed.

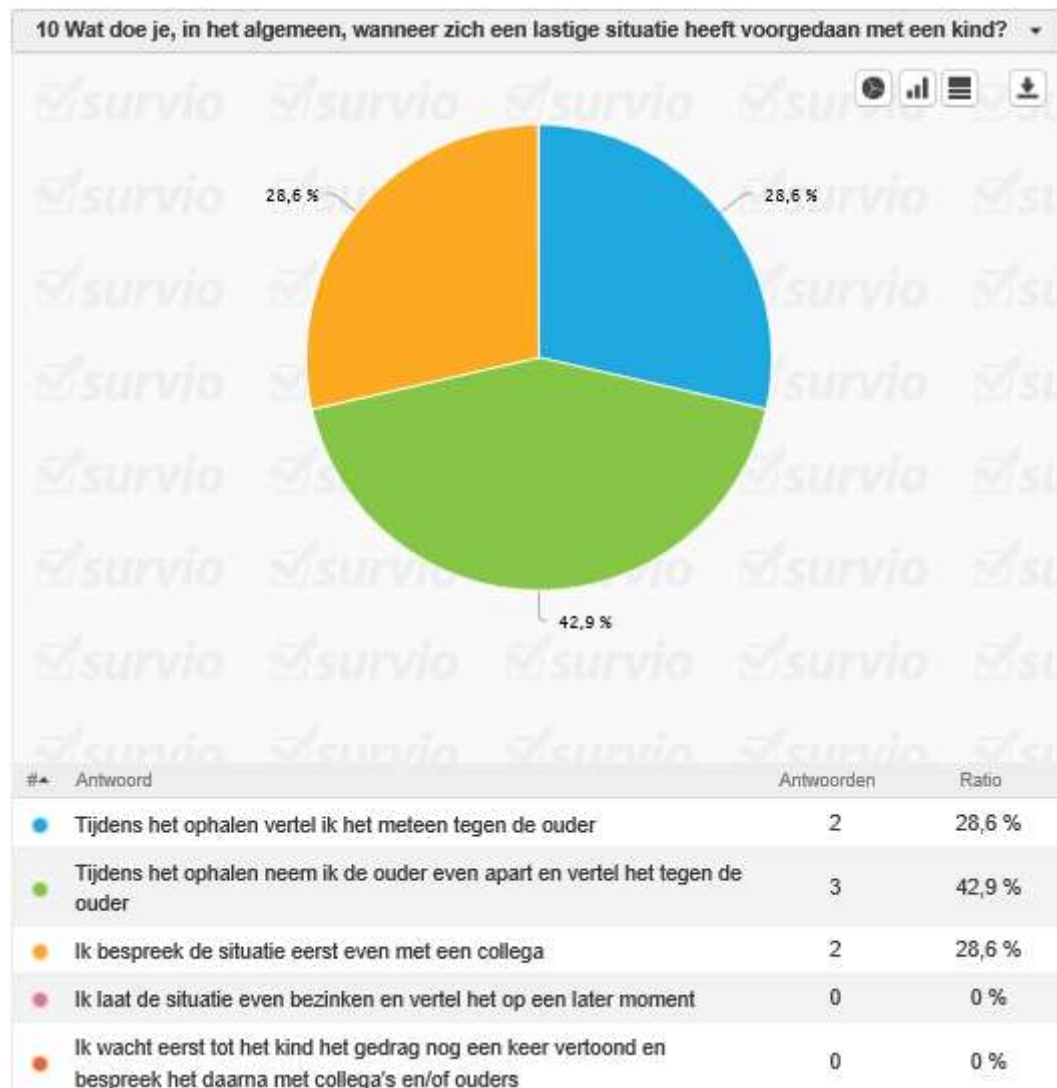
Bij deze vraag waren er meerdere antwoorden mogelijk. Alle pedagogisch medewerkers zeggen te benoemen dat ze ouders hebben gezien door te begroeten en zes laten dit weten door middel van oogcontact. Daarentegen wacht er niemand totdat de ouder naar hen toe komt. Ook had één pedagogisch medewerker nog een aanvulling, namelijk dat ze op het moment dat er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen het overdrachtsgesprek korter dan normaal maakt.

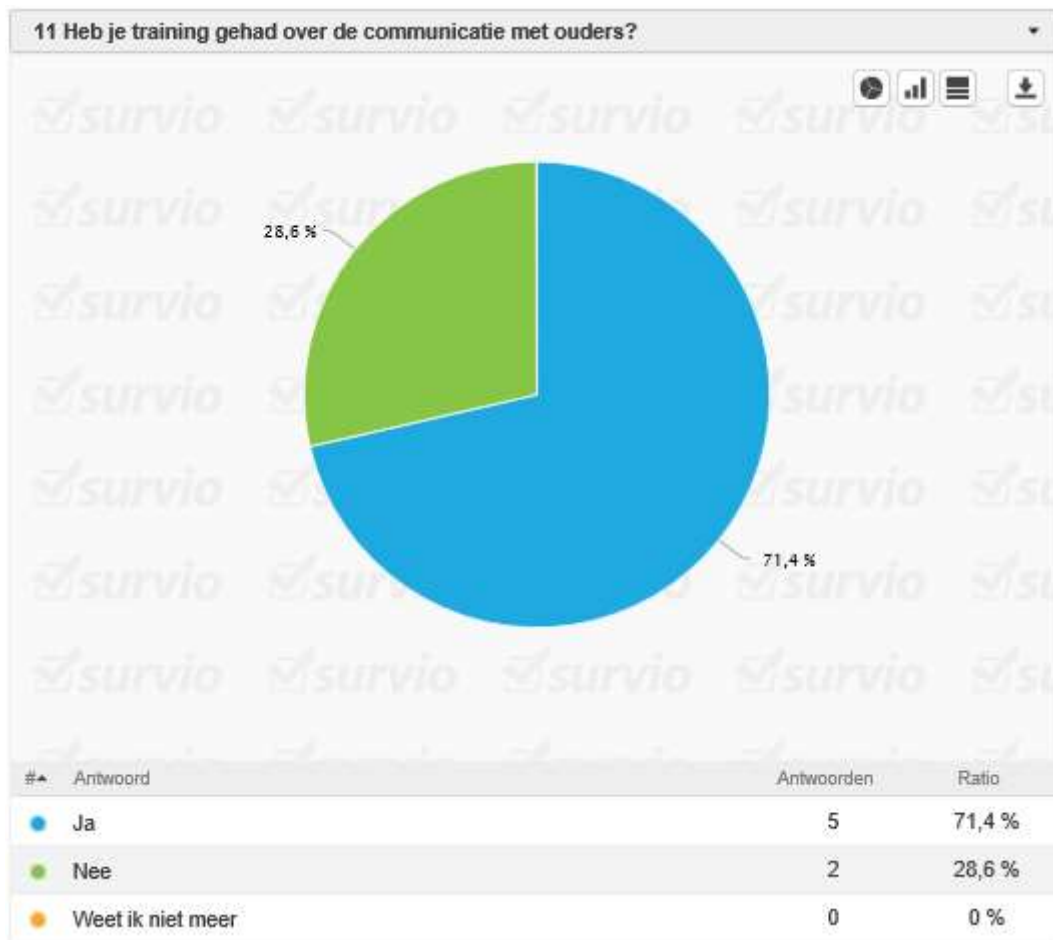
Alle pedagogisch medewerkers geven aan dat sowieso één of enkele gebeurtenissen van het kind van die dag vertelt wordt. Daarnaast vertellen zes pedagogisch medewerkers ook hoe het kind zich die dag voelde. Er is maar één pedagogisch medewerker die ook voornamelijk iets over de ontwikkeling van het kind verteld.

Als er over de ontwikkeling van het kind wordt vertelt dan wordt er door vijf van de zeven pedagogisch medewerkers voornamelijk een mijlpaal van het kind besproken. Niemand van de pedagogisch medewerkers vertelt iets over het specifieke ontwikkelingsgebied.

Bij wat de pedagogisch medewerkers doen als er zich een lastige situatie met een kind voordoet zijn de antwoorden verdeeld. Drie van de zeven nemen de ouder even apart, twee vertellen het meteen en nog eens twee bespreken de situatie eerst even met een collega.

Vijf van de zeven pedagogisch medewerkers heeft ooit een training gehad over de communicatie met ouders. Twee zeggen nooit een training hierover gehad te hebben.

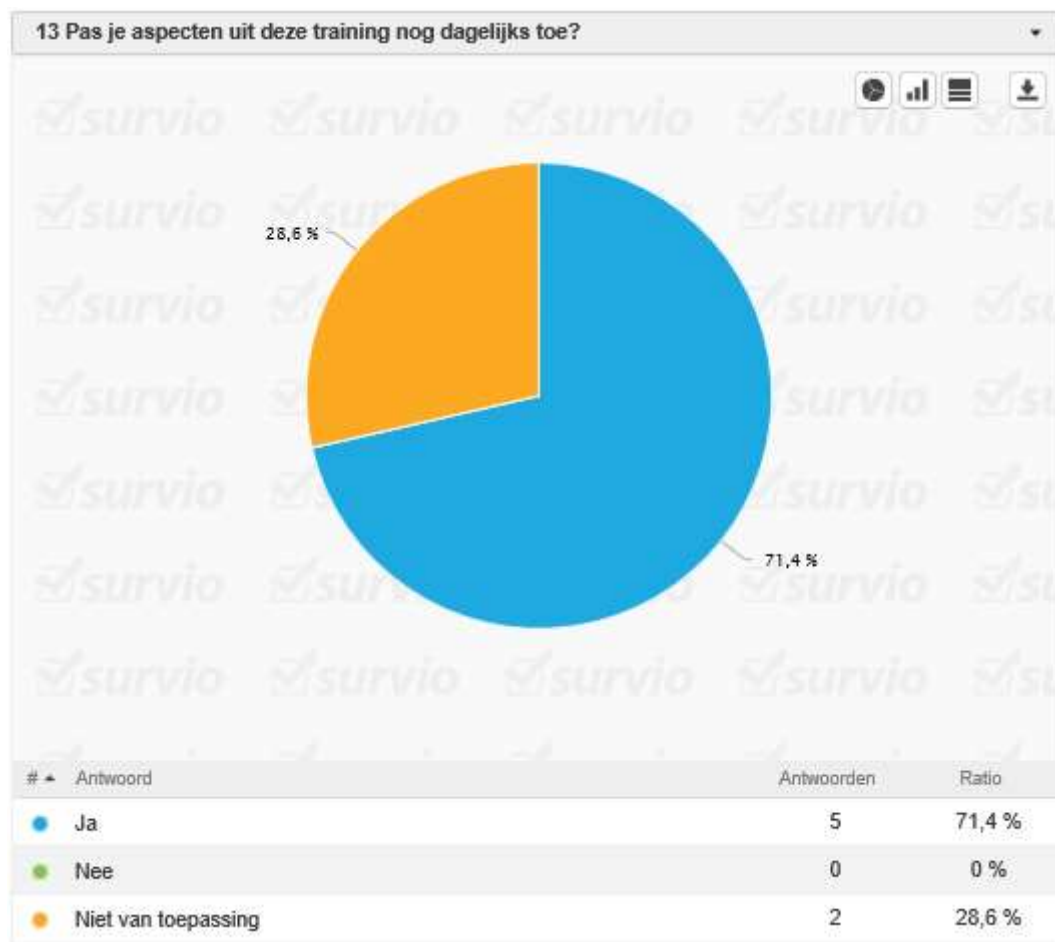
12 Hoelang is het geleden dat je deze training hebt gevolgd?

Ik heb ooit een ambassadeurtraining gevolgd waarin dit aan bod kwam. Dit is misschien al wel 10 jaar geleden....

Ongeveer 5 jaar? ongeveer 5 jaar geleden ongeveer 6 jaar geleden

Ongeveer 3 of 4 jaar Geen training gehad Nietzsche gedaan

Voor alle pedagogisch medewerkers is ongeveer 5 geleden dat ze een training over de communicatie met ouders hebben gevolgd. Eén pedagogisch medewerker zegt dat het zelfs al 10 jaar geleden is dat ze een training heeft gevolgd.

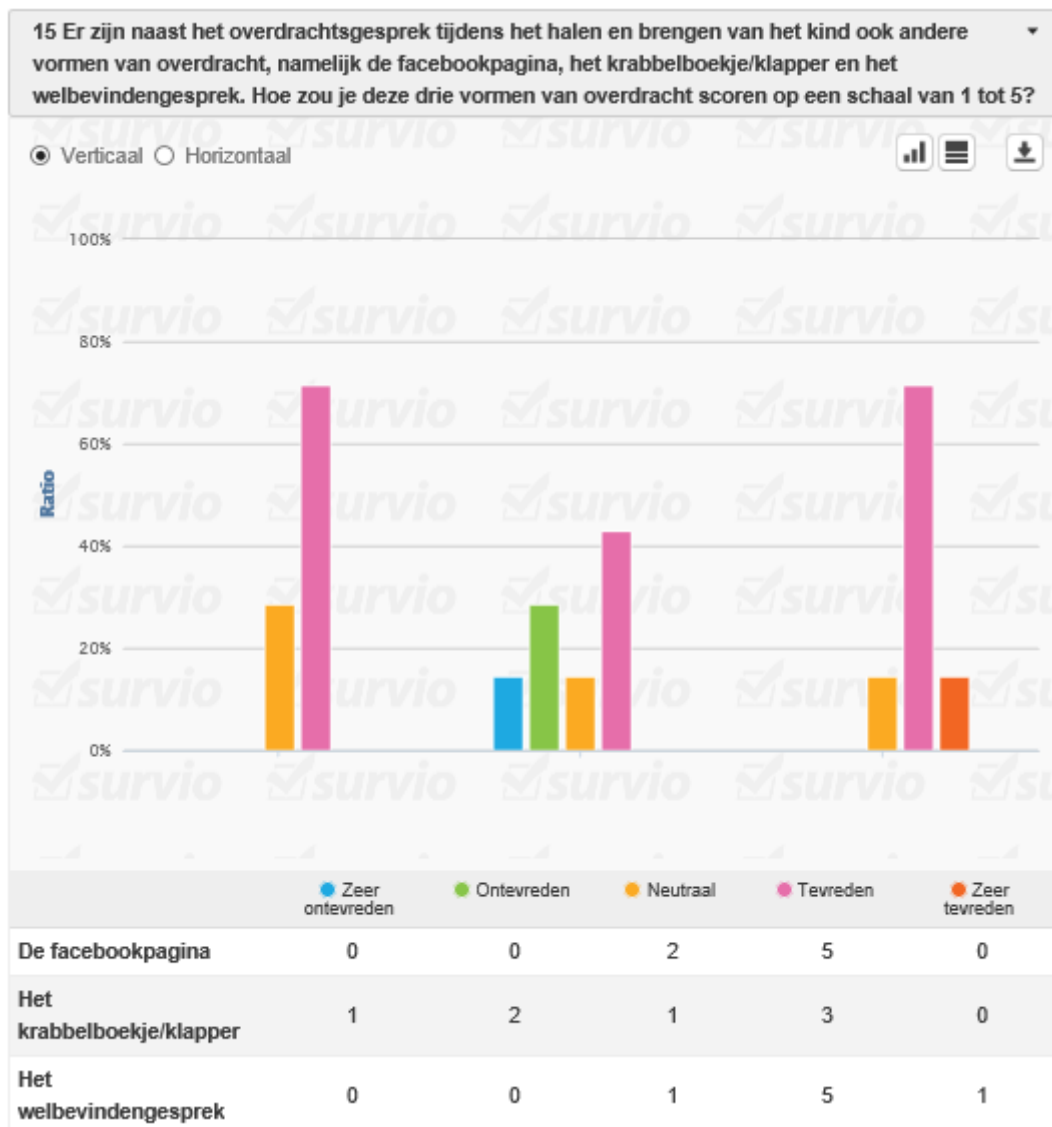

5 van de 7 pedagogisch medewerkers passen de geleerde stof uit de trainingen nog dagelijks toe. Bij de andere 2 medewerkers is dit niet van toepassing, omdat ze geen training hebben gehad over de communicatie met ouders.

14 Hoe zou, volgens jou, het perfecte overdrachtsgesprek eruit zien tijdens het ophalen van het kind? ▾

De ouder heeft alle rust en tijd, ik heb alle rust en tijd, geen storende factoren zoals bv een telefoon die gaat. Het prettigst is als de overdracht van twee kanten komt en de ouder in gaat op hetgeen ik vertel zodat er een over en weer gesprek ontstaat, en de ouder een levendig beeld krijgt van wat zijn kind die dag gedaan geeft!	Kopje thee of koffie, even gaan zitten en er de tijd voor nemen Om echt tijd te hebben voor de ouder. En dan een mooie overdracht kunnen geven. Rustig moment op de groep waar niet alle ouders staan te wachten op overdracht.	vertrouwen van de ouders, aandacht bij het gesprek, v.d. ouders, interactie tussen ouders en mij, openheid. Ouders begroeten en vertellen hoe de dag is verlopen. Over het algemeen genomen en ingaan op een aantal specifieke dingen, zoals bv, activiteiten die gedaan zijn. Bijzondere gebeurtenissen/ leuke of soms minder leuke dingen die het kind gedaan/ gezegd heeft.	Oogcontact maken met ouder. Ouder aanspreken, of dat de ouder uit zichzelf naar ons toe komt. een overdracht houden die niet te lang duurt. hooguit 5 minuten. waarin inhoudelijk door ons kort wordt samengevat wat we de hele dag gedaan hebben en wat hun kind heeft laten zien. mochten er bijzonderheden zijn bespreek ik deze liever apart. Ik vind het belangrijk dat ik rechtop sta, met enthousiasme vertel. Soms ondersteun ik mijn verhaal met foto's of een werkstuk wat het kind gemaakt heeft. hierdoor ervaar ik eerder betrokkenheid van ouders.
--	--	--	--

De meeste pedagogisch medewerkers geven aan dat ze het fijn vinden als ze de tijd kunnen nemen voor een gesprek met de ouders en niet gestoord worden door externe factoren. Ook geven ze aan dat ze graag willen vertellen over specifieke momenten van die dag van het kind.

Vijf van de zeven pedagogisch medewerkers geven aan tevreden te zijn over de facebookpagina. Over het krabbelboekje is één medewerker zeer ontevreden, verder verschillen de antwoorden van ontevreden tot tevreden. Over het welbevinden gesprek zijn er vijf tevreden en één medewerker zeer tevreden.

16 Heb je nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm? ▾

Het overdrachtsboekje is een vrij eenzijdige communicatie omdat ouders weinig schrijven. in deze digitale wereld zou er bijna iets digitaals moeten komen ter vervanging van dit boekje. Spreekt wellicht meer aan, helemaal als je net foto's kunt werken die alleen voor de betreffende ouder zichtbaar zijn!

Het welbevinden instrument is aan vernieuwing toe vind ik! Er is veel herhaling in de verschillende aspecten, wat vooral vervelend is als er iets NIET goed gaat. Dit komt nl steeds weer terug..... De tijd voor het oudergesprek (30 min) is wel goed!!

Weet ik niet

Foto's!

Foto's

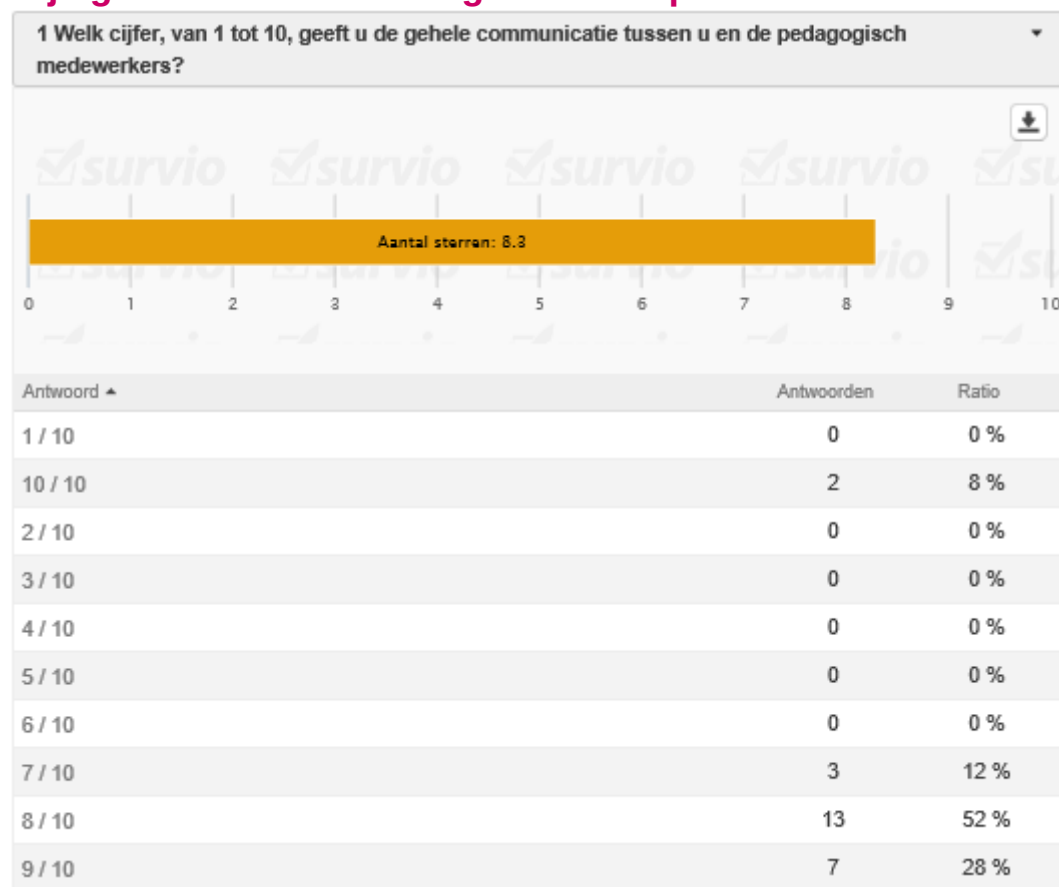
meer foto's van de dag laten zien. niet iedereen heeft, of bekijkt facebook.

Nee

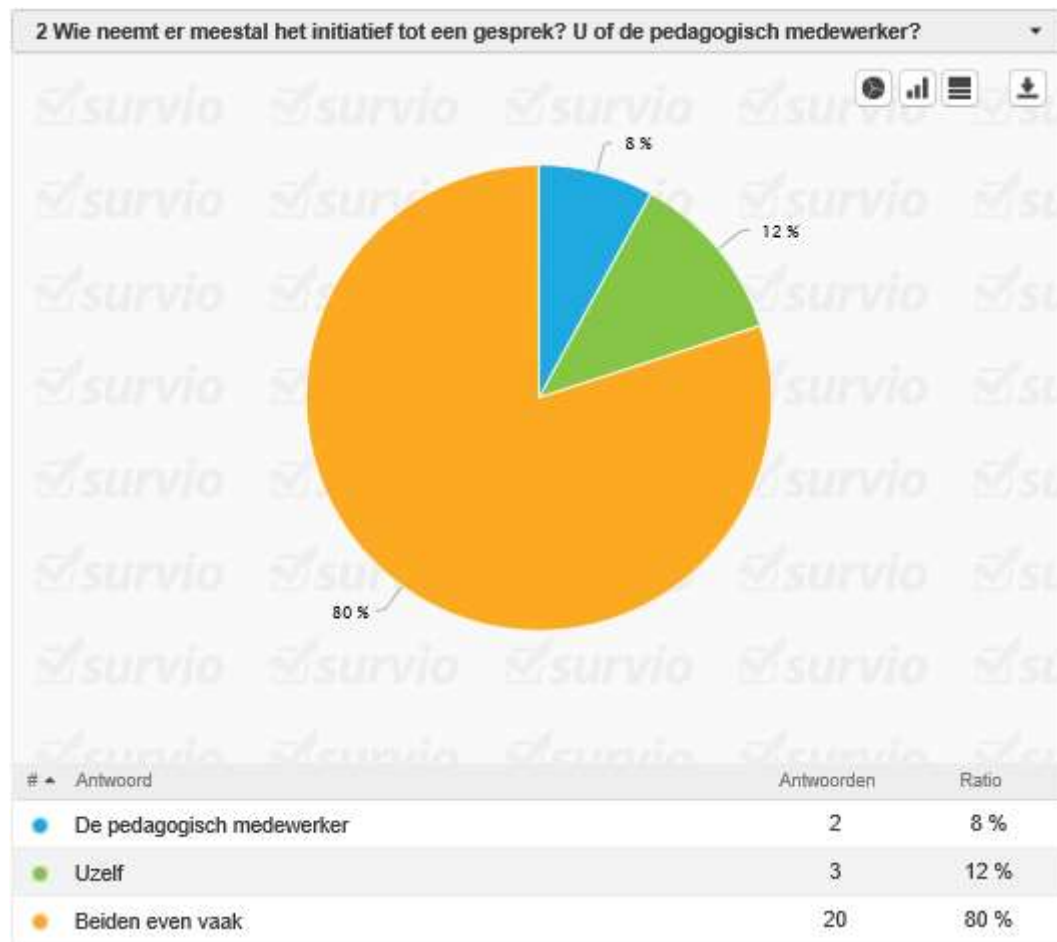
digitaal, meer met foto,s. omdat niet altijd zichtbaar is wat het kind heeft laten zien. een filmpje van hun kind zou ook veel kunnen vertellen aan ouders. (2x)

Duidelijk naar voren komt dat de pedagogisch medewerkers graag meer gebruik zouden willen maken van fotomateriaal.

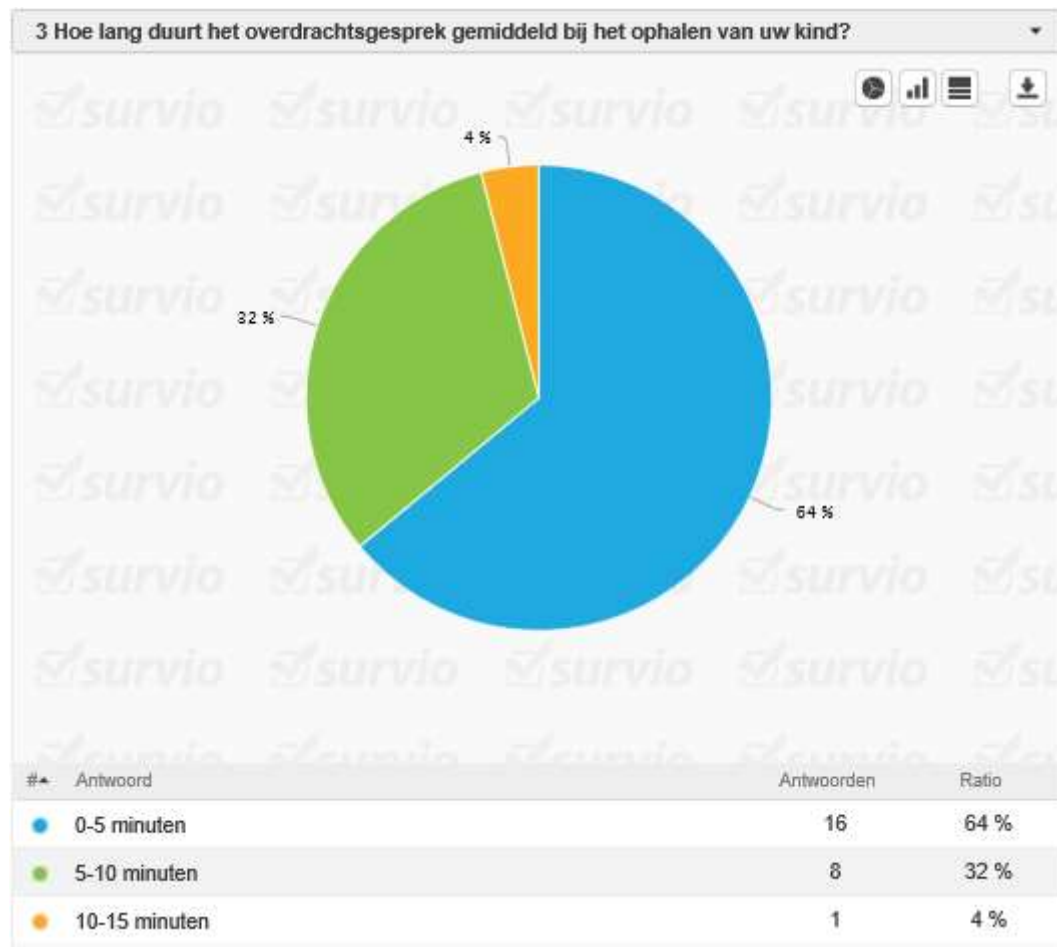
Bijlage 18 – Resultaten ingevulde enquête ouders

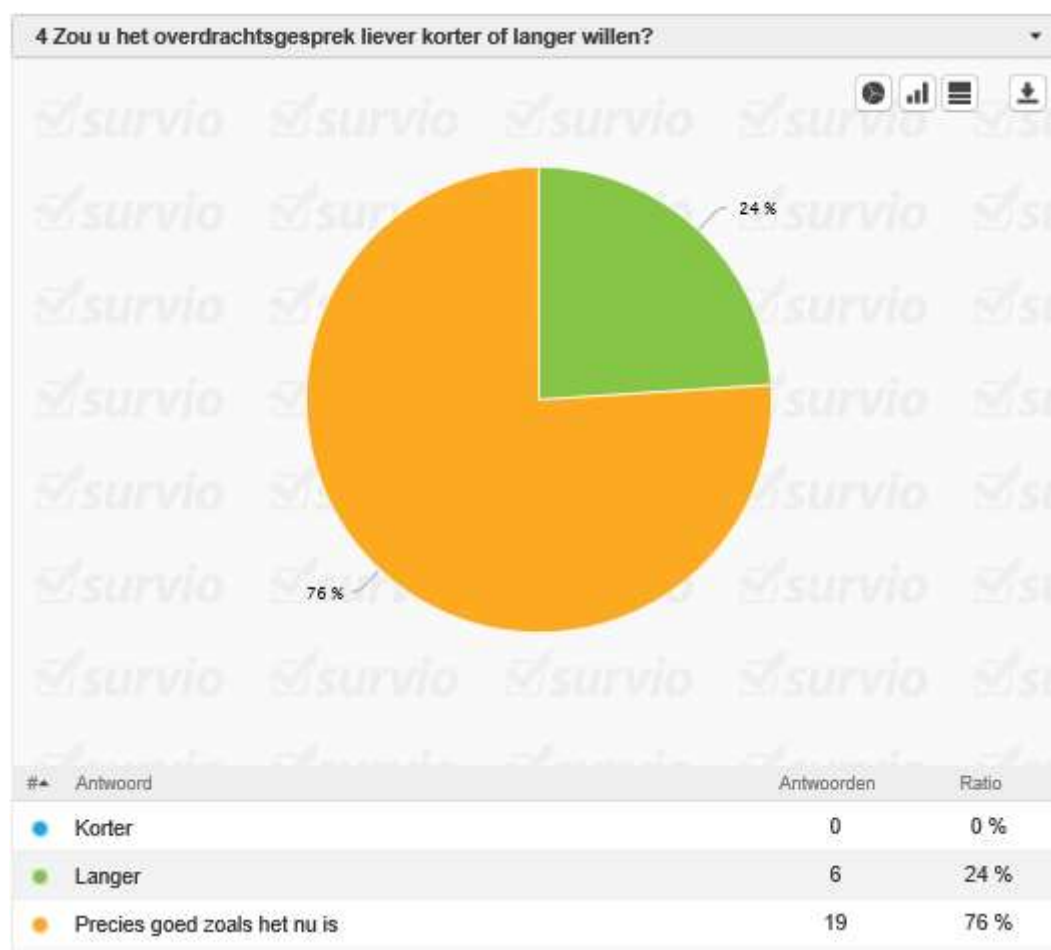
Gemiddeld geven ouders de communicatie met pedagogisch medewerkers een 8,2.

20 van de 25 ouders zeggen dat zij en pedagogisch medewerkers even vaak het initiatief tot een gesprek nemen. Drie ouders zeggen dat zichzelf meestal het initiatief nemen.

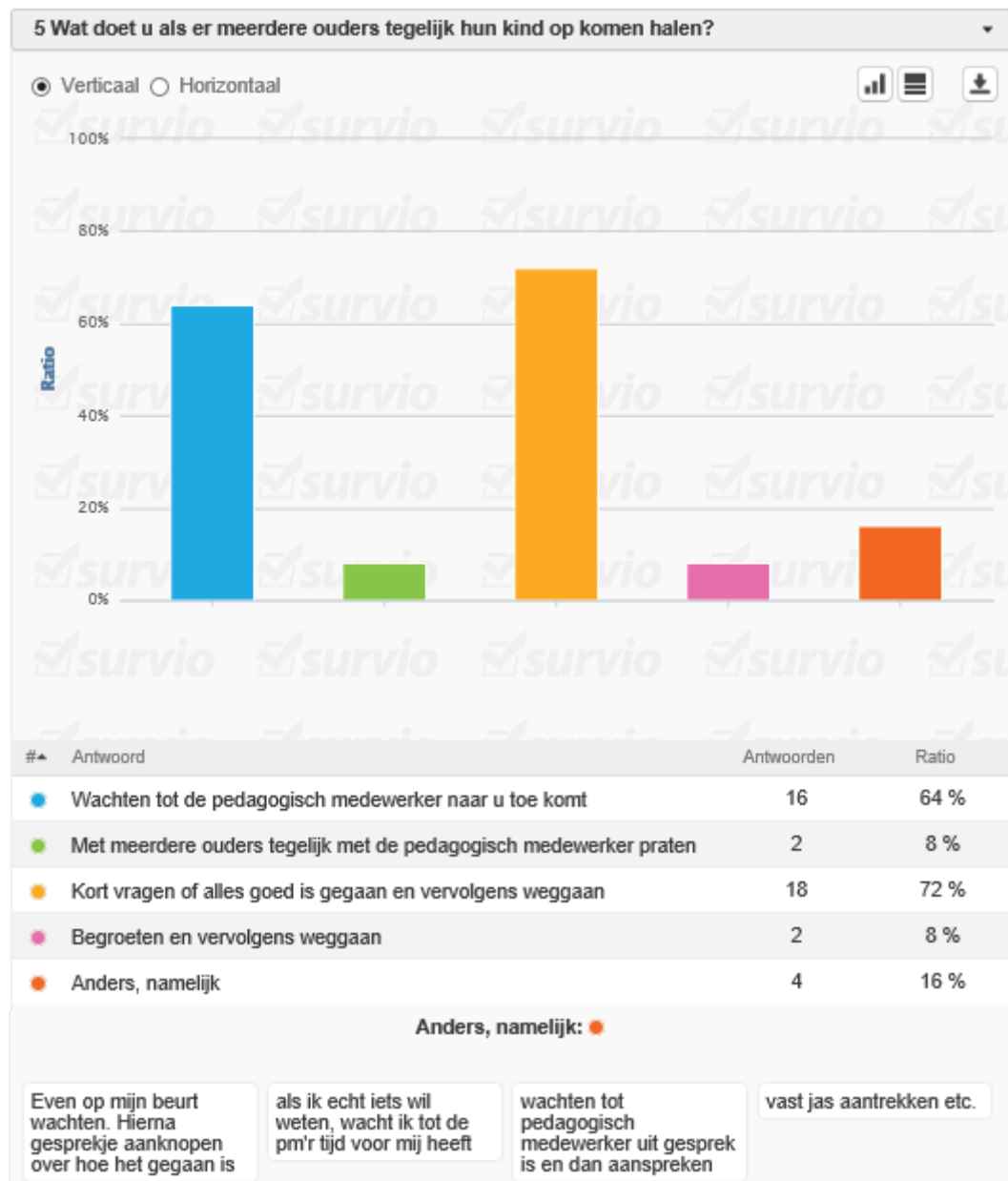

Bij 16 van de 25 ouders duurt een overdrachtsgesprek gemiddeld 0-5 minuten, bij 8 ouders duurt het gesprek 5-10 minuten en bij één ouder 10-15 minuten.

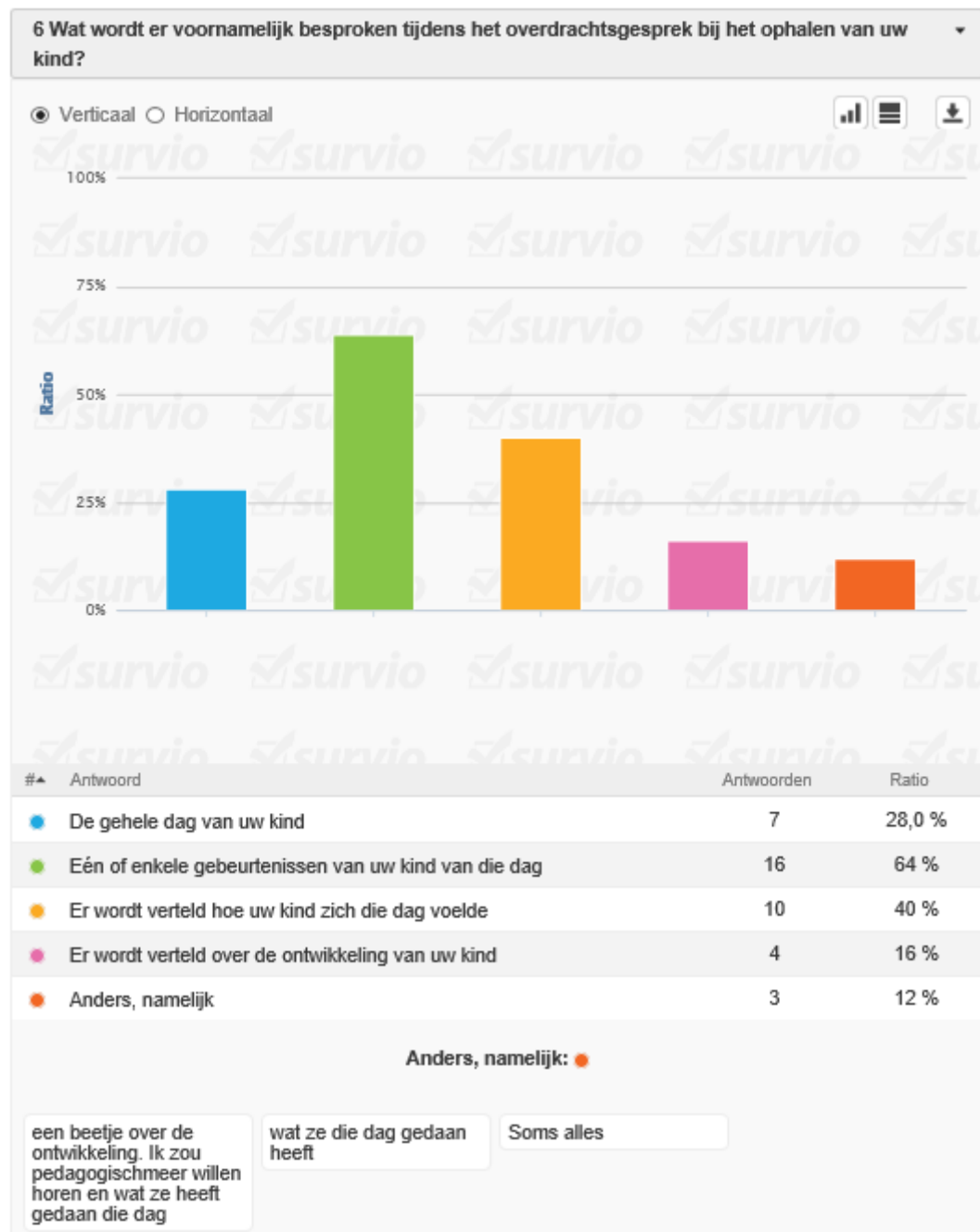

#	V.3	V.4
24	0-5 minuten	Langer
23	5-10 minuten	Langer
13	0-5 minuten	Langer
12	5-10 minuten	Langer
11	0-5 minuten	Langer
10	0-5 minuten	Langer

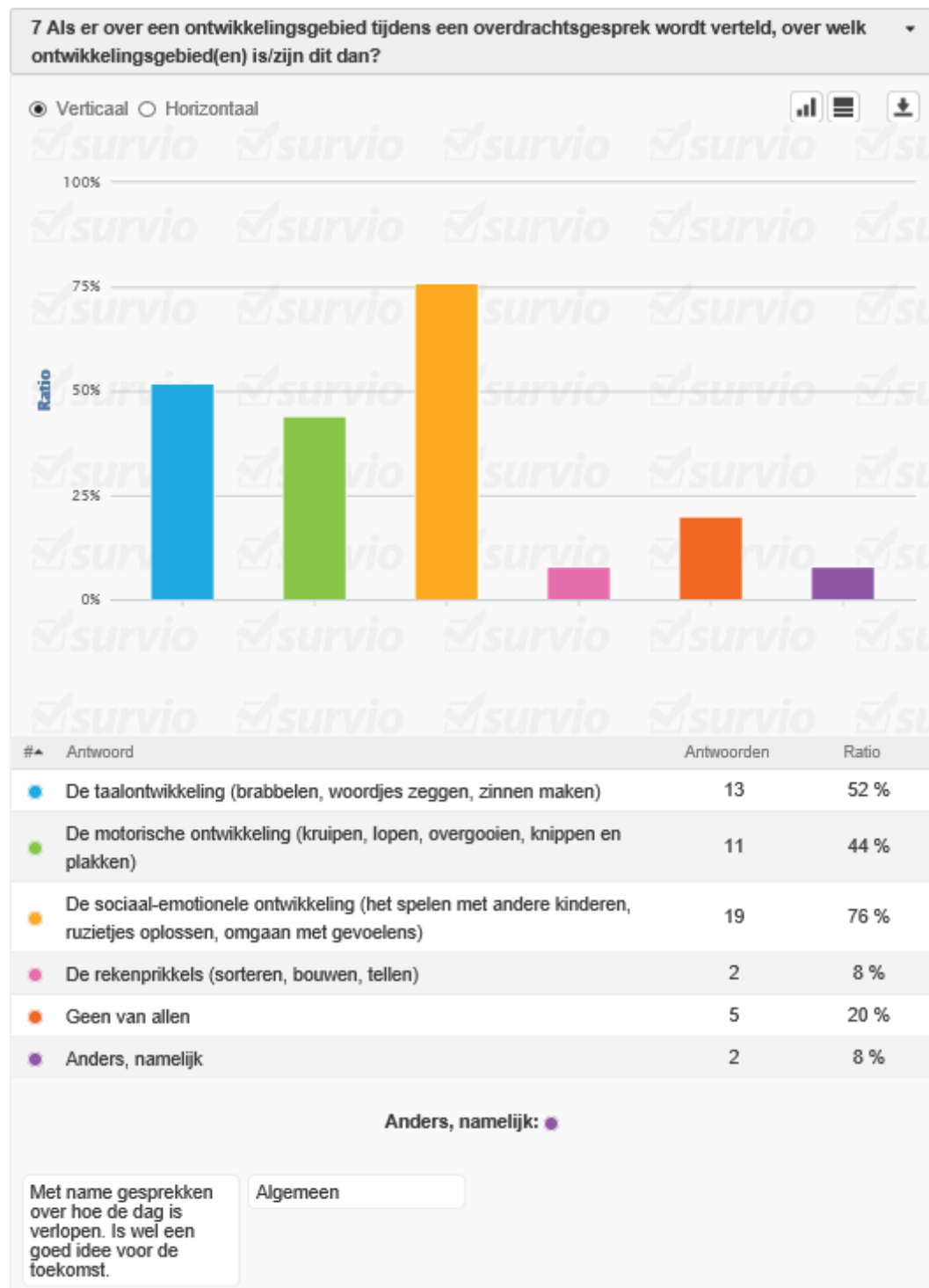
Zes van de 25 ouders zou graag willen dat het overdrachtsgesprek langer zou duren. Hiervan zijn er vier ouders waarbij het gesprek nu 0-5 minuten duurt en twee ouders waarbij het gesprek nu 5-10 minuten duurt.

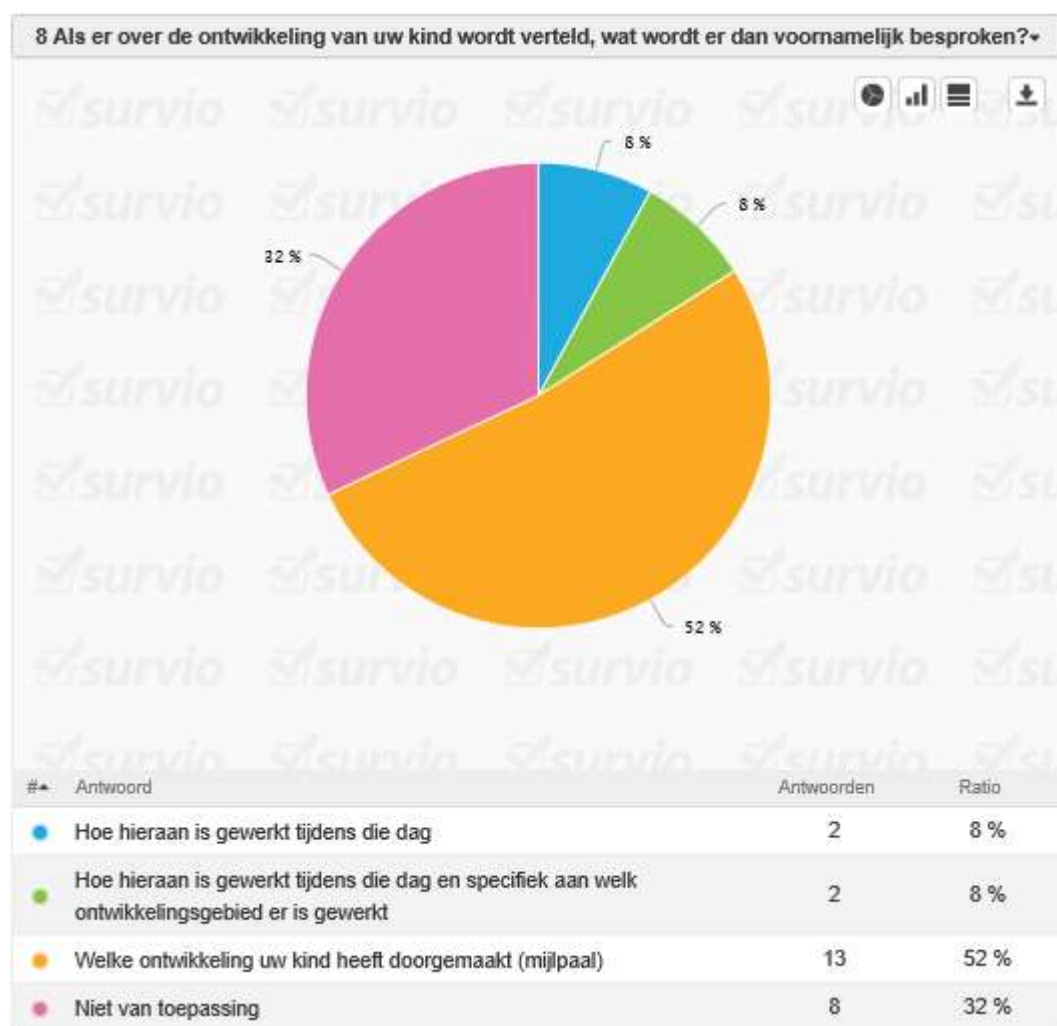
Het grootste deel van de ouders, namelijk 18 ouders, vragen kort of alles goed is gegaan en gaan vervolgens weg. Daarnaast is er ook een groot deel van 16 ouders die wachten totdat de pedagogisch medewerker naar hun toe komt.

16 ouders zeggen dat er voornamelijk wordt gesproken over één of enkele gebeurtenissen van die dag van het kind. Ook wordt er bij 10 ouders verteld hoe het kind zich die dag voelde. Bij 4 ouders wordt er ook iets over de ontwikkeling verteld.

Bij het grootste deel, namelijk bij 19 ouders, wordt er verteld over de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook wordt er bij 13 ouders iets verteld over de taalontwikkeling. Vijf ouders zeggen dat geen van allen wordt besproken.

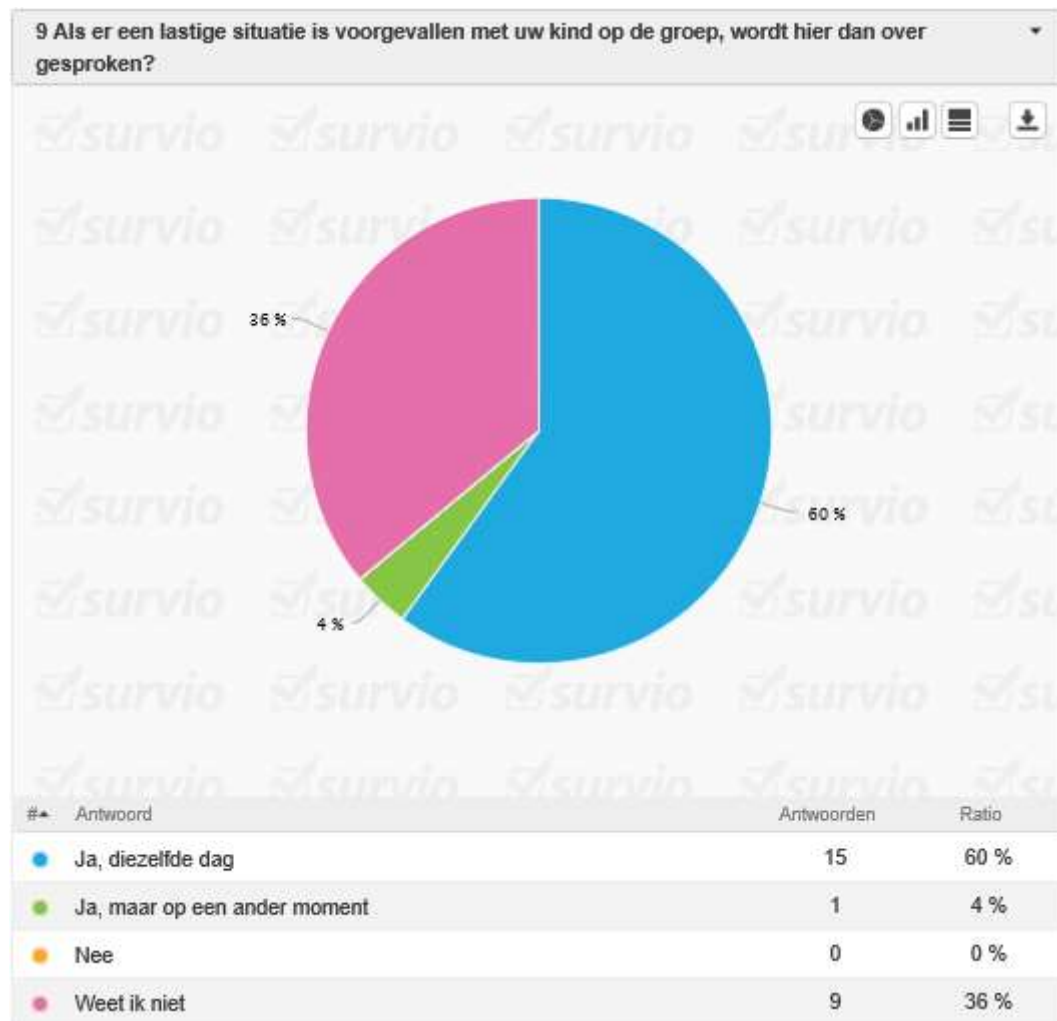

Bij 13 ouders wordt een mijlpaal van hun kind verteld. Verder wordt er bij twee ouders iets verteld over hoe er aan de ontwikkeling is gewerkt en bij nog eens twee ook specifiek aan welk ontwikkelingsgebied is gewerkt. Bij acht ouders is deze vraag niet van toepassing. Het valt op dat hier acht ouders antwoorden dat deze vraag niet van toepassing is, terwijl er bij vraag 7 maar vijf ouders waren waarbij de vraag niet van toepassing was. Je zou verwachten dat dit cijfer hetzelfde blijft. Daarom is er gekeken naar wat deze acht ouders bij

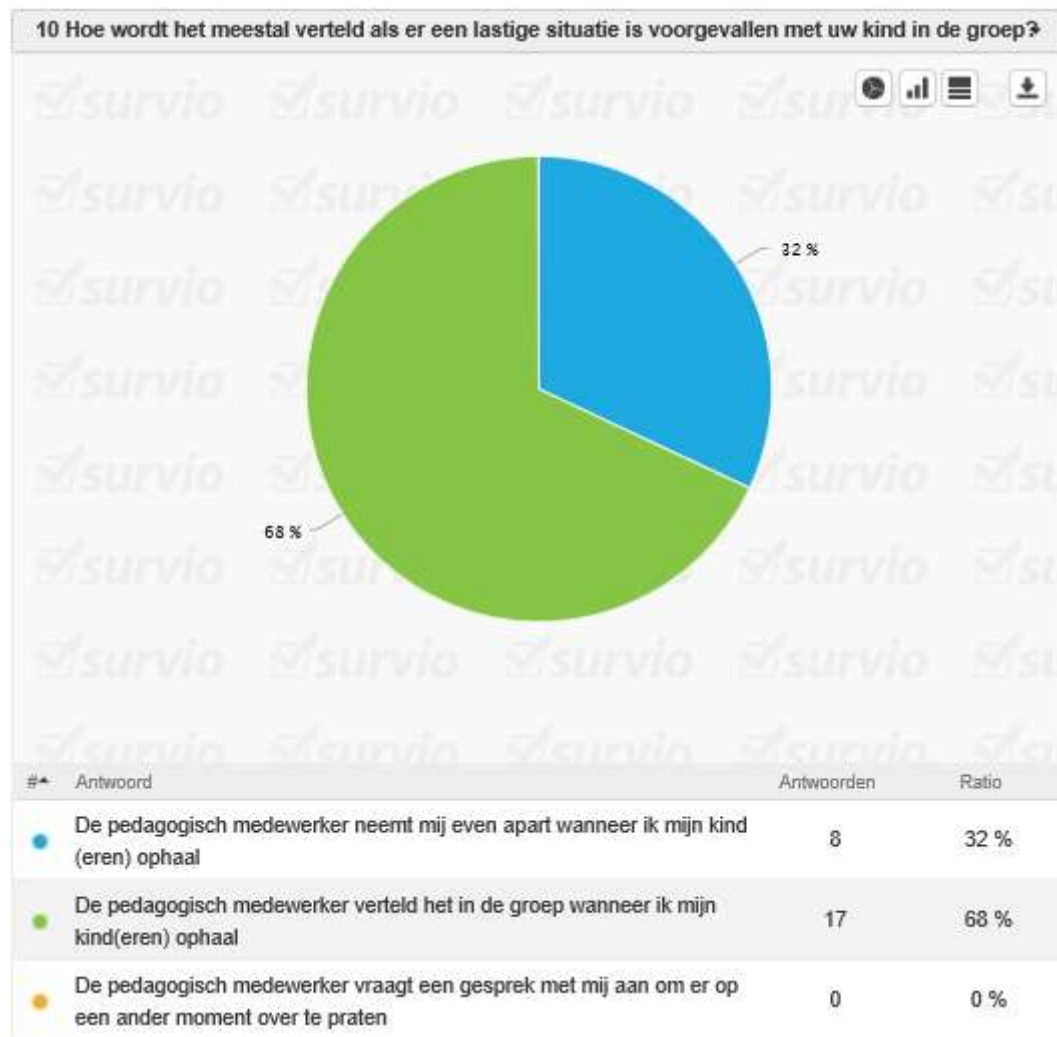
vraag 7 hebben geantwoord.

Er zijn vijf ouders die in vraag 7 aangeven dat er wel over gebieden van de ontwikkeling wordt gepraat door pmers, maar vervolgens in vraag 8 aangeven dat geen van alle antwoorden van toepassing zijn.

#	Gebruikt?	Opgeslagen	V.7-1	V.7-2	V.7-3	V.7-4	V.7-5	V.7-6	V.8
23	JA	20-05-2016, 13:57...	0	0	0	0	0	Al...	Niet van toepassing
19	JA	13-05-2016, 13:48...	0	0	0	0	1		Niet van toepassing
18	JA	13-05-2016, 13:46...	0	0	0	0	1		Niet van toepassing
1	JA	18-04-2016, 16:42...	0	0	1	0	0		Niet van toepassing
13	JA	09-05-2016, 22:15...	0	0	0	0	1		Niet van toepassing
11	JA	07-05-2016, 22:52...	1	1	1	0	0		Niet van toepassing
8	JA	25-04-2016, 18:24...	0	0	1	0	0		Niet van toepassing
7	JA	25-04-2016, 08:10...	1	1	1	0	0		Niet van toepassing

Bij 15 ouders wordt het diezelfde dag nog verteld als er zich een lastige situatie heeft voorgedaan. Negen ouders geven aan dat ze dit niet weten.

Als er een lastige situatie is voorgevallen, wordt dit bij 17 ouders in de groep tegen ze verteld. Acht ouders worden even apart genomen.

11 Hoe zou, volgens u, het perfecte overdrachtsgesprek eruit zien tijdens het ophalen van uw kind?*

Als er bijzonderheden zouden zijn hoor ik dat graag bij het overdrachtsgesprek. Zoals het nu gaat vind ik het prima.

Perfect op dit moment. Er is tijd voor ons als ouders bij zowel wegbrengen als ophalen. Het schriftje vinden wij een uitkomst, om te lezen hoe onze dochter het gedaan heeft die dag en te lezen welke juffen er betrokken zijn geweest die dag. Het schriftje is ook een uitkomst om een overdracht vanuit thuis in te geven wanneer ik haar niet zelf breng. Kortom m.i. iets wat perfect verloopt en geen veranderingen behoeft.

5 tot 10 minuten een gesprek met pedagogisch medewerker over de belevenissen van de dag en bijzondere ontwikkelingen. Hoe aan de ontwikkelingen is gewerkt mag wat ons betreft uitgelegd worden als wij, ouders, er naar vragen. Het hoeft dus niet perse direct of als verplichting worden verteld.

Kort een leuke gebeurtenis van die dag beschrijven

Kort over het stemming/indruk hele dag. Vorderingen/achterstand in ontwikkeling (in het kort) algemeen beeld van het kind (lief /ondeugend/druk/luistert goed of slecht /etc.)

Wij zijn tevreden. We ervaren wel dat er verschil is tussen de verschillende medewerkers. De meesten focussen zich op mijn kind. Een enkele medewerker zoomt niet in op mijn kind, maar praat in het algemeen van de groep.

Kort gesprek over hoe mijn kind die dag zich gedragen heeft, hoe hij/zij omging met andere kinderen en juffen en hoe en wat zij gespeeld heeft. (Meer foto's van de dag zou leuk zijn, misschien een ouderportaal waar men kan inloggen en leuke foto's kan zien zodat de ouders een beter beeld hebben hoe de dag zich daadwerkelijk afspeelt)

Zo als het nu meestal gaat. Er is tijd om te vertellen wat er die dag gebeurd is. Vaak ook nog over thuis en over de ontwikkeling van ons kind. Ik kom meestal op een rustig moment ophalen dus er is ook altijd tijd.

Korte mondelinge overdracht, wat mij betreft zou het overdrachtsboekje dan mogen komen te vervallen, behalve bij heel jonge babys waarbij het relevant is hoe laat ze exact de voeding hebben gehad.

gestructureerd een aantal punten bespreken (pedagogische ontwikkelingsgebieden, wat ze gedaan heeft die dag, met wie ze gespeeld heeft, waar ze in haar ontwikkeling zit etc, waar we thuis op kunnen letten). Iets meer de tijd ervoor zonder druk van andere ouders en andere kinderen. Vaak heel veel ouders tegelijk en pedagogische medewerkers zijn al te druk met de aanwezige kinderen en andere ouders die hun kinderen komen brengen/halen. Suggestie: 1 pedagogische medewerker met kinderen bezig en eentje apart in andere ruimte alleen met ouders (omste beurt). dit laatste geldt voor halen en brengen. Het boekje is fijn, daar lezen we regelmatig in en schrijven we ook de belangrijkste dingen in.

geeft een korte schets van de dag van mijn kind. Zowel positieve als negatieve gedrag en hoe zij hier mee om zijn gegaan (bijvoorbeeld als mijn kind iets afpakt). Gaat in op hoe mijn kind zich die dag voelde en hoe ze met andere kinderen omging. Vermelden van eventuele bijzonderheden. Gaat in op ontwikkeling van mijn kind ten opzichte van het gemiddelde, wat hun visie daar op is en wat opvalt aan het gedrag van mijn kind.

Kort hoe het is gegaan die dag. Als kind niet goed luistert of dingen niet goed doet, dit benoemen, maar daarnaast ook positief gedrag noemen. Niet alleen: ze luistert niet, is dat thuis ook zo?

Dat er gesproken wordt over het verloop van de dag en tevens wordt ingegaan op de ontwikkelingsgebieden. Hoe deze te koppelen zijn aan de activiteiten die dag.

Prima zoals het nu gaat, vertellen over een paar dingen van de dag. O.a. iets wat gedaan is (bijv. verven of wat buiten) zodat je hier op terug kan komen.

Even horen hoe de dag is gegaan, wat hebben ze gedaan. Ben helemaal tevreden zoals het nu gaat.

ik ben tevreden zoals het is

Rustig 1 op 1, zonder kinderen die aandacht vragen (of andere ouders). Iets meer inhoud over de dag (meer dan alles gaat goed, fijne da gehad)

Rust voor de medewerkers om over de kinderen te kunnen vertellen wanneer de ouders daar ook tijd en/of interesse in hebben. Zeker bij de kleine kinderen is het leuk te weten met wie ze spelen, wat er op die dag gedaan is etc. Soms komen ze thuis met bijvoorbeeld een liedje of nieuwe woorden en kom er dan pas (veel) later achter dat dat iets is wat ze op de Speeldoos hebben geleerd of gehoord.

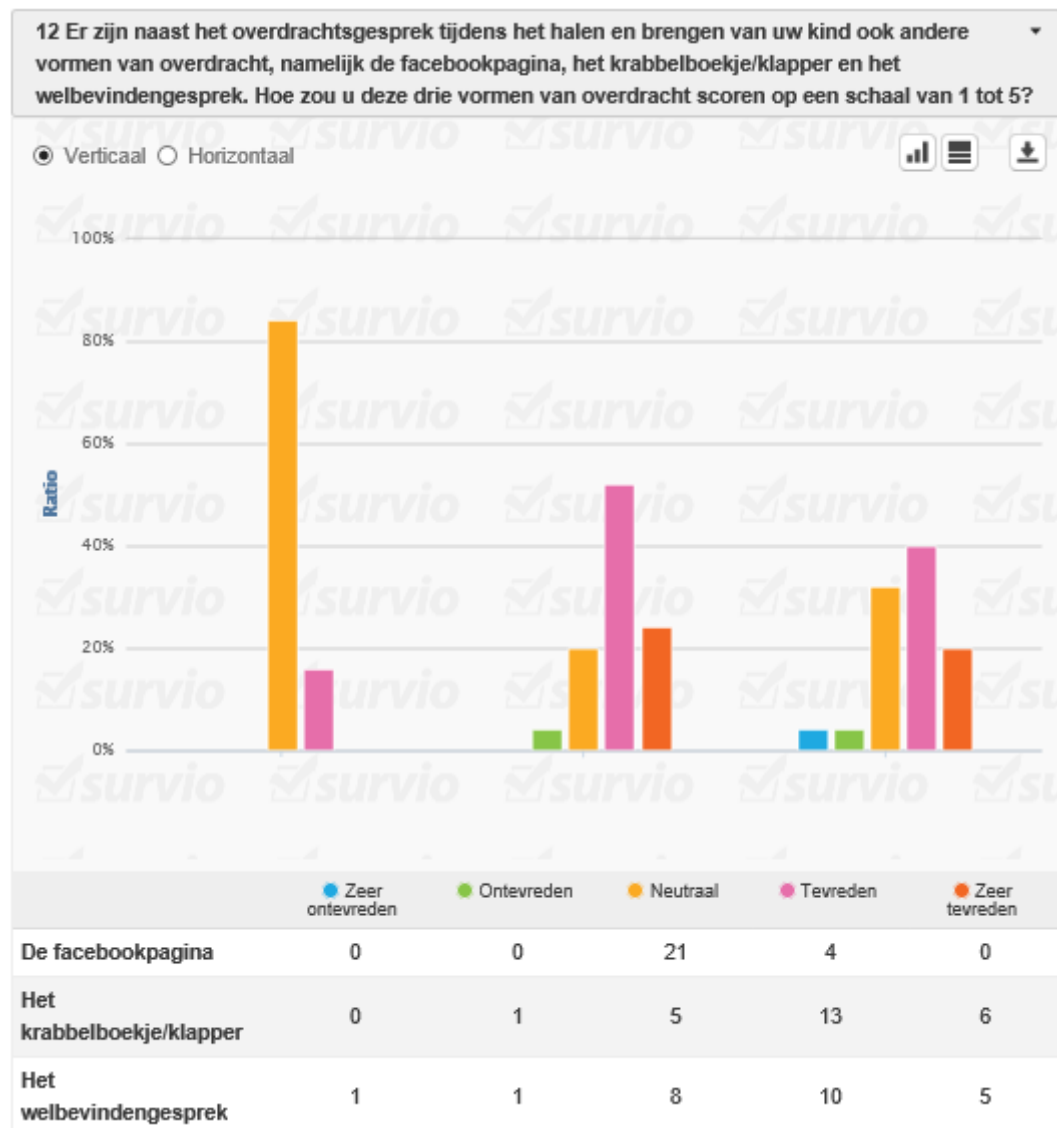
Zoals het nu gaat, is perfect!

- (4x)

Is nu prima. (Misschien) iets frequenter een gesprek over ontwikkeling inplannen.

Is prima zo

Negen ouders geven aan dat ze het prettig zouden vinden als er meer over de ontwikkeling van het kind verteld zou worden. De meeste ouders geven ook aan dat een omschrijving van de dag en het gedrag van het kind fijn is. Het schriftje wordt door ouders twee ouders als prettig ervaren en één ouder zou graag meer foto's zien.

Over de facebookpagina is het grootste deel van 21 ouders neutraal. Vier ouders zijn hier tevreden over. Over het krabbelboekje zijn 13 ouders tevreden, één ouder is hier ontevreden over. Over het welbevindengesprek zijn 10 ouders tevreden en vijf ouders zeer tevreden. Eén ouder is hier zeer ontevreden over en één ouder ontevreden.

13 Heeft u nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm?			
Een geheime facebookpagina waarin alleen ouders met de leiding kunnen communiceren met oa foto's. Geen openbare pagina!	Ouders van een kind en pedagogisch medewerker kunnen samen een onderwerp (ontwikkelpunt) kiezen/centraal stellen wat de komende tijd in de overdracht wordt besproken. Naar behoefte van ouders of pedagogisch medewerker. Zo concentreer je je gezamenlijk op een onderwerp totdat het tijd is voor een nieuw ontwikkelpunt.	Ik zou graag willen dan het boekje/klappertje blijft! Het is voor ons een heel waardevol logboek om ook de ontwikkeling terug te kunnen lezen.	nee (2x)
de huidige zijn meer dan voldoende.		Nee. Maken nu ook beperkt gebruik van mogelijke overdrachtsvormen.	Nee (2x)
Een app. Foto's en eventueel tekst tussen ouders en pm-ers.... Zoals fb maar dan alleen voor ouders en met inlog etc. Eigen app dus	Ik moest het welbevindengesprek wel zelf aanvragen na meer dan een jaar. Mogelijk kan dat ook vast aangeboden worden bij flexkinderen.	Een uitgebreidere terugkoppeling in boekje. Nu wordt in boekje niet gestructureerd de pedagogische ontwikkelgebieden teruggekoppeld. Dit zouden wij wel graag willen (en niet alleen in een welbevindengesprek. Teveel informatie krijg je dan in een te krappe tijd over een veel te lange periode. Dan kunnen wij het niet goed plaatsen en weten ook niet goed wat er is aan gedaan en wat je zelf kunt doen (te laat dan dus).	Een algemeen bord, een leidster had dat weleens waarop in grote lijnen staat wat er die dag is gedaan, eventueel aangevuld met slaaptijden. Alleen de echte bijzonderheden hoeven dan mondeling.
Nope, ga zo door!			Wij maken geen gebruik van de facebookpagina. Wel vinden we het jammer dat er slechts één dag per week geschreven wordt in haar boekje en dat hier niet echt wordt ingegaan op haar ontwikkeling. Liever dit wat uitgebreider.
- (4x)			een app ipv klapper/boekje
Er zijn nog geen overdrachtsvormen besproken met mij.	Ik heb nog nooit een welbevindengesprek gehad.		
De facebookpagina bekijk ik nooit. Wellicht een app waar per kind, dag-groep of groep door de pedagogisch medewerker een verhaal wordt geplaatst evt. met een foto.	Schriftje is niet slijtvast		

Drie ouders geven aan dat ze wel een facebookpagina willen, maar dan een die privé is en alleen voor de ouders en kinderen van De Speeldoos. Zo is ook een idee aangedragen door drie ouders die een app willen, zoals facebook, waar ze foto's van hun kind op terug kunnen vinden. Het krabbelboekje wordt ook weer als prettig ervaren, wel zou er uitgebreider en specifiek over de ontwikkeling van het kind mogen geschreven worden.

Bijlage 19 – Horizontale vergelijking groepsinterview

Horizontaal vergelijken: ouderbijeenkomst

	Respondent 1	Respondent 2	Bevindingen
Vraag 1: Hoe vind je dat de communicatie tussen jullie en de pedagogisch medewerkers verloopt? Waarom: We willen weten hoe de communicatie op dit moment verloopt.	Dan breng ik de kinderen naar binnen, <u>dan vraagt ze 'Hoe was het weekend?'</u> en dan zeg ik 'Alles goed', meestal vertel ik geen bijzonderheden of zo. En dan zet ik S zijn melk in de koelkast en dan is het kus kus en dan ben ik weg. En bij het ophalen dan ben ik altijd wat langer. Dan is J er vaak en die komt dan altijd even <u>vertellen hoe het was</u>, hoe het met T ging en met S ging en <u>dat vind ik leuk</u>.	Ik breng A niet, ik haal haar wel op zeg maar. Ik heb een tijdje gewoon niet opgehaald. Maar dan merk je wel dat het jammer is dat het contact er helemaal niet meer is. En dan blijf ik wel een kwartiertje plakken en dan heb ik een gesprek met de medewerker over '<u>Goh, hoe ging het vandaag?'</u> Dus ja, dat vind ik altijd <u>best wel leuk</u>. En waar wij altijd best wel wat werk van maken, is het krabbelboekje. Meestal schrijven we erin hoe het weekend was, wat ze gedaan heeft, of ze ziek is geweest. Dat zijn allemaal dingen die je mee kunt geven. Hij vertelt hoe de vlag er bij hangt die dag, wat ze kunnen verwachten. En dan zie je dat ze daar ook wel op kunnen anticiperen.	Beide respondenten vinden dat ze een fijn contact hebben met de pedagogisch medewerkers. De ouders vertellen altijd hoe de dag ging en dat waarderen de respondenten. Respondent 2 is ook positief over het feit dat kinderen niet zomaar naar huis worden gestuurd als ze niet lekker zijn.

		En wat ook wel gewoon heel <u>fijn is</u> , dat als ze zich niet heel lekker voelt, dat het niet gelijk is van 'Kom d'r maar halen'. <u>Dat vind ik wel heel positief</u> , want er zijn ook crèches waarbij het gelijk is van 'Pfoe, kom haar maar halen', dat het gelijk is, meteen naar huis. Voor werkende ouders is dat best wel lastig.	
Vraag 2:Wie neemt er meestal het initiatief tot een gesprek? Waarom: We willen weten wie meestal het initiatief tot een gesprek neemt.	<u>Ik denk dat het verschilt</u>. En dat is denk ik ook <u>afhankelijk of dat de medewerker</u> nog met een andere ouder in gesprek is. Want ik denk dat als ik binnenkom en bijvoorbeeld J die is niet met een ouder bezig, dan zal J het zijn, maar als ik binnenkom en zij in gesprek is, dan ben ik natuurlijk met de kinderen bezig. Dus dan ben ik het vaak die J aan spreekt, omdat zij denk ik ook niet zomaar inbreekt als ik iets aan het vertellen ben of zo. Ik denk dat het daar vooral van afhankelijk is, <u>of</u>	Hmm, dat is een beetje hetzelfde. Ik ga niet zeg maar als een leidster toevallig met een ouder aan het praten is over 'Hoe was de dag' er naast staan van 'Ik ben ook aan de beurt', dan ga ik iets met A doen en dan <u>wacht ik mijn beurt af</u> en dan heb ik dat gesprek. Dat vind ik ook helemaal niet erg. Dus ehm... Mijn ervaring is dat het <u>meestal gewoon vanzelf gaat</u>. Dat de leidster dan ziet oh ik ben nu klaar met het gesprek en ik zie haar toevallig, dan lopen ze meestal op je af. Ja. Of als	Beide respondenten vinden het afhankelijk van de situatie. Als de pmer met een andere ouder in gesprek is, dan wachten ze gewoon hun beurt af en stappen daarna zelf op de pmer af of de pmer loopt vanzelf naar hun toe.

	<u>de medewerker in gesprek</u> is als ik binnen kom of dat ze gewoon vrij zijn.	ik binnenkom en die leidster is toevallig met niemand in gesprek, <u>dan komt ze automatisch wel.</u>	
Vraag 3: Hoelang duurt een overdrachtsgesprek meestal? Waarom: We willen weten hoelang een overdrachtsgesprek gemiddeld duurt.	De overdracht van <u>0 tot 5</u> en soms blijf je dan nog eventjes kletsen over... Over het weer of wat dan ook en dan duurt het wel iets langer, maar ik denk de <u>overdracht zelf 0 tot 5 minuten.</u>	Over het algemeen is er gewoon voldoende tijd en zit ik hier <u>minstens 10 minuten tot een kwartier vaak wel.</u> Maar eh, uiteindelijk ben ik hier toch wel 20 minuten of zo, best wel lang.	Bij respondent 1 duurt het gesprek gemiddeld 0-5 minuten en bij respondent 2 duurt het 10-15 minuten.
Vraag 4: Ben je hier tevreden over, of moet dit langer of korter? Waarom: We willen weten of ze tevreden zijn over de duur van hun overdrachtsgesprek.	<u>Ja, ik vind het zo prima.</u> Ik moet zeggen, ik kom ook op een moment dat je naar huis gaat en gaat eten met de kinderen, dus wat dat betreft binnen 10 minuten weg gaan vind ik prima, qua de tijdsplanning voor de avond.	Nee, <u>ik vind het prima, ja.</u>	Beide respondenten vinden de duur van het overdrachtsgesprek prima.
Vraag 5: Wat wordt er allemaal besproken tijdens een overdracht? Waarom: We willen	Ja uhm, ik heb twee kinderen hier, S een baby van bijna 7 maanden, <u>dus dat is flessen, wanneer hij heeft geslapen, of dat hij goed heeft geslapen of niet.</u> Uhm, dat is denk ik	Over het algemeen krijg ik vrij veel te horen naar mij idee. Uhm. Toen zij nog heel klein was, toen hoorden we heel veel over <u>haar ontwikkeling</u> , dus bijvoorbeeld wat ze wel of niet at,	Bij beide respondenten wordt er iets verteld over het eten, drinken en slapen van hun kind. Ook wordt er bij beide iets verteld over wat het kind die dag gedaan heeft. Bij respondent

weten wat er inhoudelijk allemaal wordt vertelt bij een overdrachtsgesprek, we willen ook weten of er iets over de ontwikkeling wordt vertelt.	bij S wat er aan bod komt. Bij T, die is ruim twee en een half, denk ik meestal <u>iets dat zij gedaan heeft</u>. Bijvoorbeeld dat ze buiten is geweest, maar ze vindt het niet heel leuk, dus ze is weer binnen gaan spelen. <i>Extra vraag; zou je willen dat er vaker over de ontwikkeling wordt verteld?</i> Ja op zich zou ik, ja de <u>sociale ontwikkeling</u>, hoe ze met andere kinderen omgaat, zoiets. Ja dat zou ik wel leuk vind om te horen hoe dat hier op de groep gaat.	<u>motorische ontwikkeling</u>. Ze geven dan wel een soort van <u>verantwoording van wat ze gedaan hebben die dag</u>. En uhm, dus in de eerste periode was het <u>voornamelijk eten, drinken, slapen</u> en ontwikkeling. En nu heb je nog steeds wel <u>ontwikkeling</u>. Het <u>verschilt ook wel per leidster</u>. Wij vragen dan ook weleens tips van 'Goh zij doet dat bij ons ook weleens, wat kunnen we nou doen om dat gedrag te stoppen'	2 wordt ook meestal iets over de ontwikkeling van het kind vertelt, met name de motorische ontwikkeling. Bij respondent 1 wordt niks over de ontwikkeling vertelt, zij zou dit wel graag willen en dan met name over de sociaal-emotionele ontwikkeling.
Vraag 6: Is er een verschil in overdracht wanneer er meerdere ouders tegelijk hun kind komen ophalen? Waarom: We willen weten hoe de ouders en zichzelf handelen als er meerdere ouders tegelijk	Qua inhoud durf ik niet te zeggen, <u>denk het niet</u>. Maar ik weet ook niet wat ze anders hadden gezegd als de situatie anders was geweest. Maar het valt me niet op dat het heel anders is dan een andere keer. En ja, als er nog meer <u>ouders staan te wachten</u> op een overdracht, dan hou je het zelf natuurlijk ook <u>wat korter</u>.	<u>Wisselend</u>. Als ik iets wil weten, dan zorg ik wel dat ik het aan het eind van het gesprek weet, ja. Dan vraag je het gewoon. Ik denk ik heb maar heel <u>kort de tijdsspanne</u> om iets te vragen, dus dan doe ik dat ook gewoon.	Beide respondenten houden het wel korter als er meerdere ouders zijn. Respondent 1 denkt dat er qua inhoud geen verschil is en respondent 2 zegt dat het wisselend is.

hun kind op komen halen.			
Vraag 7: Wordt het meteen verteld wanneer er zich een vervelende of lastige situatie heeft voorgedaan? Waarom: We willen weten of het meteen wordt vertelt als er zich een lastige situatie heeft voorgedaan. En we willen weten waar dit wordt vertelt.	<u>Bij mij wel meteen die dag</u>, maar anders is het ook gelijk weer een week verder, omdat ze alleen op de maandag komen. Ik denk ook wel dat het heel goed is om het meteen te zeggen, want als ze er thuis op terug komt, met zo'n kinderverhaal, daar snap je de helft van als je dan geen referentiekader hebt van wat er de rest van de dag gebeurt is. Ik denk dat het ook aan te bevelen is om dat meteen te doen. Nee, <u>gewoon in de groep</u>. Ik ben nog nooit naar de gang gegaan om iets te bespreken of zo.	<u>Ja, het wordt meteen vertelt</u> als er een sla-incident is geweest of zo. Ja en dan vind ik het wel prettig om te horen. We hebben het aan R gevraagd wat nou hoort bij de leeftijd. <u>Ja hoor, dan sta ik daar of daar</u>, of buiten. Ik heb niet het idee zeg maar, <u>ook al sta je op een groep</u>, dat iedereen jou verhaal mee hoort zeg maar. Je staat toch wel ergens zo in een bepaalde beslotenheid dat je het met iemand daarover kan hebben ondanks dat er heel veel mensen om heen zijn misschien.	Beide respondenten horen het meteen als er die dag een lastige situatie heeft voorgedaan met hun kind. Dit wordt bij beide in de groep vertelt.
Vraag 8: Wat is volgens jou de perfecte overdracht? Waarom: We willen weten hoe zij de perfecte overdracht voor	Nou een <u>korte beschrijving van de dag</u> wat ze gedaan hebben. En vooral wat ik dan wel graag zou willen weten, is <u>hoe T met de andere kinderen is</u>. En ja, of er incidenten zijn geweest. En bij S omdat hij nog	<u>Alles is gewoon prettig.</u>	Respondent 1 wil graag iets horen over hoe de dag ging en hoe haar kinderen zich voelde die dag. Bij de jongste wil ze weten of hij lekker heeft geslapen en bij de oudste wil ze weten hoe ze zich sociaal-

zich zien.	zo klein is, een beetje <u>hoe hij zich voelde en of hij goed geslapen heeft en of hij een beetje in zijn hum was</u> . Dat vind ik soms wel <u>lastig, als het over T gaat en zij begrijpt dondersgoed wat er gezegd wordt, dat T het altijd mee krijgt</u> , ook mijn reactie. Dat vind ik dan soms hmm, soms zeg ik dan iets, ook een beetje cryptisch en dan denk ik wil ik dit nou hier in het bij zijn van T dit nog een keer herhalen.		emotioneel ontwikkelt. Ze heeft moeite ermee dat de oudste er bij de overdracht bij staat en dan opvangt wat er gezegd wordt. Dit wil ze graag veranderen, zodat haar kind niet mee krijgt wat er gezegd wordt. Respondent 2 vind alles prettig zoals het nu is.
Vraag 9: Wat vind je van de andere overdrachtsvormen? Waarom: We willen weten wat ze van andere overdrachtsvormen vinden.	<i>Welbevinden:</i> Dat heb ik nog nooit gehad. <i>Krabbelboekje:</i> <u>Ik vind het heel leuk!</u> Thuis het eerste wat ik doe is het even lezen. Ik gebruik het als communicatie hiernaartoe alleen maar voor aandachtspunten, iets waar ze eventueel iets mee moeten. <i>Facebook:</i> <u>Ik wist niet eens dat er een facebookpagina was.</u>	<i>Welbevinden:</i> Mijn ervaring is wel dat je <u>er zelf wel naar moest vragen</u> . Ja bijvoorbeeld de laatste keer hoor je 'Alles is goed!', maar ik bedacht me later pas dat ik de vorige keer ook een boekje heb gezien en daar wordt dan van alles ingevuld. Terwijl ik <u>dat boekje juist wel heel erg leuk vind</u> . Bijvoorbeeld bij de taalontwikkeling. Dus ik vind dat wel een belangrijk gesprek.	Respondent 1 heeft nog geen welbevindengesprek gehad, maar vind het krabbelboekje heel leuk. De facebookpagina kende zij niet. Respondent 2 moest zelf vragen naar het welbevindengesprek, maar vond het boekje dat je erbij kreeg erg leuk. Op de facebookpagina kijkt ze nooit. Over het krabbelboekje zei ze eerder al dat ze er veel gebruik van maken.

		Facebook: Wij hebben er ook voor gekozen, wij willen dat ook niet. <u>Zij kan niet kiezen of zij op facebook komt ja of nee.</u>	
Vraag 10: Heeft u nog andere ideeën voor een overdrachtsvorm? Waarom: We willen weten of ze nog ideeën hebben voor andere overdrachtsvormen.	<i>Iets digitaals?:</i> Ik zou dat <u>niet prettig</u> vinden, omdat ik dan, voor S schrijf ik bijvoorbeeld op over zijn voeding, hoe laat het was. En dan moet ik bijvoorbeeld een computer aan zetten of op mijn telefoon iets gaan doen. En weet je het ligt gewoon als ik aan het kolven ben hier en S hier en dan is het gewoon even snel hoe de voeding is geweest. <u>Voor mij is dat heel prettig.</u>	Nee het enige wat ik misschien wel leuk zou vinden is als we misschien met sinterklaas of wat dan ook, als de ouder dan wat meer <u>mee zou kunnen helpen</u>, bij een activiteit of iets dergelijks.	Beide respondenten zouden een digitaal overdrachtsmiddel niet prettig vinden. Respondent 1 houdt het 't liefst bij het krabbelboekje en respondent 2 zou wel wat meer ouderparticipatie bij activiteiten willen.

